

Misc. med.

o.

147

L. XVII. 63.

PHILIPPI JACOBI
SCHENFELDER

PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ

DOCTORIS, NECNON PHYSICI IN-

Bibli GOLSTADIENSIS ORDINARI *thea*

chemi HISTORIARUM,

ENARRATIONUM

S. Mich. Arch. ET Baub. Off.

CURATIONUM.

Medicarum in certis locis
& notis Personis observata-

rum una cum Annotationibus Theorico-

Practicis Epistolis ad praxin Medicam

perquàm proficuis.

LIBER PRIMUS

RATISPONÆ,

Sumptibus PAULI DALNSTEINER.

A. S. MDCC LXXXI

STAATL.
BIBL.
BAMBG.

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO PRINCIPI AC
DOMINO DOMINO

MAXIMILIANO

EMANUELI

UTRIUSq; BAVARIAE
ET SUPERIORIS PALA-
TINATUS DUCI, COMITI PALA-
TINO RHENI S. R. I. ARCHIADA-
PIFERO & ELECTORI, LAND-
GRAVIO LEUCHTEN-
BERGENSI &c.

Domino meo Clementissimo.

Onis auspicijs fa-
ctum est, SERE-
NISSIME ELE-
CTOR &c. ut eo-
dem

DEDICATIO.

dem pænè tempore, quo
mœsta ab immaturo SERE^{mi}.
PARENTIS obitu & quibus-
dam quasi tenebris involu-
ta Patria lucem in TE suam
splendoremq; recepit, me-
us iste qualis qualis labor
lucem quoq; suam diemq;
aspiceret: Si enim aliqui
vel obscuritate suâ ignobi-
lis latuisset, vel innumeris,
quibus novelli partus sub-
jacere solent, casibus op-
presus interiisset, nunc
certò fieri minimè potest,
quin ipsi à Tanti fideris pa-
ri exortu aliquid saltem,
quantumvis alieni splendo-
ris accedat; quare ut luci-
dissimos SERENITATIS TUÆ
radios

radios uberius participet,
propius tuis sese Serenissi-
mis Pedibus adoluit libel-
lus iste ! partim ne inter
comunes aggratulantium
voces & plausus solus ob-
mute scat, partim ut pluri-
ma Serenissimæ domus tuæ
in me collata beneficia non
ingratus contestetur: Præ-
terquam enim, quòd in illâ,
quæ gratiâ Tuâ & Fauore
celeberrima est, Ingolstadi-
ensi Universitate annis ab-
hinc novendecim Doctorali
Mytrâ per Nobilem & Ma-
gnificum DD. Franciscum
Ignatium Thirmair &c. p.
m. insignitus fuerim, ea mi-
hi de Licentia tua optatis-

DEDICATIO.

siua fors obtigit, ut in ipsâ
SERENITATIS TUÆ Metro-
poli, atq; adeò tuo quasi
in conspectu & præsen-
tia aliquot annis praxi
medicâ exercerer: quo
tempore eâ usus sum Ex-
cell: Medicorum, uti sunt
Nobilis & Excell: D. Philip-
pus Müller p. m. Nobilis &
Excell. D. Philippus Ludo-
vicus Kutzer Medici Ele-
ctorales Cubicularij &c.
Nobilis & Excell: D. Joa-
nes Franciscus Stebler Me-
dicus Provincialis & Electo-
ralis Metropolis Monachi-
ensis Phÿsicus &c. consue-
tudine, ut haud satis animo
dispicerem, an ex loci, in
quo

DEDICATIO.

quo degebam dignitate, an
ex præstantissimorum viro-
rum consortio majus rebus
meis commodum accede-
ret: hos verò inter Excell:
viros in binis Electoralibus
Nosodochijs S. Elisabethæ
& S. Josephi frequentandis
occupatos multa mihi &
varia licuit experiri, quæ
vel ægrotantium singulare
emolumentum spectant,
vel ad præcavenda morbo-
rum pericula, cognitis eo-
rum radicibus momenti
plurimum habent. Mona-
chio Frisingam, quæ Patria
est mihi, digressus, cum ini-
bi ultra biennium practicū
medicæ artis exercitium

DEDICATIO.

profecutus essem, subinde
ab Inclyto Magistratu Ci-
vico Ingolstadiensi in Phy-
sicum Ordinarium adlectus
fui, jamq; sextus & decimus
agitur annus, ex quo hîc
loci ægrotorum curationi-
bus impendere me cœpi;
quo in opere, sicut & Fri-
singæ multa pariter vel ad
medentium vel ægrotanti-
um utilitatē facientia com-
peri & observaui. Quæ pro-
inde, cùm mihi soli prodesse
minimè vellem, ne diutius
publico subtraherem, ratio
mihi & charitas suaferunt:
si enim verum esse, uti ve-
rissimum est, comprobatur,
Medicū non tam suæ quàm
alienæ

DEDICATIO.

alienæ salutis factum esse ,
expedit , eum non consilio
& arte practicâ, verum etiâ
scripto calamoq; , siquidem
possit , prospicere. Hasce
igitur in pagellas sub Titu-
lo Historiarum & Enarratio-
num Theorico-Practicarû ,
potiora congeffi , quæ feli-
cissimis SERENITATIS TUÆ ,
quibus applaudente totius
Patriæ Voto Imperium re-
cēs illa aggressa est, auspicijs
demississimè consecro dedi-
coq; , illud humillimâ prece
â SERENITATE TUA conten-
dens, ne tantillam obstrictis-
simæ submissionis meæ tes-
seram Gratia suâ & Favo-
re Clementissimo dedigne-
cur.

DEDICATIO.

tur. Ita fiet, ut Libellus iste, qui totus aliorum salutem & commodum spectat, finem quoq; suum & salutem consequatur. Faxit Deus Optimus Max. ut SERENITAS TUA pacis prosperitatisq; exundante copiâ, Patriæ nostrumq; omnium salutis superstes longum in ævum floreat perennetq;. Dabam Ingolstadij. XI. Calend. Januarij Anno Salutis M. DC. LXXXI.
SERENITATIS TUÆ.

Humillimus ac Devotissimus

PHILIP. JACOBUS

SCHENFELDER

MEDICUS CIVITATIS.

Præ-

Præfatio ad Benevolum
Lectorem.

 Uemadmodum turpe est
teste Gregorio Horstio
Diviti decedere sine
Hereditate ; ita habenti à Deo
gratiam intellectus miserum est,
fatis concedere non relictis poste-
ritati Eruditionis suæ monu-
mentis. Hoc ut evitarem, A-
mice Lector : En ! Histori-
cas tibi Enarrationes , Curatio-
nesq; Theorico-Empyricas, à me
ab Anno inde M.DC. LXII. in
exercitatione Medica ad An-
num usq; M.DC. LXVII. ex
varia hinc inde observatione
conscriptas , jam verò publicè
Juris factas perhumanè offero :
in quibus pleraq; , ut visitanti
agros

agros mihi hætenus occurrere
Symptomata, non minus obser-
vatu dignissima, quam Medico
Juniori praxin adeunti summè
utilia, plus dico necessaria, sin-
cerè & candidè propono, pro in-
genij quidem mei, artisq; tenui-
tate collecta; at ea tamen, quæ
vel oculis vidi, vel ex Aegrorum
Adstantiumve relatione perce-
pi, aut aliunde studiosâ indaga-
tione perspicere potui, additis u-
nâ, pro singulorum affectuum
conditione, non ineptis, ut recr,
remedijs. In Annotationibus
verò aliena subinde & Physica
experimenta, aut quæ juvenili
Studio jam olim congesseram,
summa fidelitate, candoreq; ex-
hibeo. Quod ad Personarum
ipsa.

ipsarum egrotantium nomina
attinet, plurima earum, qua-
rum affectus in vulgus efferri
non decebat, ad Magni Hippo-
cratis Coi juramenti normam,
studio reticui: Jam verò stylum
meum scribendiq; rationem quod
refert, (licet minimè ignorem
multos Romani sermonis emen-
datiorem structuram nitoremq;
ac in dicendo copiam atq; ora-
tionis splendorem desideraturos)
simplex tamèn, ac nudus, cum
materia subjecta medica sit, ist-
hæc lumina & flores verborum
non requirens: simplex inquam
& nudus est, quo Historias me-
as, unà cum notis, tam Theoricis,
quam practicis, lucido & Medi-
co potius, quam oratorio dicen-

di genere, contexui: Secundum
Senecæ Elogium, Aegrum non e-
loquentem, sed curare scientem
querere: Quod idem Celsus al-
ter Latinus Hippocrates, an-
nuere videtur, dum dicit: non
eloquentiâ, sed scientiâ curari
agros: Hinc nostro seculo evenit,
ut versantibus semper & quoti-
die in praxi medicâ occupatis
facile obrepat genus loquendi mi-
nus politum ac tersum. Ut ut sit,
Tu Benevole Lector, hiscè
meis lucubrationibus & labori-
bus pro Te susceptis Fave, ipsos-
que boni consule: & si quid for-
san minus pro tuo palato, stoma-
choq; scriptum, dictumve inve-
neris, non statim calumniare,
aut scabiosè traducas, sed amicè
corrigere.

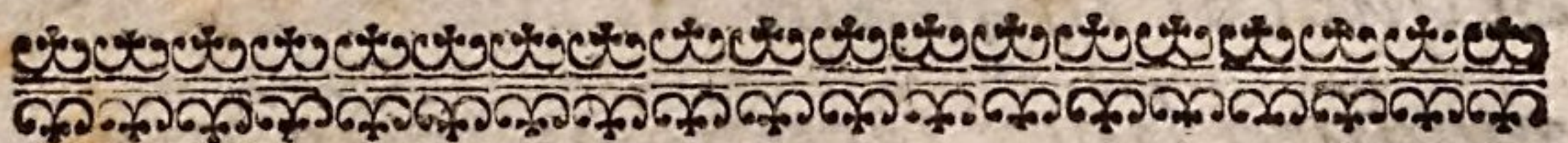
corrigere benevoleq; Authori igno-
sce typo absenti. Id si abs te
impetravero, proximè Deo Tri-
no Auspice, viresq; mihi & vi-
tam suppeditante, liber secundus
continuarum Historiarum se-
quetur, meliora fortassis & rari-
ora dictitans (secundum illud
Solonis ex septem sapientibus,
Græcia Viri dictum:)

Γηράσκω αἰὲν πολλὰ διδασκόμενος.

Semper addiscens senex fio.

Sequetur inquam in tuum com-
modum liber secundus, quiq; va-
riorum Clarissimorum D. D.
Medicorum Epistolas & selecta
consilia comprehendat &c. Hæc
verò paucula in conservationem
presentis valetudinis, aut amissæ
restitutionem Tibi dicata sint &

principaliter verò omnia & singula ad Majorem Dei Teroptimi Maximi Medicinæ Authoris, Deiparæq; semper immaculatæ Virginis, SS. Martyrum Cosmæ & Damiani Medicæ Artis Patronorum honorem, & universæ Facultatis Medicæ Emolumentum! Ita precor. Vale interim Benevole Lector & meo qualicunq; labore Fruere.

APPROBATIONES MEDICÆ.

CUilibet licitum est labores & lucubrationes suas per typum publico credere; præsertim cum casus non vulgares, sed rari & experientia singulares concinnâ lanititate explicantur: Quare cùm legitima medendi methodus in dictis Histo-

rijs observata fuerit, nihilq; Orthodoxæ fidei, neq; bonis moribus quidquam contrarium contineant: Eis proinde minime publicam lucem splendoremq; invidens, approbationem meam addo: dignas judicans, quæ per impressionem diem lumenq; publicum aspiciant.

ita censet

PHILIPP: LUDOV: KUCZER,
Medicinæ Doctor Serenissimi Elector.
Bavar. &c. Consiliarius & Medicus
Cubicularius Senior.

...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...

CUm omnis labor suum mereatur præmium, non video, quin non conscriptæ Historiæ Medicæ DD. *Schenfelder* typis edi possint, cum eadem vulgari Scholarum methodo, nec empyricæ rationi quidquam contradicant.

ita censeo

FRANCISCUS WELLER
Medicinæ Doctor & Serenissimi Elector. Bavarix &c. Consiliarius & Medicus Cubicularius.

...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...E3E3...

Observationes istæ Medicæ methodo & rationali Empyriæ nihil refragantur;

*Nobili & Excellentissimo Do-
mino Philippo Jacobo Schenfelder Me-
dicinae Doctori &c.*

*Primum librum suarum Historiarum &
Ennarrationum edenti.*

Quid tanto celebrant priscorū sæcula plausu.
Vanè Æsculapios, Hippocratesq; suos?
Sunt nova, sunt etiam nostris *Illustria* sæclis
Nomina, non priscis inferiora Viris.

Huc nam Galene huc Podaliri, tuq; Machaon,
Quos & adhuc similes Dys colvere viros.
Huc citò ferte gradū, huc Orco properate relicto

De palma vobis pugna movetur atrox,
Alter Bojorum surgit de Gente Machaon.

Quem jubilat Medica *Ars*, dicere posse *Suum*.
Nomine *Formosus Doct̃or*, *Formosus* & arte
Schenfelder, vobis bella *Decora* movens.

Vos paucos legitis flores, herbasq; sed *Iste*
Plena aperit *Medicis*, *Pulchra*q; *Rura* *rosis*,

accinuit honoris ergò

Cliens addictissimus

M. Joan. Casparus Böck,
Juris utriusq; Studiosus.

Elenchus Historiarum & Enarrationum.

- I. Dolor Ischiadus acutissimus. pag. 1.
II. De dolore Ventriculi vehementissimo
pag 5.
III. De Febri Hectica. pag. 9.
IV. Abortus ex sumpto vomitorio. p. 16.
V. Visus Abolitio. pag. 18.
VI. De Herpete. simplici. pag. 21.
VII. Punctio à Cultro. pag. 22.
VIII. Incubus. pag. 26.
IX. Apoplexia fortis. pag. 31.
X. Mictio cruenta. &c. pag. 35.
XI. Pleuritis notha. pag. 42.
XII. Hæmorrhoidum fluxus immodicus.
pag. 45.
XIII. De Angina. pag. 51.
XIV. Pleuritis legitima. pag. 54.
XV. De Podagra. pag. 58.
XVI. De dolore Ischiadico. pag. 62.
XVII. De Peripneumonia. pag. 64.
XVIII. De Variolis. pag. 70.
XIX. Casus in terram ex forti contusione.
pag. 71.
XX. Dentium dolor cum angina. p. 77.
XXI. De vomitu sanguinis. pag. 79.
XXII. De Calculo Renum. pag. 82.
XXIII.

- XXIII. De ventriculi debilitate. pag. 85.
XXIV. De Febri chronica. pag. 87.
XXV. Urinæ suppressio in gravida. p. 89.
XXVI. De Enterocele. pag. 94.
XXVII. Mensium diminutio cum ventriculi imbecillitate. pag. 96.
XXVIII. De Febri Puerperæ & successu temporis superveniente ictero. p. 98.
XXIX. De vomitu infantis Enormi. pag. 101.
XXX. De Tenesmo ex frigore. pag. 102.
XXXI. Colica ex Frigore. pag. 105.
XXXII. Spirandi difficultas in gravida. p. 105.
XXXIII. Icterus præcedens Hydropem. pag. 107.
XXXIV. Menium suppressio. pag. 132.
XXXV. Febris Quotidiana intermittens. pag. 134.
XXXVI. De Epiphora. pag. 138.
XXXVII. De Febri maligna. pag. 140.
XXXVIII. Hæmoptysis. pag. 144.
XXXIX. De Colica gravissima. pag. 149.
XL. De Febri tertiana Exquisita. p. 252.
XLI. Vuulæ seu gurgulionis laxatio. p. 156.
XLII. Spirandi difficultas & ad Hydropem dispositio. pag. 159.
XLIII. De Impotentia. pag. 161.
XLIV. Compressio præcordiorum cum difficili respiratione. pag. 171.

- XLV. De Lypothymia & motibus convulsionis in gravidâ. pag. 176.
XLVI. De Tussi ferinâ. pag. 177.
XLVII. De Colica simulq; Hyſtericâ Paſſione. pag. 180.
XLVIII. Dolor nephriticus. pag. 184.
XLIX. Difficultas ſpirandi cum metu Hydropis. pag. 190.
L. Viſus Hebetudo. pag. 188.
LI. Cholericâ Paſſio. pag. 192.
LII. De Febri tertianâ pernicioſa & maligna. pag. 198.
LIII. Chloroſis. pag. 207.
LIV. De Hæmoptyſi. pag. 212.

ENARRATIONUM ET CURATIONUM MEDICARUM.

HISTORIA I.

DOLOR ISCHIADICUS ACUTISSIMUS.

Vir Frisingæ quidam
honestus annorum quadra-
ginta quatuor strenuus olim
combibonum in Austria amator, tempe-
ramenti biliosi incidit undecimo Maij
1662. in dolorem acerbissimum solùm
Ischij regionem occuppantem absq; tu-
more & inflammatione, urina erat tenuis
& impensè flaua &c. Sumpto cathartico
exempli gratia : ℞ *electuarii caryocosti-*
ni ʒVl. pul. Hermodactylor. gr. XV. Sy-
rupi domestici q. s. cum saccharo f. Bolus ex
quo decies multa serosa & biliosa excre-

uit; unde Vrina turbida reddita dolore tamen atrocissimo perseverante. Altero die detractus fuit sanguis ad revellendum ex brachio ejusdem lateris ad uncias quatuor & admoto emplastro secundum dispensatorium Augustanum *Ischiadico*, inferius inunctione & fomentatione ex anodynis & solventibus factâ, nihilô secius dolor vehementissimus continuavit, & illum ita excruciauit, ut nec stare, nec sedere, nec jacere (saltem difficillimè) valuerit, sed noctes insomnes transegerit ejulando, clamitando & sæpius in ejusmodi verba prorumpendo (wann ein solcher Schmerz in der Hölle solte sein / were es mir unmöglich darin zuverbleiben.) Ter-
tio die repetebam venæ sectionem ad deriuandum propter immanem & ferocem dolorem ex vena *Ischiadicâ* (auß der Nichte-
Ader) absq; tamen omni fructu. His nihil conferentibus, præmissô etiam aliquoties sudore, tandem ad cucurbitulas deueniebam & unam cum scarificatione supra genu, & alteram circa dorsum prope partem affectam poni jubebam, ex hoc solo remedio sensibilis Deo sit summa Laus, & laudabilis effectus subsequutus: & tam im-
manis

manis & rebellis dolor omnino disparuit atq; sublatus est.

Annotationes.

Hic prefatus patiens in Austria dum erat servus, nimium indulgit Vino seu potius musto tempore Vendemiarum: inde non mirum, si in tam sevos dolores incidere; est enim tale Vinum non rectè defecatum austriacum ad tales affectus generandos aptissimum: sicuti etiam cerevisia ex Tritico, quia vix datur aliqua planta, quæ plus salis & tartari terrestris habet, quàm Vitis & Triticum: propterea non malè de Pane & Zytho quoq; in Moravia & Ungaria, locisq; vicinioribus creditur, etiam utrumq; affectum hunc inducere posse. In hoc affectu pleriq; Authores Medici purgationes fortiores laudant & admittunt; nam leuiores humores magis ad partem affectam precipitant: inter purgantia cathartica primum sibi locum vendicat Hermodactylorum usus, præsertim in ijs subjectis, quæ obeundarum actionum necessitatem habent; ubi scilicet subitaneo auxilio opus est. Etenim inquit Nicolaus Abraham Frambesarius distinct. 3. de Arthritide Canon. 7. brevi in-

tra biduum obeundis munijs idoneos faciunt Hermodactyli. Sed attendendum, quoniam Hermodactyli sunt *κακός ὁμαχοι*, stomacho facessunt negotium, anxietatem & cibi fastidium movent: unde cautione opus est. Electuarium verò caryocostinum solum, vel cum Hermodactyl. pulvere in Historia signato in bolum, vel cum certo liquore in formam liquidam mixtum sæpè sæpius in multis agrotis cum magno fructu exhibui, uti in aliis historiis observationum mearum videre erit. Galenus in super libro de Venæ sectione cap. 18. laudat summo perè phlebotomiam ex Vena Ischiadica; meministi, inquit, me ischiadicos uno die, facta ex cruribus evacuatione, curasse; nempe ubi non ex frigore, sed impletis sanguine, quæ in coxa sunt, Venis, provenissent; quare sectâ in poplite Vena illis commodior est, quàm in malleolo: multi Medici prius præmittunt Chysterem, sed pleriq; homines nostri seculi illos vix, aut difficulter admittunt: postea venam in brachio ad revellendum aperiri & tandem ad derivandum Venam in poplite secari jubent: inter quos est Cl. D. D. Lazarus Riverius observat. communicat. observat. 52. dum ait, multi sunt, qui

Dolor Vent. à Verme vomitu excreto Causato. 5

*qui acutissimis doloribus exercentur ischia-
dicis biliosis & aestatis tempore, quos non ex-
crucio medicamentis calidioribus, sed Venâ
secta post clysterem purgantem, injicio se-
cundum cum jussulo & laudano.*

HISTORIA. II.

DOLORE VENTRICULI
à VERME VOMITU EXCRETO
CAUSATO.

Vir quidam Rusticus & Faber ab Incho-
fen prope Mosburgum, annorum
quinquaginta laborabat per integrum fer-
mè annum dolore ventriculi lancinante
& mordente: per dictum tempus à Cl:
D.D. Medicis Landishutanis fuerunt mul-
ta remedia ordinata tam interna, quàm
externa, ex quibus parùm levaminis per-
sensit. Tandem decimo tertio May 1662.
incidit in dolorem Ventriculi atrocissi-
mum; sumptis ex meo Consilio [*specie-
bus hieræ picræ Galeni ad ÆIV. ex Vino*] do-
lor iste contumax parùm remittebat:
postero die idem dolor recrudit cum ru-
tibus acidis absq; siti: qua propter in tan-
ta doloris vehementia & anxietate simul-
que ob distantiam loci, ad narcotica pro-

pero & bolum ex [*Mithridat: Damocrat: Theriaca Andromachiana* 3^æ *Philonij Romani* 3^æ cum syrupo de scordio & saccharo paratum propinari jubeo:] quo sumpto evomuit aquam acidam & falsam una cum Verme mihi transmissio Erucæ non ab simili: & sic omissis aliis remediis, omni dolore immunis & sanus evasit.

Annotationes.

IN Ventriculi dolore tam feroci deprædicant Medici Vomitoria: ubi refert Guil. Fabricius Hildanus Centur. 4. Observat. 33. Matronam honestam ac piam fuisse, quæ cum ultra duos annos de Ventriculi dolore conquesta esset, nec ullis remedijs Venterculum roborantibus, aut per inferiora purgantibus sanari potuisset: tandem sumpto Vomitorio frustum Corij lardi fumo exsiccati, quod ante duos annos inopinanter degluti-
verat, evomuisse maximâ cum admiratione adstantium & brevi plenissimè conva-
luisse. Antonius Bennivenius Medicus Florentinus testante Ambrosio Paræo lib. 19. narrat Joannem Manusierum quadrage-
narium assiduis stomachi doloribus divexa-
tum, sæpè in mortis propinquo extitisse, nec
mul-

Dolor Ventr. à Verme vomitu excreto causato. 7
multis Medicorum Consiliis, quibus usus
erat adjutum: tandem sumpto vomitorio
& adhuc semel repetito magnam copiam
materiæ corruptæ & putridæ, unâ Vermem
mirabilem quatuor digitos longum, capite
rubro, rotundo, pisi crassioris magnitudine,
lanugine primæ toto corpore obsitum, cauda
in crescentis lune modū bifurcata, quatuor
pedibus ingredientem &c. de tali Verme in
historia narrato Erucæ non obsimili [ger-
manis *Gras* oder *Kraut Wurm*] per vo-
mitum excreto mentionem facit Henricus
à Bra, qui Petro Foresto scripsit in hunc mo-
dum: Erat quidam de cordis dolore [fortè
stomachi seu oris Ventriculi propter consen-
sum, quod habet cum corde maximum] ferè
perpetuò duobus annis graviter conquestus
assumpto Medicamento Vomitorio vermem
Erucæ similem excrevit: quem cum evo-
misset, perfecte sanatus est. Consimilem
fermè historiam tradit Hieronymus Gabuci-
nus cujusdā mulieris Fanensis, quæ cum sto-
macho gravissimè laboraret, plurimumq;
pituitæ vitreæ evomisset ac veluti animo
linqueretur, paulatim graviori somno exci-
tata in molestissimum vomitum incidit, quo
tandem durioris pituitæ globum ejecit, quam

affidentes mulieres cum veneficio affectam
dicerent, adveniente medico frustum illud
veluti carneum apertum, in illoq³ vermicu-
lus Brucho (Germanis Raupe) quàm simil-
limus adinventus, quo ejecto mulier con-
valuit. Ex his & similibus historijs liquet,
quàm utilis in ejusmodi Ventriculi dolore
vomitus sit: Utinam semper causæ morbo-
rum tam facilè debellari possent. His nihil
conferentibus, cordati medici habito morbi,
Virium, ætatis & temperamenti respectu
tandem confugiunt ad narcotica: uti Joan:
Binninger Centur. 2. observat. 5. Wolff-
gang. Höferus lib. 3. Cap. 1. item Lazarus
Riverius Centur. 1. observatione 90. Ego,
inquit, fui vocatus ad aurifabrum Monspe-
liensem, qui à tribus mensibus laborabat do-
lore circa Ventrículum acerbissimo & inde-
sinente &c. prius advocatis in Consilium
tribus Medicis fuerunt præscripta purgan-
tia, Vomitoria, dieta, sudorifera, non omis-
sis fomentis, linimentis & similibus, sine
ullo doloris levamine. Ego verò ut osten-
derem, saltem ad tempus dolorem & sedari
posse, præscribo pro eâ nocte laudani gr. V.
quibus dolor protinus cessavit & tota nocte
dormivit, cum tribus illis mensibus longior
somnus

Dolor Ventr. à Verme vomitu exreto Causato. 9
somnus non fuisset unius horæ: sed tales ho-
mines pleriq; marcore (uti etiam hic pati-
ens) consumpti sensim deficiunt & ita vi-
tam cum morte commutant multiplici expe-
rientia teste. Sunt quidam, qui affirmare
audent, Vermes in ventriculo minimè ge-
nerari posse, uti Hippolitus Brillus & Hie-
ronymus Gabucinus, qui hac de re integros
libros typis mandarunt: sed res aliter se
habebit, & quod in qualibet humani Corpo-
ris parte generari possint, plurimis Autho-
rum testimonijs & rationibus palam fiet hi-
storia LV.

HISTORIA. III.

DE FEBRI HECTICA.

Clvis & Sartor Frisingæ quidam annos
Utriginta natus temperamenti biliosi
& raræ texturæ corripitur feбри lentâ per
aliquot septimanas: duodecimo May
1662, ad eum vocatus offendi illum feбри
hecticâ laborantem, quæ ad extremam
maciem & summam totius corporis de-
bilitatem ipsum perduxerat, adeo ut suam
forficem in altum tollere non amplius
potens ab omnibus pro desperato habe-
retur: aderat enim calor valdè acris &

igne, cū pulsu celeri & languido de nocte
 & post pastum ingravescens, Urinæ erant
 oleaginosæ & tinctæ cum alui segnitie,
 ventriculi tumore & inflatione, appetitu
 carnis prostrato, concomitante pectoris
 gravitate, tussi ad noctem molestissima
 cum scretu materiæ viscidæ absq; tamen
 singulari siti & difficili respiratione, de no-
 cte semper copiosè sudabat & totus fa-
 ctus pediculosus; imaginabatur sibi hoc
 factum à Vestibus in suam domum de-
 portatis, quas reparare & consuere debe-
 bat: pedes circa talum intumescebant.
 Primo die purgatus est medicamento
 blando & leni ex *Manna & syrupo rosarum*
solutivo cum decocto florum & fructuum
parato: postero die sanguinem detrahi
 iussi ex Venâ salvatellæ dexteræ manus:
 tertia die sumpsit decoctū refrigerans, al-
 terans & humectans per plures dies con-
 tinuando. *℥ hepatis Vituli recenter ex-*
tracti & minutim incisi ℥II. coq. in s. q. a-
quæ ad perfectam coctionem scilicet ad re-
manentiam liquoris ℥II℥. postea exprima-
tur hepar & coletur, in colatura coque radic.
graminis, asparagi, borraginis, acetosæ, ci-
chorij ana ℥l. herbar. endiviæ, epaticæ nobil.

*taraxac. ana mj. flor. quatuor cordial. ana
pi. passular. minor. mundatar. ℥℥. ligni
santali citrini, rasura eboris, semin. anisi
ana ℥℥. macis ℥℥. m. incidantur & coquan-
tur in decocto hepatis Vituli ad remanenti-
am ℥℥. Dosis manè ℥ IV. vel V. subcalide
sumenda, post sesqui horam iusculum. Ur-
gente necessitate & propter alui segnitiam
injectus est talis clyster eccoprocticus, hu-
mectans & emolliens: ℥ Decocti herb.
emollient. ℥ VIII. Cassia pro clysteribus ℥ I. E-
lect. diacathol. ℥℥. butyri clysmatici, olei
Violar. nymphaeana ℥ I. Vitell. unius oui m.
f. clyσμα: ex hoc clysmate ingentem fla-
tum copiam egressit: inflatum & disten-
sum Venter fomentari cum deco-
cto absynthij, menthae, florum chamomillae
& rosarum: postea sequens scutum sto-
machicum applicari iussi: ℥ Ceroti
santalini ℥℥. de ladano, emplast. de meliloto
ana ℥ iij. malaxentur cum oleo chamomillae
& parum nucistae extendatur uti moris est,
pro scuto stomachico. Percipiebat enim in-
signem inflammationem & æstum circa
ventriculi regionem dextri latris cum pul-
su sensibili illius loci: pro Ventriculi si-
mulq; hepatis intemperie calidâ sicca e-
men-*

mendanda, illorumq; discrasia corrigenda & corroboranda, flatuumq; copia discutienda sequens ordinatum electuari-
um: ℞ *Conser. flor. rubrar. rosar. absyn-
thijana* ℥℞. *specier. Diamargarit. frigid.
rosar. novellæ, aromatic. rosar. ana* ℥℞.
Cortic. Citri. Condit. ℥℞. *salis nitri* ℥℞. *Cum
syrupo de cortic. Citri f. Electuarium.*
de quo sumat sæpius interdium quantita-
tem nucistæ superbibendo uncias quatuor
aquæ Cichorij: regio hepatis inungatur
Unguento rosarum, santalin. cum
ol. chamomillæ misto, superimposito
Ceroto santalino: Dorsum sibi inungi
curet subcalidè unguento infrigidante
Galenicum ol. Violar. & nymphææ mi-
stis: ad noctem bibat emulsionē ad plures
dies pro somno conciliando & humectan-
do in sequentem modum paratā: ℞. *amyg-
dalar. dulc. depilatar.* ℥℞. *semin. quatuor
frigidorum major. ana* ℥℞. *papaveris albi*
℥℞. *cum aqua rosarum & Violarū ana q. s. f.*
emulsio edulcoretur cū saccharo rosato tabu-
lato. Pro auertendo Catarrho & siti debel-
landa utatur sæpius de nocte conseruā ro-
sar. rubr. nucis juglandis magnitudine de-
die etiam subindè masticet parū de
Rha-

Rhabarbaro, & pro alui stipticitate sumat
jufcula, in quibus manna pro re natâ disso-
luta &c. interim servatâ bonâ diæta
quoad Victûs & potus rationem ex bene-
volâ communicatione & largâ manu
Reverendissimi Prænobilis & Clarissimi
Viri DD. Ferdinandi Grembs &c. præ-
ter omnium opinionem pristinum suæ
valetudinis vigorem adeptus est, vivitq;
etiamnum integer & incolumis.

Annotationes.

EX hac allatorum & in Historia enarra-
torum signorum syndrome facile eluces-
cit febrim hanc jam tertium hectica gra-
dum adeptam, qui gradus ab omnibus non
immerito pro incurabili censetur & raris-
simè eâ detenti evadunt. Authores solent
ponere certos gradus in hectica febris: pri-
mus enim gradus seu initium febris hecticae
est, in quo vix corpus extenuatur, rorida
tamen illius humiditas absumitur: secun-
dus complectitur augmentum, in quo est e-
videns corporis extenuatio & partium car-
nosa adiposâq; substantia perit: tertius &
ultimus statum morbi & postremum tempus
occupat, tunc Corpus ita extenuatur ut se-
quen-

quentia signa in Historia relata secum tra-
bat: utpote. Si post pastum calor se mani-
festat: omnibus siquidem hecticis febris
hoc perspicuum atq; inseparabile adest indici-
um, si allato cibo quaedam caliditas accenda-
tur & pulsus ad magnitudinem & veloci-
tatem augeatur &c. Hecticis idem ferè
contingit teste Galeno ab assumpto cibo, quod
calci ac lapidibus calefactis; si enim aquam
frigidissimam infuderis, multò calidiores
sentiuntur. Ergo ut Calx & lapides verè
sunt in se, quàm antea calidiores: ita & he-
cticorum corpora post alimentum assum-
ptum calidiora erunt, quàm antea. In-
plerisq; adest alui adstrictio ab hepatis
calore excedente, qui omnem humidi-
tatem in intestinis contentam potenter
attrahit fœces sicciores relinquendo: acce-
dente fortè intestinorum calidâ & sicca in-
temperie unâ cum ventriculi singulari im-
becillitate & inflatione, quatenus intempe-
ries jecoris invalescebat, consequenter Ven-
triculi coctione diminuta tam respectu Ca-
loris nativi sensim in hecticâ mutati, quam
quod alimentum reliquæ partes non desi-
derarent; adeoq; cruditas eò magis augere-
tur, unde appetitus prostratus. Calor adest
ab

absumens totius, uti ex pulsu celeri & subinde languido atq; Urina rubrâ in superficie oleaginosâ à Calore excedente & liquefaciente satis constat. Tussis ad noctem insurgit molestissima cum sreatu viscidæ materiæ, propter imbecillitatem nutritivæ copiosis collectis defluxionibus à capite ad pectus, quæ per calorem absumptis tenuioribus partibus Visciditatem induebant, difficultatemq; pectoris & tussim molestissimam producebant. Sudor ad noctem copiosus ei adeo molestus ab impotentia continendi, ut totus factus fuerit pediculosus: Pedes circa talum intumescebant à vitioso & impuro sanguine ab hepatis discrasia & Viscerum nutritioni dicatorum debilitate. Sibi tamen prædictus patiens nihil mali sentire semper persuasum habebat, fortè Authoritate Galeni ductus dicentis: quod calor hæticorum non sentiatur ab ipsis, & quod sit æqualis absq; ullo dolore: ita docet libro de in æquali intemperie Capite 6. Præctici pleriq; in febre hæticâ hoc observant & dicunt se post cibum assumptum quocumq; etiam tempore adhibitum statim calor increseat citra frigoris, horroris; rigorisve sensum, (nisi conjuncta sit putrida) horam cibi per ali-

aliquot dies mutandam esse &c. Præ cæteris ipsi summoperè profuit conserva rosarum rubrarum, de quâ sæpius etiam interdum devorabat magnitudinem nucistæ majoris, quâ sumpta defluxio in pectus tussim causans non nihil inhibita: rarò etenim evenit, quin successu temporis tales quoque pthi-sici fiant, Rhabarbari masticatio crassiusculè triti mirificè decantatur in hoc affectu, quia hepar, Ventrículum & reliqua Viscera roborat; unde non immeritò anima & vita jecoris dictum est Rhabarbarum: & Guilhel-mus Placentinus teste Joan: Freitagò in Aurora Medicorum commemorat, se solà Rhabarbari masticatione cachecticos complures curasse.

HISTORIA IV.

ABORTUS EX SUM- PTO VOMITORIO.

Mulier divertens cum suo marito in hospitio Frisingæ vulgò N. N. sumptis Medicamentum ex pharmacopœiâ cholagogon & melanagogum dictum in certâ quantitate, uti ibi moris erat, sed absq; fructu & operatione: altero post modum die nescio ex quo consilio tibi afferri ex pharmacopolio curavit Oxyfacha-

rum Vomitivum ad Drachmas tres : quo sumpto subortæ sunt vomitiones crudeles, lassitudo membrorum insolita & ad motum segnities, lumborum coxarumq; gravitas accedentibus doloribus versus pubem cum sanguinis seros: per muliebria evacuatione; aderant quoq; animi deliquia cum extremorum refrigeratione, sudoreq; frigido: ad hæc recensita symptomata ab alijs adstantibus mulieribus mihi decimo nono mensis Februarij vocato, narrata, prædixi, hæc medicamenta prægressa certè causatura abortum, quia in ancipiti hærebat, utrum gravida esset, nec ne: ego interim præscripsi omnia, quæ ad abortum inhibendum forent posicua: e.g. ℥ granor. chermes, rasur. eboris, Corall. rubror. preparat. Margarit. præp. ana. ℥i. Matris perlar. preparat. Mastiches elect. ana, ℥ss. Manus Christi perlat. ℥ss. m. f. pulvis. Detur pro vice Drachma una ex cochleari syrupi Corall. Pro siti suasi meam emulsionem stipticam: umbilico fuit admorum sequens cataplasma: ℥ placentul. Norimberg. ℥i ss. Balsami embryon. ℥vi. Pul. abrotani ℥ii. Olei nucistæ ℥ii. Cumini, ℥i. Olei cheyri q.s. extendatur

B

super

*super pannum gossypinum (barchet) & applicetur umbilico subcalidè premissâ prius inunctione ex Unguento Comitissæ & ol. Mastichin. &c. in summa Virium debilitate sumpsit sæpi9 cochlear plenû sequentis aquæ confortativæ: ℞ Aqua confort. usit. Cordial. temperat. incomplet ana. ℥i℥. cera-
sor. nig. ℥i. Balsam. embryon. ℥vi. Matris perlar. præp. ℥i. Corall. rub. præp. gr. xiii. Syrup. Corall: de rubo idæo ana ℥℥. rotul. Ma-
nus Christi perlati ℥iii. m: Hæc inquam & alia Medicamenta pro præcavendo abortu fuerunt ordinata, sed frustraneo conatu, altero enim die circa horam septimam noctis abortum passa est cum magno vitæ suæ discrimine An. 1663.*

Annotationes.

Cum secundum plurimorum Theologorum & juris Canonici auctoritatem & rationem conceptum absq; peccato impedire non liceat, multò minus licebit jam factum corrumpere: omnes etenim Christiani impium & nefarium esse meritò censent aliquam vel aliquem, ut vel libidinem suam liberè expleat, vel quia fœtum oderit, vel ne scelus prodatur suum, vel quâ cunq; de causa

causa abortum procurare, sive percussione, sive Venenis, sive laboribus nimis, vel oneribus gestandis, sive sternutatione, sive quocunque alio modo. Idque honesti Medici etiam inter gentiles, jam Hippocratis tempore, sese non admissuros juramento obstrinxerunt. Medicamentum Cholagogum & Melanagogum, est secretum à Clariss. Viro D.D. Andrea Hueber Medico Frisingæ Cubiculario Aulico ibidem Seniori &c. in paucâ dosi sumptum proratione ætatis & sexus egregie biliosos, serosos & melancholicos humores è corpore exturbat. V.G. ℥ Cholagog. gr. xiii. Melanagog. gr. vi. Cremor. tartari gr. xvii. m. f. pulvis.

HISTORIA V.

VISUS ABOLITIO.

VIr Erdingæ Operarius in foro, ubi habetur Venale frumentum annorum circiter quinquaginta, incidit nono Augusti in Visus abolitionem cum ingenti dolore, adeo, ut multas noctes insomnes transegerit. Cecidit namque ipsi aliquid ex alto in dextrum oculum; balneator illius loci voluit ipsi subvertere oculum & materiam illapsam eximere, quod factum

& ita subvertendo non amplius oculum invertere valebat, sed ita subversus manfit, ut nihil præter album videretur oculi. Balneator & mulieres ibidem Medicastricæ multa tentârunt, sed omnia in cassum. Patiens cùm doloré & fluxioné illius oculi in dies cum morfu adauctû adverteret, ad me Frisingam Consilium imploraturus venit proferendo: se non amplius affectare Visum, dummodò ipsi tam immanem dolorem sedare conarer, quod sequenti collyrio præstiti intra paucas horas: *℞ Aquæ flor. Cyani ℥ii. rosar. albar. euphrasie ana ℥i. sief albi cum opio ℥i. tutiæ preparatæ, nihili nutriti ana ʒss. album. oui. fortiter agitat. m. f. Collyrium. applicetur oculo subrepidè linteo duplicato subtili.*

Annotatio.

Possunt hîc moneri Barbitonsores atq; Medicatrices, ut in oculorum affectibus cautè, circumspectè & prudenter agant, nec unquam hac in re temerè & absq; Consilio alicujus prudentis Medici vel exercitati Chirurgi, aut Oculistæ, qui se operi huic dicârunt, quidquam tentent; quod enim
huic

huic Viro accidit, alijs quoq; evenire potest.

HISTORIA. VI.

HERPES SIMPLEX.

VIr quidam & Rusticus à Dirshausen decimo quinto Septembris 1663. incidit in pustulas totum thoracem & pectus occupantes cum dolore urente, pruritu & rubigine : Barbitonsor illius pagi multa adhibuit, utpote rudes purgationes, sudorifera, venæ sectionem, inunctionem, sed absq; fructu & levamine : à me tandem auxilium petijt. Imprimis imperavi, ut corpus leniter purgaretur tali electivo purgante. e.g: *℞ Electuar. diase-næ Nicol. ℥iii. è succo rosar. ℥i℥. syrupi de epithymo ℥i℥. pul. jalap. gr. xv. decocti se-næ Gereonis q. s. m. f. potio.* Ex quâ undecies purgabatur deponendo multa serosa biliosa atq; ex pustulis sanguis unacum sero citrino copiosè effluebat : altero die interposita est quies : tertio sumpsit ejusmodi sudoriferum : *℞ rob. sambuci, ebuli ana ℥i℥. antimonij diaphoretici ℥℥. salis carduibenedicti gr. vii. syrup, acetos. citri ℥i. aquæ fumarie & scabiosæ ana q. s. m. f. potio*

potio sudorifera : quinto repetita & iterum adhibita purgatio, ex quâ nulla corrupta & biliosa dejecit &c. ex his assumptis absq; ullo topico medicamento pustulæ herpeticæ aridæ factæ sensimq; omnino deletæ.

Annotationes.

IN hoc rustico herpes erat simplex nihilq; sibi adjunctum habebat, solumq; occupabat pectus & thoracem. Cura in tali herpete simplici plerumq; consistit in bonâ & ordinatâ victûs ratione, in materie antecedentis aversione & inhibitione; tandemque in evacuatione humoris biliosi, serosi aut melancholici adustæ affectam partem occupantis. Cura particularis de Herpete miliari labiorum superiorû & circum circa dabitur Deo dante An. 1677. in juvene Religioso aliquo.

HISTORIA. VII.

PUNCTURA â CULTRO.

Juvenis Viginti circiter annorum Rustici Filius in Bachern sub ditione celeberrimi Monasterij Weihepephan Ordinis S. Benedicti &c. die trigesima Septembtis 1663. horâ media nonâ noctu
ab

ab aliquo sibi simili & propter amasiam
æmulo cultro punctus (vulgò mit einem ge-
mainen Taschē-Messer) quem sibi singulari
cum studio Frisingæ eum in finem eme-
rat, proponendo, quòd si deprehenderetur
in illa domo, quam Amasia incoluerat,
se velle ipsum empto cultro interficere:
dictum, factum vè! Frisingâ hora octava
noctis in prædicto pago appulit, laresq;
sux Amasix invisitans deprehendit ibi-
dem sibi æmulum & Zelotypum atq; sæ-
pius minitato emptoq; cultro illicò illum
pupugit, eidemq; vulnus inflixit inter
Ventriculum & umbilicum versus hepa-
tis partem cum vomitu cibi, potusq;
post factum vocabatur M. Jacob Hoschen-
bader ita nominatus Frisingâ, cui turun-
dam immisit cum ligaturis & fascijs alijsq;
necessarijs. Altero die manè me vocâ-
runt, quem offendi totum debilem &
quasi lecto affixum, ac propè morti vicinũ
cum pulsu parvo, debili & inæquali, do-
lore maximo partis affectæ & punctæ abs-
que singulari tamen profusione sanguinis,
sed anxietate maximâ corporis & siti; a-
motâ turunda spiritus erupit absq; tamen
vomitu: sudor erat multus cum extre-

marum partium frigore: mihi & Prænobili atq; Srenuæ Dn. *ab Auerbach*, quæ tum temporis mecum præsens erat in ipsius Villa, omnem spem recuperandæ valetudinis præfata symptomata surripiebant: Attamen sequentibus, Deo sit Laus, Honor & Gloria, in totū infra duodecim dies restitutus est: *℞ Conservæ rosar. rub. antiquiss. ℥i℥. pulver. alchymilla ℥i. troch. de terra sigillat. ℥℥. Corall. rub. præparat. lapid. barnatit. ana. ℥i. croci ♂ adstringētis, spermiolæ Crollij ana gr. xv. salis prunell. ℥i. radic. symphiti Condit ℥iii. syrupi Coralliorum q̄s. m. f. Electuarium molle:* De quo ter in die sumat quantitatem nucistæ majoris superbibendo uncias sex sequentis potionis vulnerariæ: *℞ herbar. albymilla, betæ rubræ, pyrolæ, sanicula, Vinca pervinca ana m℥. Virgæ aureæ, sem: angelicæ ana ℥℥. herba minutim incisa & semen angelicæ grosso modo contusum dentur ad nodulum ex serico albo, superinfundatur aqua in quâ chalybs candens extinctus sit cum modico Vino & servetur in vase vitreo ad usum prædictum.* Pro virium robore subinde hausit Cochlear plenum sequentis aquæ confortativæ: *℞ Aquar. quatuor Cordial:*

con-

*confortat usitata, portulacæ, plantag. ana
 ℞. Confect. alkermes Compl. ℥i. julapij
 rosar. ℥ii. rotul. manus Christi perlat. qs.
 m. f. aqua Confortativa. Tertio die me-
 lius habere visus est & confestim è lecto
 surgere petiit, alvus erat aperta cum om-
 nium symptomatum remissione, excepto
 dolore ad dorsum magis vergente. Vi-
 ctum & potum cæteraq; omnia, quæ ad
 bonam diætam spectant, summæ indu-
 striæ & vigilantia Prænobilis DDn. ab Au-
 erbach commisi & sic brevi convaluit.*

Annotationes.

Vulnus hujus juvenis, licet per se lethale
 non fuerit non tangendo ullam partem
 Principem, quia nec fætor lesi intestini
 exhibat cum flatu, neq; sanguis internè su-
 perneq; affecti hepatis excretus, fuit tamen
 lethale per accidens inferendo multa & gra-
 via symptomata utpote anxietates cū sudo-
 re frigido & multo, vomitusq; rei cibaria &
 potulenta &c. partes in hoc casu nullas a-
 gnosco præter omentum & musculos abdo-
 minis affectas esse, eò quod nullus vomitus
 amplius, nullaq; alia symptomata adhibitis
 statim medicamentis, licet paucissimis, sese
 manifestarint.

HISTORIA. VIII.
DE INCUBO.

Admodum Reverendus & eximius Dominus Casparus Canonicus ad S. Vitum Frisingæ texturæ crassæ & obesæ, annorum quinquaginta quinque, corripitur die quinto Jan. 1664. affectu, qui dicitur *Incubus* (als wann ihn ein Trude gedrucket hätte:) pro quo tanquam apoplexiæ prodromo abigendo sequentia ordinabam. Cubitum iturus sumat quantitatem nucistæ de electuario caput roborante, & intemperiem cerebri frigidam & humidam emendante: $\mathcal{L}$ *Conservæ flor: anthos, pæonia, ana ℥i℥. pulver. Marchionis ℥i. speciei. contra apoplexiam complet. ℥℥. Confection. alkerm: complet. ℥i℥. extracti ogaloch: ℥i. syrupi flor: paralyseos qs. m. f. Electuarium.* Usus uti supra, superbibat cochlearia duo sequentis aquæ antiparalyticæ: $\mathcal{L}$ *Aquæ Cerasor. nig. ℥i℥. hirundin. usitata ℥i. apoplectica Mynsicht. epileptica Langij ana ℥℥. spirit. Lilior Corvall. Cerasorū nigr. ana ℥i. essent. ambre Minder: tinct: lune ℥ii. syrup. flor: pæonia & rotul. man. Christi perlat. ana qs. m. f. aqua gustui grat.*

24. Vertex Capitis inungatur guttis
tribus olei succini albi: ad humores vi-
scidos & crudos circa hypochondria & Vi-
scera naturalia hærentes deglutiat bis in
septimanâ undecim duabus horis ante pa-
stum de sequentibus pilulis: *℥ Extract.*
Cochiar: panchymagog. Cephalici Ma-
genbuch. ana ℥i. Magist. jalap. gr. xii.
cum spiritu Cephalico f. Pilula No. iv. de
aurentur. Corpore sensim & ritè purga-
to infletur in nares subindè de sequenti
pretioso pulvere sternutatorio: *℥ folior.*
Majoranæ, Salviæ, flor. anthos ana ℥i. Lilio-
rum Convall. ℥ii. Lavendulæ, rosar. rub.
ana ℥i. sacchari candi ad pondus omnium
m. f. pulvis tenuissimus, addantur spec: con-
tra apoplexiam Complet. ℥i. balsami apo-
plect. ℥ß ambræ gryseæ gr. v. Zibetî non fal-
sati gr. iv. Moschi orientat. gr. vi. m. f.
pulvis sternutatorius. Ad reprimendos
vapores caput petentes semper à pastu su-
mat de sequenti tragæâ cum pane tosto
& Vino madefactâ delicatissimâ. *℥ Con-*
fect. semin. Coriandri preparat. anisi fæni-
culi, Cubebarum, Cinnamomi, Corporis si-
ne animâ ana ℥ß. Mac: caryophyllor. ana
℥ii. tabul. diambra, diamoschu dalc. aro-
matic.

matic. rosat. ex oleo stillatitio nucis Moschata ana ℥ii. Manus Christi perlat. cum oleo cinnamom. tabul è succo rosar. spirit. Vitrioli præparat: è succo citricū oleo stillatic. aurantior. ana ℥ß. liquirit. mundat. pulverifat. ℥iiii. sacchari finissimi ad pondus omnium. m. f. pulvis seu tragea, addantur folior. auri fin. No. V. argenti fin. No. iiii. m. signetur Tragea pretiosa caput & Ventrículum singulariter corroborans. Corpus sine anima sic præparetur: ꝥ pulver. radic. ircos Flor ℥iß. Moschi orientalis. gr. V. ligni aloes. optim. ℥i. sacchari finissimi in s. q. aquæ cerasorum nigr. soluti f. l. a. rotulæ seu tabellæ pro conficienda tragea. His usurpatis rarius quidem invasit malum, præsertim si diætæ regulas observare voluerit, sed progressu temporis & post paucos annos affectu soporoso pressus placidè in Christo mortalis Vitæ Cursum terminavit.

Annotationes.

Incubus ut plurimum naturis crassioribus, frigidis ac humidis, uti etiam pueris familiaris est ob meatuum cerebri angustiam, itemq; litterarum studiosis, quibus minuitur

tur Concoctio & quorum cerebrum studio-
rum assiduitate debilitatur. Causæ ante-
cedentes hujus affectus sunt repletio nimia
& Crapula Vini potentis & cerevisiæ cras-
sæ lupulata atq; cruditates ex pessimâ vi-
ctus ratione multitudinem crassi sanguinis
generantes: quoties enim talis vapor cras-
sus & halituosus, qui citò fit & citò desinit,
atq; per repletionem & cruditatem turgescit
& mouetur, diaphragma & pulmones com-
primit, inde in Cerebrum delatus nervo-
rum principium quodammodo obstruit, mo-
tumq; Thoracis, de negato spirituum anima-
lium influxu, impedit, quo impedito & re-
spiratio & vox intercipitur & phantasia
visis tristibus turbatur. Ad initium so-
let inuadere, quatenus hoc tempore vapores
crassiores majori copia ad caput eleuantur:
præsertim quando ager incurvato capite
jacet supinus: quia promptior tunc est va-
porum ad caput adscensus, qui ipsi & facili-
us in nucham & posteriores cerebri partes
& spinalis medulla principium feruntur,
cum meatus in illo decubitu non nihil de-
primantur. Incubus græcis ἐφιάλτης di-
citur, quòd, qui eo affectu laborant, noctu
quiddam sibi incumbere existimant, à quo
in

invadantur & opprimantur cum difficili
respiratione, immobilitate ac voce præpedi-
tâ, ut propè suffocari videantur. Nonnul-
li malum demoniacum esse putant: & Pli-
nius lib. 55. Cap. 4. Faunorum in quiete
ludibria appellat: quidam teste Aurelia-
no initio Cap. 3. lib. 1. Chronic. aggressio-
nem & invasionem nocturnam nominant,
alii aliter, quos brevitatis studio prætereo &
Lectore ad Vidum Vidium relego. Lib. 2. cap.
19. de curatione cerebri: Verum causa neq;
Deus est neq; semi Deus, neq; Cupido, quod
Veteres crediderunt, neq; Daemon, quod
Theologi existimant, neq; incubans Vetula,
sed vapor quidam crassus uti jam prius di-
ctum, qui partim vias spiritus animalis in-
tercipit, unde & loquendi & respirandi
difficultas, partim animæ offunditur, unde
phantasia & spectrum quoddam, quale Me-
lancholicis & pueris frequens esse solet in
somnia &c. sunt verba Jacobi Hollerij lib.
1. de morbis intern. Cap. 14. Non in jucun-
dum est, quod quidam Medicus apud præfa-
tum Hollerium libro citato scribit contigisse
nuper apud Avernos in Cænobio quodam.
Cum enim Pharmacopola, quem secum ha-
bebat inter dormiendum incubo laborasset,
qui

qui in eodem cubiculo erant, accusavit, se ab illis noctu prope jugulatum fuisse, constricto collo. Quod cum socij audacter negarent, totamq; in eum culpam rejicerent, qui noctem insomnem furore quodam percitus duxisset, iussus deinde est solus, laute cœna sumptâ exhibitis etiam flatuosis alimentis, dormire, cubiculo undiq; optimè clauso. Reddit paroxysmus, demonem esse juravit, cujus etiam faciem & gestus mirificè depingebat, neq; unquam illi aliter persuaderi potuit, nisi ubi curationem inito consilio adeptus est.

HISTORIA. IX.

APOPLEXIA FORTIS.

Vir Cerevisiarius & Civis Frisingensis annum agens quinquagesimum primum corpore obeso & temperamento pituitoso Melancholico dotatus â multis annis *Arthritide* infestabatur, adeò, ut incedere vix potens per quinq; aut sex menses in anno, nullam diætam servans neq; in potu neq; in cibis una contentionibus subindè & rixis domesticis. Tandem ex largiori Vini adusti ad noctem potu terster-

sternutabat, statimq; tactus Apoplexia, nempe voce & respiratione interceptâ cum motu & sensu abolito, omniumq; rerum oblivione & pectoris roncho & stertore: statim sequentem clysterem præparari & injici curabam, qui talis erat. *℞ decoct. herbar. emoll. carminativ (in quibus) radic. pæonia lunâ decrescente collectæ ℥ i i. flor. paralys. anthos, salvia a. p. ij. ebulliebant ad remanent decoct. ℥ viii. in quibus dissolu. elect. diaphenic. Mesue ℥ vii. hierologadij ℥ i i s. pil. cochiar. ℥ i i. mellis anthosat. ℥ i s. Vitell. ovor. N. I. m. f. clyster.* Quo injecto retinere non potuit, sed illicò iterum excrevit, neq; quidquam per os sumere voluit: venæsectio in arva quantitate instituta nil effecit, neq; frictions, neq; inunctiones ullam utilitatem adferebant, sed patiens ita stertendo quarto die è vivis discessit.

Annotationes.

ADstantibus periculum maximum subesse: imò mortem ipsam imminere & in propinquo esse, non solum ex affectus magnitudine & Hippocratis prognostico, qui lib. 2. aphorismor. 42. Apoplexiam fortem nul-

lo modo, debilem non facile solvi posse statuit, verum etiam ex clystere sine fructu injecto & non retento (quod hactenus, dum praxin exerceo, semper pro desperato habui & neminem restitutum vidi & observavi in forti apoplexia, qui Clysteres retinere non potuit) praedixi. Multi practici in principio Apoplexiae Clysterem acrem non admittendum, sed prius faeces alui per emollientem, carminantem & laxantem esse educendas, censent, uti Gregorius Horstius tomo 3. Decade 2. quæstion. 7. ne fortiter agitata fœtorem mittant ad cerebrum. Sed Cl. DD. Daniel Sennertus aliter sentit & dicit, quod eadem die vel ante, vel post venæ sectionem duos vel tres Clysteres injicere liceat, seu diu seu noctu id fiat, prout res postulat: sint autem Clysteres paulo acriores. Idem annuit Cl. DD. Paulus Sorbait, dum præmitti jubet ante Venæ sectionem Clysterem acrem ob sensum obtusum & privatum. Imò nonnulli sunt ut DD. Banxner, qui Croci Metallorum aut Syrupi emetici aliquid clysteribus injiciunt, & postea cum reliquo decocto miscent: Verum an satis tuto hæc Clysteribus injici possint, dubito. Compertum enim habemus,

C

hemus,

bemus, etiam à granis tribus Vitri Antimonio glandi inditi, non solum aluum copiosè motam, sed & aliquot Vomitus excitatos fuisse. Quod si in hoc casu accideret, sanè incommodum foret, timendumq; ne ex conatu vomendi suffocatio acceleraretur. Premisso Clystere, vel acri suppositoio Medicus seriò apud se meditari debet, an Venæ sectio instituenda sit, necne: quia talis in hoc affectu secundum Cornelium Celsum lib. 3. cap. 27. vel occidit vel liberat. Itaq; quando qualis qualis plethoræ adsunt indicia, viresq; adhuc constare videntur, etsi per oppressionem sint debiles; Cum prognostico dubio & protestatione administranda est, tanquam extremum remedium in morbo extremè peracuto, ubi tale remedium est anceps: ne, si, quod sæpius contingit, ob morbi gravitatem, ager, dum sanguis fluit, moriatur, venæ sectio & ille, qui eam proposuit, accusetur. Sed hoc advertendum est, utilius ac tutius esse non unâ vice mittere, quantum opus est sanguinis, sed per vices, intra tamen paucarum horarum spatium. Nam per iteratam sanguinis missionem & materia faciliùs movetur & vires non dejiciuntur. Inspiciatur post primam

Venæ

Vena sectionem acri facies & pulsus exploretur. Etsi Color faciei vividior reddatur & respiratio faciliior, ac pulsus benè habeat, optimè sperandum & confidentius venæ sectio repetenda: Et hæc instituatur non ex pede; etsi menses sint obstructi; sed brachio, propinquiori scil: sanguificationi membro: fiatq; vulnus ampliori foramine: alias sanguis, qui crassior est, statim subsistit.

HISTORIA X.

MICTIO CRUENTA ET DOLORIFICA.

Reverendissimus & Prænobilis Dominus N. N. Sacrosanctæ Theologiæ Doctor Reverendissimi & Serenissimi Principis ac Episcopi Frisingensis & Ratisponensis &c. Consiliari, ejusdemq; Cathedralis Ecclesiæ Frising: Canonicus & Officialis, Fautor & Amicus meus olim singularis &c. temperamento, macilento melancholico & textura corporis rara præditus annorum quinquaginta quinq; circiter: dum Monachio in corruca domum reversus propter vehementem & fortem commotionem incidit brumali tempore

nempè vigesimo septimo Januarij 1664.
in cruentam & dolorificam mictionem.
Cui ex Consilio Cl. Viri Dn. D. Malachiae
Geigeri p. m. Medici tunc temporis ipsius
Ordinarij remedia Monachio talem in
modum transmissa sunt. Primò inje-
ctus est clyster, qui sequitur talis : $\mathcal{R}$ De-
coct. herbar. emollient : $\mathfrak{z}$ viii. Cassia pro cly-
steribus $\mathfrak{z}$ vi. electuar. lenit. Florenzola $\mathfrak{z}$ iii.
Mellis Violar. solut. Mercurialis, Unguent.
Clysmaticiana $\mathfrak{z}$ β . olei chamamelin. amyg-
dalar. dulc. sacchari thomae ana $\mathfrak{z}$ v. Vitell.
Ovorum. N. I. M. f. Clysma. applicetur an-
te cubitum & pro urgente necessitate rei-
teretur & praeparetur Frisingæ : Ex hoc
clystere ter habuit sedes cum flatuum co-
pia : pro urinæ ardore compescendo &
somnia reconciliatione bibat horâ somni
hanc emulsionem : $\mathcal{R}$ amygdalar. dulc.
depilatar : $\mathfrak{z}$ iii. Semin. quatuor frigidior.
major ana $\mathfrak{z}$ β . violar. $\mathfrak{z}$ i. papaver, albi $\mathfrak{z}$ ii.
Aq. Malvae, Violarum, alkekengi ana q.s.
m. f. emulsio ad $\mathfrak{z}$ iv. edulcoretur cum syrupo
de althæa Fernelij, quâ epota totâ nocte
placidè dormivit. Altero die sumpsit un-
decim pilulas ex terebynthinâ concinna-
tas in hunc modum : $\mathcal{R}$ Terebynth. opti-

*ma cum aquâ malvæ coctæ ℥ ii. troch. Gordo-
nij, alkekengi ana ℥ß. f. pil. ex scrupulo
uno undecim: deglutiat manè cum regi-
mine diætæ post sesqui lioram jusculum, in
quo in cocta erant chæref. ol. & cicera ru-
bra, vinum bibat, cum fitis & inappe-
tentia aderant, oligophoron. Tertio
die sumat ex jusculo Cicerum rubr: gut-
tas decem balsami seu olei Hispanici & sic
reliquis diebus inchoato modo pergat, do-
nec se melius habeat: his præscripto mo-
do usurpatis intra decem dies omninò
convaleuit.*

Annotationes.

P*refatus Nobilis D. Patiens sæpenumerò
sabulum rubrum matule parietibus ad-
hærens unâ cum arenulis rubris & friabili-
bus excrevit: & quotiescunq; se equo aut
itineri commisit, semper ferè urinas cum
dolore cruentas, ardoremq; inducentes ex
vehementi commotione & agitatione red-
didit. Causam non puto hujus cruentæ mi-
ctionis periodica calculum intus latentem
fuisse, cum sabulum rubrum matule parie-
tibus adhærens & arenula in fundo digitis
compressa, friabiles calculi indicia num-
quam*

quam esse possint. Neque enim illæ in renibus aut vesica generantur, sed in Venis ac hepate, ex humorum adustione, quorum particule crassiores & tartareæ, arenularum formam emulantur, & cum sero in venis contento separantur, ac in renes & vesicam detruduntur. Sanguinis verò excreatio, eo solum tempore, quo Nobilis D. Patiens vehendo se vehementius movet contingit; licet ex allissione lapidis asperioris in substantia renis vel vesicæ possit contingere, minimè tamen dubium est, quin illa etiam ex calore à motu immodico in renibus & tota sanguinis massa excitato, citra calculi præsentiam generari possit. Hanc sententiam doctissimorum virorum placitis consentaneam esse, multis exemplis facile esset ostendere, pauca tantum hic annotare & recensere sufficiet. Jacobus Hollerius vir supra livorem & in artis operibus, si quis alius, exercitatus lib. I. de morbis internis Cap. 52. quibusdam, inquit, naturis eodem modo sanguis per vias urinarias excernitur, quo alijs per nares, venas sedis (ut in Melancholicis) aut Vomitum (ut in mulieribus à suppressis menstruis.) At experientia constat, hujusmodi

San-

sanguinis excretiones in dispositis sæpè recurrere, quando vehementiori exercitio eorum corpora incalescunt. Potest igitur sanguinis mictio, illiusq; recursus, à sanguinis & humorum Calefactione suscitari. Rem verò multò expressius & apertius declarat prædictus author Commentar. aphoris. 78. sect. 4. dum ait, sunt nonnulli, qui si durius equitent, aut se se exerceant, immoderatus, ex calefactis renibus, sanguinem meiant. Ejusdem ferè historiam narrat Clariss: Joan. Baptista Montanus Consil. 283. de mictu sanguinis pro quodam Episcopo Ungaro 1547. Mense Decembri. Ejus Verba hæc sunt. Arbitramur, inquit, sanguinolentam urinam & turbidam reddi ab hoc Reverendissimo Episcopo propter dilatationem factam, tum in Cavitatibus renum, tum in Vasis urinarijs, propter intensam Caliditatem, à motu violento primò generatam, dum curru, salebroso itinere concuteretur; præcipuè circa dorsi regionem; deinde succedente ingenti Calore, dum cum Veste pellicea sub sole ardente montem ascenderet. Ex his igitur omnibus tantus calor circa partes renum fuit excitatus, ut ob nimiam dilatationem urina

sanguinolenta excreta fuerit. Et inde est, quod nunc quoque quotiescunque defatigatur & corpus exercet, in idem symptoma incidat, turbida scilicet & sanguinolenta Urina &c. In principio harum inflammationum purgatio non convenit, quia metuumdum, ne exagitati humores magis ad partem affectam precipitentur: neque ad ea medicamenta statim deveniendum est, quae sanguinem cohibere & vasa constringere possunt, ne citius quam par sit, sanguis cohibitus in grumos convertatur. Hieronymus ab Aqua pendente Medicus & Chirurgus insignis lib. 2. Cap. 1. de vulneribus mentionem facit de oleo hispanico, sic inquit: non possum silentio involvere, medicamentum quoddam praestantissimum ad partium nervosarum vulnera: cuius descriptionem ab Hispano quodam Sacerdote, fide dignissimo accepi; qui retulit, in Hispania non licere hoc medicamentum componere, quod homines medicamenti viribus confisi, facile digladiantur, inque arenam descendant. Est autem hoc: ℥ olei vetustiss. ℥iii. terebinthinae purae ℥viii. frumenti integri ℥i℥. hyperici ℥ii. radic. Cardui benedicti, Valeriana ana ℥i. thuris pulue-

puluerisat. ℥i. radices & herba crasso modo contunduntur, in olla ponuntur & tantum vini albi superfunditur, ut omnia in vino mergantur: & per biduum facta infusione, oleum & frumentum adijciuntur, & coquuntur omnia ad vini consumptionem: Mox facta forti expressione additur terebinthina & thus: & iterum parum sinuntur bullire: servanturq; in vase vitreo. Sanat vulnera, ut ajunt, spatio viginti quatuor hororum. Modus utenditalis esto: abluto prius vulnere vino albo frigido, statim inungitur totum vulnus oleo predicto calente: quod si hoc fieri commodè nequeat, per siphonem intra vulnus, tanquam per clysterem immittitur, & confestim labia vulneris ad mutuum contactum adducuntur, deligatura aut sutura, aut glutino; deinde partes circumstantes predicto oleo similiter inungitur. Suprà verò vulneris labia jam reducta, linteam imponitur, predicto oleo madens; & supra hoc aliud, vino nigro expressum; mox alia lintea sicca: deinde fascia superligatur. Hoc medicamentum singulare & quasi divinum, cum in historia illius mentio facta fuerit, adnectere volui. De cura sanguinis

guinis à coitu, calculo vesicae, aut Casu &c. in alijs historijs observationum mearum mentio in futurum Deo dante, fiet.

HISTORIA. XI.

PLEURITIS NOTHA.

DOmina N. N. annorum quadraginta sex temperamenti pituitosi melancholici corripitur tertio Febr. 1664. pleuriti despuria lateris sinistri diu multumq; ipsam affligente. Cui nec leves purgationes, nec clysteres, nec ecclegmata, neq; apozemata, neq; seminis lini oleum depuratum, neq; venæ sectio ullam opem aut leuamen ferebant: assumpto verò aliquoties pomo ex cavato Quercetani superbibendo Uncias tres aquæ Cardu-benedicti dolor omninò illius loci, suborto sudore disparuit, sputumq; majori copiâ excretum & facilior expectoratio subsequuta.

Annotationes.

IN pleuritide spuria & naturis humidis & pituitosis præsertim mulieribus facillimum paratu, sed planè excellens remedium est Pomum excavatum Quercetani, quod hætenus multiplici experientia pro
secreto

secreto habui. Quo etiam, inquit, Alexius
Pedemontanus libro I. de secretis, ut alios
taceam, fabrum quendam semi mortuum
duobus diebus mirabiliter persanavimus;
& sic describitur: Ț pomum dulce, odo-
raturum & flavum, ab interioribus nempe se-
minibus mundatum, atq; olibano cum im-
pleto: deinde ejus operculo superaddito, sub
cineribus calidis coquito, donec perfectè &
absq; uestone coquatur. Hoc pomum in qua-
tuor partes secato, agroq; ad comedendum
præbeto. Si pleuritis verò perseveret ultra
tertium diem, dandum erit sudoriferum
aliquod, quod eidem morbo sit congruum &
specificum, cum pomo curtipendulo excava-
to & olibani sive thuris Masculi Ți. reple-
to & ad ignem cocto, adeò, ut pulvis olibani
ac pomi substantia, inter coquendum com-
misceantur: sunt quidam, qui sacchari
candi albi tantillum adjiciunt (sicut & ego
dare soleo) & ita pomum edendum offe-
runt. Post deglutitum pomum assumat æ-
ger subito duos vel tres Unzias aquæ car-
di benedicti (ego quatuor uncias præbeo)
& stragulis coopertis multum sudet, hujus
remedij beneficio innumeros pristina vale-
tudinirestitutos novimus. Ad pleuritidem
omnem,

omnem, ait Benedictus Victorius Faventinus empiric: lib. I. cap. 16. curare & aegrum à morte relevare sequens remedium veluti divinum quoddam est: sed aegrotanti applicari non debet, nisi in quarta, vel transacta quarta: ℞ dialthea ℥ii. olei amygdalar. dulc. ℥ss. Misce: quo unguento calido inungatur locus dolens, deinde super asperge loco dolenti, sic uncto, sequentem pulverem: ℞ semin. Cymini ℥ss. fias pulvis subtilissimus & cribretur: quo pulvere super asperso. sume folium caulis super cineribus ignitis calefactum, quod unge butyro antiquo non salito & loco dolenti calidum applicato: & mirabilis effectus tibi apparebit in sedatione doloris pleuritidis (ego ipsemet Author esse possum rei testificanda gratia hujus divini remedij) & in resolutione materie apostematis: & hoc remedium tibi honorem conciliabit, egro autem utilitatem maximam. Et scias, quod hoc remedium valeat in quolibet alio forti dolore, existente in toto corpore, à capite infra. Hæc Faventinus loco citato.

HISTORIA. XII.

HÆMORRHOIDUM FLUXUS IMMODICUS EX CASU

ADmodum Reverendus & Eximius D. Aolim Rd. & Celsissimi Episcopi Frisingensis Viri N. N. p. m. per præfati Episcopi in Canonicum apud S. Andream ibidem electus & susceptus est, annorum quinquaginta aliquot, temperamento præhumido & melancholico &c. fluxui hæmorrhoidali tempore vernali & autumnali obnoxius: cum convivio D. Prætorij illius civitatis invitatus præesset & finito convivio domum revertere Vellet, in ponte supra montem arcis (auf der Hoffbrücken) cecidit in terram ob viam ex glacie nimis lubricam; eâ nocte nihil de lapsu & dolore advertit. Altero postmodum die manè conqueritur de dolore acerbissimo ad finem spinæ dorsi cum ardore vehementi & affluxu materiæ serosæ sanguinolentæ ad anum apparuit cum tuberculo duro ficus instar, concomitante vertigine cum virium debilitate & fædo totius colore corporis ad citrinum vergente. Ego absente Clarissimo Viro D. D.

D. Andrea Hueber, Serenissimi & Reverendissimi Principis ac Dn. Dn. Episcopi Frisingensis & Ratisbonensis Alberti Sigismundi, utriusq; Bauariæ & superioris Palatinatus Ducis de Consiliario & Medico Cubiculario meritissimo &c. in Consilium vocor unacum barbitonfore & balneatore (*Hoschenbader*) simulq; statuo & dico ejusmodi dolores prouenire ex affluxione sanguinis melancholici & serosi propter casum violentum commoti & alias per vias hæmorrhoidales exire volentis & assueti: revulsionis gratia parum sanguinis è venâ brachij dextri detrahebatur habito virium & ætatis respectu, dorsum fuit inunctum unguento comitissæ in frigid. Galeni, linariæ, santalino simul mixtis. Tertio die blanda purgatio ad serosos, biliosos & Melancholicos humores sanguinis impetum concilians ad intestina derivans instituta est: *℞ tamarind. ℥vi. Aquæ Cichorij, acerosæ ana ℥iiss. Coq. lento igne ad remanent: ℥iv. in Colatura infunde Rhabarb. optimi ℥ii. folior. senæ select. Myrobalanor. citrinor. ana ℥iss. santal. Citrini ℥ß. Manè factâ levi ebullitione Colatur. ℥iii. dissol: electuar: lenit.*

lenit. de tamarindis ℥℥. syrup. rosar. solut. ℥℥. m. f. potio cum regimine diætæ sumenda, & pro necessitate reiteranda: Venæ hæmorrhoidali dolenti & tumidæ lana oleo semin. lini imbuta tepidè applicetur. Quarto die adventante iterum Cl. Dn. D. Hueber se ipsius ultetiori curæ commisit & sic per apozemata sanguinis frænum inhibentia & parùm laxantia sensim iterum convaluit.

Annotationes.

Hæmorrhoidum fluxum non statim ab initio esse sistendum præcipit Reinerus Solenander sectione 4. Consil. Medic. 20. Memini inquit (quod monendum mihi hic est) me ante annos decem Annam ex Ducibus Cliuensium prognatam Illustr. Comitem à Waldeck gravissimo hæmorrhoidum, diuturnoq; fluxu curantem magnâ diligentia, summoq; nisu, quia viderem, Viribus labefactis, spiritibusq; dissolutis summum imminere, profluvium obfirmasse: Verùm cum illa inde primo die recreata, sequentibus mirificè gravari & circa præcordia tumere atq; inflari inciperet, revocatus sexto die, coactus Venis reclusis profluvium rursus movi, neq; potui tutò & securè strin-

stringere, priusquam corpori levibus vacationibus hepaticis, necessario alijs alternantibus atq; roborantibus perspexissem: itaq; dextrè hîc agendum, ne volentes, quod dicitur, vitare Charybden in Scyllam incidamus, hoc est, prospicientes minori malo pejus aliud graviusq; conciliemus. Cl. DD. Weibelius p.m. olim Archiater Serenissimi Ducis Neoburgici &c. narrabat nobis aliquando, se in se ipso expertum esse, pilulas suas, quæ vocantur pilulæ Weibelij, fluxum concitare, ac rursus quoq; sistere, quæ operatio quoq; à quibusdam radici scrophulariæ tribuitur, cujus ratio est, quod talia sanguinem mundificent & impuritatem melancholicam expellant, quæ ante sui expulsionem naturam ad apertionem stimulat, expurgatâ autem impuritate sponte fluxus sistitur. In dolore & tumore Venarum hæmorrhoidalium plerumq; cæcarum inter topica varia palmam sibi præripit linimentum ex linaria herba & floribus cocta & cum adipe porcino, cui expresso parumper refrigerato vitellum ovi permiscetur & cum lanâ aut gossipio dolenti parti applicari potest: hoc linimentum dolores

confestim ad miraculum sistit Authore
Joanne Wolfio medico Hassiaco celeberrimo,
qui hoc secretum eximium Principi suo Has-
siae Landgravio revelare noluit, donec ipsi
annuatim bovem benè saginatum promit-
teret. Amatus quoq; Lusitanus curatione
Medicar. Centur. 3. curatione 16. tradit
Medicamentum dolorem hæmorrhoidum
sedans, quod sic se habet: ꝯ pomum
aurant. & id cultro excava, in quo ole-
um rosaceum & lavendula semina infun-
de & ad cineres calidos admove, calidumq;
applica & sæpè innova, est enim mirum.
Si tumor ejusmodi remedijs dissolui non
possit, hæmorrhoides hirudinibus aperire
licebit: pertinet hûc egregium summi Ro-
lani Consilium: Si sanguinem crassum &
melancholicum ab hæmorrhoidalibus Venis
educere volueris, ut vena portæ exonere-
tur, versus coccygem & magis introrsum
ad intestinum hirudines admovebis, si ve-
nam cavam duntaxat deplere cogites, à la-
teribus podicis & versus perinæum ac su-
perficietenus sanguisugas affiges.

HISTORIA. XIII.

DE ANGINA.

ORnatus & Eximius Dn. N. N. Ca-
D the-

thedralis Ecclesiæ Frisingensis Musi-
cus temperamenti biliosi melancholici
annorum circiter triginta trium duodeci-
mo Februarij 1664. corripitur deglutien-
di difficultate, absq; tamen difficili respi-
ratione & feбри cum frequenti ptyalismo
seu salivatione nihil præter liquida deglu-
tire potens cum levi tumore in parte dex-
tra colli: hoc affectu per quinq; jam dies
affligebatur præmissis suffimigijs ex thu-
re, mastiche & succino, inunctione ex o-
leo amygdalarum dulcium & intus sum-
pto. His nihil conferentibus me accer-
siit opem imploraturus, cui derivationis
& resolutionis ergò sequentia præscripsi:
*℞ Aqua meliloti ℥i℥. prunellæ, salviæ,
plantaginis ana ℥i. Mellis rosar. simpl. rob.
diamor. Usitat: ana ℥vi. oxy mel. de peto
℥iii. salis ammoniaci, prunellæ ana ℥i. m. f.
gargarisma: post usum gargarismatis lam-
bat ex baculo liquiritiæ de sequenti linctu:
℞ rob. diacaryon. diamor. usitat. mellis ro-
sarum simpl. ana ℥℥. nitri præparati
℥℥. syrup. Violar. q̄s. m. pro ecleg-
mate seu linctu: exterius applicatur parti
tumidæ colli tale cataplasma: ℞ nidi hi-
rundin. farinæ hordei ana ℥℥. semin. lini
℥iii.*

℞ iii. pulver. radic. altheæ, flor. Chamomilla, meliloti ana ℥ i. Croci Austriaci ℥ i. cum oleo Chamæmelin. & lilior. alb. ana q̄s m. f. Catplasma. His observatis & usurpato unâ regimine diætæ; altero die melius deglutire potuit: & sic pristinam valetudinem in dies recuperavit.

Annotationes.

Affectum hujus Dn. Patientis non periculosum fuisse, partim constat ex tumoris foris prodeunte authoritate Hippocratis aphor. 37. sect. 6. sic loquentis; Anginâ correpto, si tumor in Collo appareat, bonum: extra enim vertitur morbus. Idem confirmat 3. prognostic. text. 20. his verbis; securissimum verò si tumor, aut rubor quam maximè foras vertatur: partim verò ob non impeditam respirationem & febris carentiam secundum Hippocratem iterum 6. epidemior. section. 7. dicentem: qui solum deglutire non poterant, his valdè mites & toleratu faciles erant; pessimæ verò his, quibus unâ spiritus sublimis erat. Differentia autem in specie anginae, illiusq̄ causæ tradentur in historijs ad ann. 1679. quarto Decembris Deo annuente.

HISTORIA. XIV.

PLEURITIS LEGITIMA.

Civis quidam Frisingensis viginti sex
 annorum temperamenti plethorici
 incidit decimo quinto Martij 1664 in do-
 lorem lateris sinistri pungitivum cum
 tussi & sputo subcruento, vigilijs, siti, an-
 xietate & difficili respiratione, noctu o-
 mnia exacerbata: phlebotomia ad unci-
 as quatuor ex eodem brachio partis affe-
 ctæ à barbitonfore ibidem M. Stephano
 adhuc vivente instituta & celebrata; oleū
 seminis linide puratū in magnā quantita-
 te exporrectū, unde ingens ventris dolor
 subsecutus. Uxor ejus his omnibus ni-
 hil conducentibus me vocavit, afferendo
 ejus lotium, quod valdè turbidum, tin-
 ctumq; erat. Ego cum viderim Venæ
 sectionem jam fuisse præmissam sequen-
 tia ordinavi: imprimis, ut frequenter de
 ecclegmate lamberet, quod tale erat, præ-
 cepi: *℞ looch de papavere ℥i. è scilla ℥ss. sy-*
rupi papaver. erratici qs. m. pro linctū.
 Lambat subinde ex baculo liquiritiæ, vel
 umat medium cochlearis & superbibat
 Uncias tres aquæ chamomillæ è floribus
 destil-

destillaræ. Altero mane cum aluus se-
gnis & clysterem renueret, sequentē pur-
gationem exhiberi iussi: *℞ Electuar. le-
nit. Florenzol. ℥vi. extracti Cnici ℥i℥.
Mannæ elect. ℥℥. decocti pectoral. q̄s. m. f.
potio.* Ex quâ copiosè aluum deiecit cum
doloris & caloris sensibili remissione: no-
ctu iterum pejus habuit: tertio post me-
am visitationem die urina ejus magis
tincta apparebat ipso tamen calorem
non advertente: quapropter dedi uncias
quinq; pro sudore eliciendo sequentis po-
tionis in omni pleuritide tam spuria,
quàm sincerâ communicata per Dn. D.
Oswaldum Medicum & Chymicum ex-
ercitatum p. m. tunc temporis iter facien-
tem per Frisingam, Salisburgum &c. *℞
herbar. scordij, scabiosæ ana m℥. semin. fœ-
niculi ℥℥. decoq. in sq. aquæ fontis ad casum
trium digitorum transversorum sine ex-
pressionē, addatur cochlear plenum mellis
despumati.* De hoc primâ vice dentur,
prius leni clystere, vel purgatione præmif-
sa ut status morbi indicat, uncia quinq;
vel sex subcalidè, postea utatur pro potu,
quantum lubet. Hoc pharmaco sumpto
sudor largus subsequutus, expectoratio &
respi-

respiratio faciliior facta: & quartâ die urina suum naturalem statum iterum adepta unâ cum caloris & reliquorum symptomatum remissione.

Annotationes.

VEnæ sectio in hujus affectus principio adeo necessaria est, ut nunquam omitti debeat; ne dum in senibus, pueris, gravidis mulieribus, puerperis & menstruas purgationes patientibus; quibus omnibus experientia docuit, phlebotomiam præsentē hoc affectu fuisse utilissimam. Toties enim sanguis mittendus, quoties inevitabilis necessitas extorserit, quæ sæpius adeo præceptum est in pernici hoc morbo, ut grande sit paucarum horarum momentum & quod vespere facile curasses, id in crepusculo plerumq; videas immedicabile, ac cum certâ desperatione conjunctum. Proinde si ullibi, hîc saltem acri circumspeditione opus est, ne præpostera omittendi sanguinis formido inducat prægnantes, puerperas ac pueros in periculosum pectoris suppuratum, à quo paucissimi liberantur. Quæ enim hæc dementia est? primum exile brachij vulnusculum & leve sanguinis dispendium, dein ve-

rò incidis secure ipsum thoracem & elicis inde non aliquot sanguinis uncias, verum integras pelues pure resectas, interdum per aliquot menses, sed sæpius per plures annos. Vita hæc vada ó Medice! satius quippe est, prudenter vitam prorogare, quàm timidè mortem maturare; improvida namq, sollicitudo sævitia est, non lenitas, ne dum securitas, sed speciosa temeritas. Si ex missi sanguinis colore & alijs signis cacochymiam in corpore subesse, quæ malum foveat, augeatq, medicus præsens videat, ad purgationem accedendum & præfixum, diem quartum ab Hippocrate simpliciter determinatum non expectandum esse dicunt Practici: siquidem humores excrementitij, qui in communibus ductibus redundant, facile ad partem affectam confluere possunt & malum augere: exhibenda itaq, sunt talia medicamenta humori evacuando analoga initio, (uti dictũ,) vel in declinatione, illaque mitia & lenia, ne commoti à tali pharmaco fortiori humores majore cum impetu in partem affectam ruant.

Hi-

HISTORIA XV.

DE PODAGRA.

Reverendissimus Prænobilis & Clarissimus Dominus Joan, Jacobus N. SS. Theologiæ Doctor, Cathedralis Ecclesiæ Frisingensis Canonicus & Vicarius Generalis p. m. Temperamenti eufarci & crassi annorum circiter quinquaginta septem, incidit tertio Aprilis 1664. in dolores sævissimos: instante paroxysmo me vocari jussit, Consiliumq; à me petijt, quid faciendum impofterum foret, ne in tam immanes dolores incideret: Cui respondi optimum remedium in his duobus verbis consistere **A B S T I N E** vel **S U S T I N E**. Leide oder meide: ehe ich will meiden/ehe will ich noch einmahl leiden/sagt er zu mir &c. quia semper fortissima Vina bibebat etiam instantibus doloribus podagricis.

Annotationes.

Est communis opinio ferè apud plerosq; morbum hunc curabilem non esse, quam falsam esse multorum temperanter viventium exempla in sequentibus docebunt;
 quin

quin & ipsa ratio evidenter demonstrabit. Aliqui enim sibi imaginantur id referendum esse in medicorum inscitiam aut medicine impotentiam, sed potius refero in nostri temporis hominum ingluviem & intemperantiam multorum morborum matrem & idcirco Medicorum nutricem vulgò dictam. In aulis verò Regum & Principum maximè dominari, nemo est, qui ignoret; detestabatur quidem sæpius pessimum hoc & humane valetudini nocentissimum vitium Illustris Baro recitando versiculos:

Aula suum servat noctesq; diesq; tenorẽ,
Potare inviti cogimur absq; siti.

Moribus & factis his si veniemus ad astra,
Frustra se cruciant sobrietate pii.

Multos autem curatos esse & etiam nunc curari, in sequentibus demonstrabo. Novi, inquit Victor Trincavellius lib. 12. de curis part. morbor. cap. 2. Medicum Venetum multis annis podagra divexatum, qui postquam quatuor annis vini potum interdixisset, liber à podagrâ usq; ad mortem permansit. Priori sæculo Canonicus quidam provectæ ætatis contra Hippocrat. 2. prognost. dicentem: quicumq; senes sunt, aut

circa articulos callos habent, illi humanâ arte curari non possunt & c. omni incessu ab arthriti deprivat, à Turcis in captivitatem ductus durissimè in summis laboribus habitus, paucissimo pane & aqua nutrit, spatio quatuor annorum ita convaluit, ut redux nullam amplius senserit podagram: sed hæc est cura difficulter imitabilis, quæ tamen podagricis monstrat, per dietam, labores & vini abstinence, podagram esse curabilem. Marcus Gattinaria Medicus percelebris cap. 73. de dolore juncturarum dicit, omnes Authores (uti sunt Rhases, Cornelius Celsus, Avicennas) convenire, quod patientes hanc aegritudinem se à Vino abstinere debeant & dimittere toto tempore vitæ suæ, & sic curabuntur. Unde præcipuè Vini ac maximè generosi potus causa est, quo multi sibi teste Cl. DD. Daniele Sennerto cap. 2. de Arthritide. podagram attrahunt, unde Q. Serenus scribit.

Ennius ipse Pater, dū pocula siccat iniqua,

Hoc vitio tales fertur meruisse dolores.

Item hujus affectus causæ esse possunt

Bacchus, der Vatter/

Venus, die Mutter/

Ira, die Hebam/

die machen das podagram.

Nos,

Nos, inquit Ampliss. DD. Paulus de Sorbait. Medic. part. tract. 6. cap. de podagra. hâc hominum ætate plures vidimus per diætâ lacteam esse ex toto liberatos, saltem rarissimis & vix æstimabilibus vexari doloribus. Narravit mihi S. Cæs. Majest. Chirurgus Joannes Gilus sese â tribus jam annis, quibus se huic diætæ emancipavit, etsi frequentissimis antè torqueretur paroxysmis, ita ut in summa articularum impotentia miserandum traheret spiritum, nullis omnino cruciari doloribus, imò facies est vividi coloris, expeditissimè ambulat, proles absq; impedimento generat, ita ut renatus ex integro videatur. Similem ferè ex diætâ hâc fructum percepit Excell. & Illustrissimus Comes de Königs Egg: Cæsar. Majest. Consiliarius intimus: item Illustris. Comes de S. Hilario: item Cubicularius quidam Cæsar: qui hac curâ nulla alia incommoditate, quàm dejiciendi frequentia torquetur, cui malo iturus ad servitium unico aquæ frigidaë haustu securissimè obviat, sine dubio ob aquâ sue frigore vias occludentem; plurimi item alij, qui alias summè erant flaccidi ex lacteo hoc fonte refluerunt. Cæterum patientem patientiæ hujus

jus atrocissimi affectûs remedium beare debet, uti Carolo V. Imperatori Augustissimo iisdem doloribus detento; contigit;

Gedult und ein wenig schreyen!

Seind im Podagra die besten Arzneyen.

HISTORIA. XVI.

DOLOR ISCHIADICUS.

Reverendus & Religiosus Pater Godofridus Celeb. Monasterij Præmonstratensis S. Norberti Neocellæ Frisingæ annorum triginta quinque; temperamento pituitoso præditus semper catarrhis & defluxionibus obnoxius: decimo tertio Aprilis affligitur acerbissimis, dorsi, lumborum & Coxæ doloribus in femur, suram & in extremitatem pedis dextri exporretis, ita quidem, ut nec stare, nec ambulare amplius posset, sed lecto decumbere cogeretur. Ego accersitus statim talem clysterem injeci imperavi, ut materiæ morbificæ portio ad intestina derivaretur: *℞ decoct carminat. ℥viii. Elect. diapenic. Mesue ℥vi. hierapochij ℥iiii. spec. Elescoch. hieralogadij ʒii. Mellis anthosat. ℥i℔. Vitell. unius Ovi & salis parum m. f. clyster.* Quo injecto quater aluum cum multis

tis flatibus exoneravit: partem affectam inungi curavi sequenti linimento: *℞ unguent. althææ, liquoris anodyniani ana ℥vi. olei de euphorbio ℥ii. philosophor. ℥i℥. Cerati de Ladano q̄s. m. f. linimentum*: factâ inunctione applicetur tale emplastrum: *℞ Emplast. de meliloto, diachyl. cum gummis, oxycroc. ana ℥℥. pul. chamomill. ℥i℥. cāphoræ ℥i. olei de euphorbio q̄s. m. f. Emplast. r̄m molle*. Altero die sumpsit de sequentibus pilulis de matutino novem: *℞ Extract: Cephalici, arthritic. Catholic. a ℥℥. trochisc. albandali gr. V. cum spiritu lilior. convallium f. pilule No. XXVII. deaurentur*. quibus sumptis duodecies materiam foetidam, serosam cum alui torminibus deposuit dolore tamen in Coxâ diminuto finistram partem nonnihil occupante. Tercio die iterum surgere & parum ambulare valebat, sicq; in dies sensim omnino convaleuit.

Annotationes.

Dolor Ischiadicus pertinet ad ambulandi ob coxæ vitium impotentiam: differt ab arthritide, quia articuli non afficiuntur, sed ab humoris serosi acrimoniâ a capite

capite defluente in membranas, musculos & media spatia inter articulos occupante. Fortiores purgationes hic locum habent, ut in historia primâ insinuatum est: sed Joannes Crato Consilior. medicinal. Consil. 247. Ischiadicos dolores purgantia non ferre scribit: cum humores magis in ea loca decumbant: verum de insufficienti purgatione hoc accipiendum esse dicit Clariss. Dn. D. Daniel Sennertus cap, 6. de dolore Ischiadico.

HISTORIA. XVII.

DE PERIPNEUMONIA.

Vir quadraginta septem annorum servus in stabulo Serenissimi & Reverendissimi Principis ac Episcopi Frisingensis & Ratisbonensis &c. temperamenti sanguinei pituitosi multos errores in victus ratione committens præsertim potu, sicuti post exercitium equitando nimium ex largiori postmodum potu in difficilem respirationem incidit cum sono pectoris: cui vigesimo quinto Aprilis venæ sectio brachij dextri ex medianâ ad uncias quatuor non per me sed per alium instituta & celebrata. Die vigesimo octavo

Octavo ejusdem mensis ejus uxor me accersit rogando ut illum inviserem, quod annui & feci in absentia Clariss. Viri DD. Andreæ Hueber &c. Quem non modò difficili respiratione, ut non nisi erectus respirare posset, graviter decumbentem offendi, succedente dolore inter tussendum usq; ad scapulas, verùm etiam siti & calore intensissimo, peruigiliis cum genarum rubore, tussi siccâ, inappetentia & Urina tincta atq; crassâ sequentem methodum in illo institui & inter quatuordecim dies maximâ cum difficultate eum ad pristinam valetudinem restitui. Primò suadebam, ut frequenter fumeret cochlear plenum de syrupo papaver. erratic. cui admixtum erat oleum sulphuris per campanâ elicit: vel loco hujus syrupi de sequenti ecclegmate: *℞ Looch è pinò, de papavere Mesuæ; oxymel. scillit. helleborat: ana ℥ss. specier. diaireos usit. 3 ℥ flor. Sulphuris ʒi. benz. gr. xii. syrup. liquiritiæ & jujub. ana qs. m. f. linctus.* De quo lambat subinde per intervalla ex baculo liquiritiæ: pectus inungatur unguento de cynoglossa super imponendo Emplast: Filij Zachariæ: pro siti utatur

sequenti potu : ꝯ hordei crudi â paleis
mundati m̃j. flor. papaveris erratici mi.
passular. major. exacinator. m̃j. jujubar:
℞. xii. liquirit. ℥iii. semin. fenicul. ℥ii.
coquantur in sq. aquæ pro potu ordinario.
Quibus usurpatis altero post meum ad-
ventum die nihil melius sensit, sed febris
continua, tussis & difficilis respiratio eum
valdè angustarunt: cui, cùm aluus valdè
adstricta esset, sequenti pectorali leniti-
vo & minorativo, subveni: ꝯ Electuar.
lenit. de manna ℥vi. extracti cnici ℥ii. sy-
rup. violar. solutivi ℥i℥. decocti pectoralis
qs. ex hâc potione, frequentiꝫ; deiectione
nulla spes recuperandæ salutis emerfit,
nisi quod sputum flavum subcruentum
& in majori copia quàm aliàs apparuerit:
pro sputo igitur magis promovendo ex-
hibui illi ex cochleari sequentem, mixtu-
ram: ꝯ olei amygd. dulc. recenter express.
pulpa Cassiæ ana ℥ii. Balsam. sulphuris gx.
m. detur pro vice. Noctu sumat ante cubi-
tum emulsionem subsequenter: ꝯ a-
mygdalar. dulc. excortic. ℥iv. semin. qua-
tuor frigidor. major. ana ℥℥. Violar. ℥i. pi-
nearum ℥ii. cum aquâ violarum & florum
Rheados f. Emulsio, edulcoretur cum syrupo
de

*de althæa Fernelij, addatur ℥ss. dentis aprī
ppr.* Tertio die his omnibus frustra ten-
tatis ægri morbus magis in dies incre-
mentum sumpsit & talis quoq; feruor he-
patis superiorem partem scilicet cavam
occupans adfuit, ut manum meam vix
propter excedentem & vehementem ca-
lorem admoveere potuerim, cum urina
tinctissima, tussi vehementi & difficili re-
spiratione: ad calorem hepatis restin-
guendum regionem hepatis inungi cu-
ravi sequenti linimento: *℥ Ung: santa-
lini, rosati Mesuæ, ana ℥i. trochisc. de
camphora ℥ii. olei violar. qs. m. pro lini-
mento.* Venæsectionem iterum ex ba-
siliçâ sinistri lateris ad uncias sanguinis
quatuor institui, qui totus in superficie
pituitosus, inferius verò adustus & cor-
ruptus emissus, ex quo saltem in respirati-
one exiguum levamen acquisivit, vesperī
eandem repetij & unicas tres iterum de-
trahi iussī, qui melior in colore, quoad
consistentiam tamen valdè crassus & spis-
sus erat, urina, tussi & febris continuâ in
eodem statu perseverantibus, eamq; no-
ctem inquietè cum vigiliis, tussi molestis-
simâ, difficili respiratione cum repentinæ

suffocationis metu transegit, concurren-
te frequenti sudatiunculâ præcipuè circa
trontem. Quarto die cum ejusmodi
querelam ex ipsius uxore perciperem, de-
di ipsi portionem seq. pulueris: *℞ salis pru-
nella ℥iv. Camphoræ gr. xvi. m. in duas par-
tes, sumat unam manè, alteram vesperi ex
cochleari syrupi papaveris erratici, pectus
totum inungatur oleo violarum cum tro-
chiscis de camphorâ mixto.* Ex quo, quod
mirum planè erat, non solùm calor totius
corporis, disparuit unà cum urina, ad suū
statum naturalem reflectente, verùm e-
tiam appetitus diu prostratus rediit unà
cum reliquorum symptomatum mitiga-
tione & remissione. Sed fateri cogor,
sumpto hoc pulvere ingentem pectoris
ardorem & dolorem per totum quadran-
tem ægrum persensisse, sed brevi cessasse.
Quinto cum manè ipsum inviserem, totus
lætus & ad munia sua peragenda iterum
paratus totaliter se restitutum esse mihi o-
retenus retulit: sed ne recidivus fieret,
sumpsit de sequenti pulvere & brodio al-
terante pectorali cochlearia decem: *℞
pulver. cardui benedicti ℥i. florum sul-
phur. ℥ii. Benz. gr. vii. m. f. pulvis de
quo*

quo sumat quantum cuspide cultri capi potest ex ovo sorbili post mediam horam sequentis iusculi, in quo pugilli duo fol. bellidis, endiviae, alchimilla, scabios: flor: papaver. erratic. & farfara incocta erant. Quibus ita ritè usurpatis in integrum restitutus est, & præter meam, multorumq; adstantium spem iterum convaluit.

Annotationes.

Peripneumonia eandem ferè cum pleuritide essentiam habet & solummodo parte affectâ distinguitur. Peripneumonia vehemens, acutumq; malum est, quod plus periculi quàm doloris habet: (uti Cornelius Celsus lib. 4. capit. 7. ait) pauciq; eâ correpti evadunt, estq; periculosior pleuritide; quia pulmo præstantius viscus est; cordiq; viciniùs & soluta continuitas in hoc non facilè coalescit. Salus in utroq; morbo consistit in virium robore & sputo; si enim sputum flavum & multum permistum sanguine inter initia excernatur, salutis spem promittit: sin minus, exitium; arguitur enim humoris contumacia: uti quoq; in hoc affectu periculum portendunt sudores circa cervicem frigidi & caput oborti, vigiliae assidue

*assidue, delirium & stertor pectoris cum
maxima respirationis angustia.*

HISTORIA. XVIII.

DE VARIOLIS.

Filia iuencula annorum novem Orna-
ti & eximij Viri D. N. N. Cathedralis
Ecclesiæ Frisingensis Musici &c. corpo-
re macilento conqueritur de angustia &
oppressione cordis cum vomitu frequenti
& per intervalla, motibus convulsivis &c.
quæsi ex parentibus, num variolis labo-
raverit nec ne? respondebant quod sic:
qua propter cū aluus jam per tres dies ad-
stricta esset, statim sequentem clysterem
iniici curavi, qui talis fuit: *℞ decoct. her-
bar. emoll. ℥v. mellis rosar. solut. syrupi de
cichor. cum rhabarb. (propter metum con-
vulsionis) sacchari Thornei ana ℥ss. vitell.
ovor. No. I. m. f. clyster.* Ex quo aluum,
fæcesq; nigricantes deposuit, totaq;
cutis post operationem clysteris rubicun-
da evasit redeuntibus postmodum vario-
lis: pro siti sedandâ & ventriculo robo-
rando nihil bibebat præter tincturam ro-
sarum cum aquâ fontana mixtam: &
sic brevi temporis spatio iterum sana
eva-

evasisit absq; ulla remediorum applicatione.

Annotationes.

Hominem semel tantum in toto vite sue curriculo in hunc morbum labi celebriores medici contestati sunt: Alij verò non semel hominem in hunc prolabi ad alias respicientes causas, sed bis vel pluries asseruerunt: id quam verum sit, experientia rerum magistra testatur in praefata filiola & in alijs multis agris. Tradit Abinz. o. an Medicus suo tempore gloriosus & Arverhoes confirmat, nullum hominem variolas aut morbillos evadere posse: & merito sanè, ut alij præstantissimi quoq; medici sentiunt: quia infans dum in utero continetur materno, sanguine menstruo, quo enutritur, infici necesse est, unde postea ebullitione in sanguine facta, natura vigorata ad cutem, tanquam per crisin quandam, infectum transmittit humorem, ex quo variola & morbilli oriuntur, sed vario modo; si materia crassa est, variolæ fiunt; si verò subtilis qualitate magis quàm quantitate peccans, morbilli oriuntur: verum utrum certum signum detur variolas non amplius rediuras, mihi non

E 3

non

non constat. Audivi, inquit Clariss. D. D. Ignatius Thirmair lib. 1. consultat. à vetula ceteroquin fœmina non imprudente pro verissima experientia affirmante, variolas plerumq; redire; nisi ita erumpant, ut & plantas pedum occupent. Ad quod licet ego exactè numquam attenderim, illud tamen non crediderim, carere omni probabilitate: nam plantas pedum insimul esse affectas, signum esse videtur, quod natura variolosa hæc crisis planè perfectæ fuerit; omni scilicet materiâ expulsâ, etiâ ad loca à vitalibus distantissima.

HISTORIA XIX.

DE CASU IN TERRAM EX FORTI CONTUSIONE AD PECTUS.

Vir quidam rusticus in Aspach temperamenti melancholici ex contusione ad pectus pugno ab alio rustico cerevisiâ nimis repleto in itinere non procul à dicto pago propter contentiones & rixas facta cecidit retrò in terram, ita tamen, ut nullus tumor, aut color in pectore observaretur: Elapsis paucis diebus, cùm remedia à balneatore ibidem tentata essent, uti

uti Phlebotomia, pulvis ad casum, inunctiones variæ &c. sanguis tam infernè, quàm supernè rejectus est: balneator rustico hujus facti reo nihil vitæ periculi adesse promisit, donec ægrotus in dies peius habuerit. Tandem ex transmissis mihi litteris & jussu nobilis & strenui VIRI D. Arnold tunc temporis vice præfecti in Cransperg &c. vocor in Aspach afferendo mecum remedia, uti opinabar, pro hoc affectu & casu congrua uti: *℞ Syrupi myrtin. compos. oxymel. scillitici ana ℥i℥. helleborat. maior. Juliani, olei amygdalar. dulc. recenter express. ana ℥i. m. de quo dentur duo vel tria cochlearia interdium subinde: pectus inungatur sequenti unguento: ℞ ung. pectoral. anodyn. de cynogloss. ana ℥℥. puluer. cym. ℥ii. axung. lucij piscis ℥i℥. olei chamomill: cocti, irini, semin. lini depurati ana qs. m. pro unguento pectorali.* Propter alui stipticitatem & reliqua grumosi sanguinis in corpore retentas sequens clyster injectus est: *℞ specier. decocti herbar. emollient: Carminat. ana mi. radic. cyrogloss. ℥iiii. herbar. millefolij piij. decoque in s. q. aquæ communis. In colatura ℥viii. dissol. Electuar. diaphanicon.*

*con. Mesuae, diacatholic. ana ℥ss. hierapachij
 ℥i ss. mell. rosar. solut. ℥i i. vitell. unius
 avi m. f. clyisma.* Hoc clyisma per tres
 quadrantes retinuit, postmodum materi-
 am adustam & corruptam deiecit: Urina
 erat prius per octiduum suppressa, ex hoc
 clystere fluere iterum cæpit: per os nil
 quidquam solidi exceptis liquidis deglu-
 tire poterat cum frequenti sudore per in-
 tervalla circa præcordia & animi deliqui-
 is. Itaq; ad materiam in pectore collectam
 altero post meum adventum die (quia
 dolor versus sinistram magis partem à
 mucrone sese exporrigebat infra costas)
 expurgandam & anacatharsin promo-
 vendam sequentē potiunculam ex phar-
 macopœja Frisingensi missam & à me or-
 dinatam propinabam: *℥ Manna elect.
 ℥i ss. olei amygdalar. dulc. ℥x spermat. ceti
 ℥ii. mumie preparatae ℥ss. dentis apri præ-
 parati gr. vii. aquæ chamomille q.s. m. f. po-
 tiuncula unâ vice sumenda.* Pro animi
 deliquiis ejusmodi aquâ confortativa ut-
 tur prius sumpto Electuario confortati-
 vo: *℥ Confect. de hyacintho, confect. al-
 kerm: compl. ana ℥i. Mithridat. Demo-
 crat. ℥i i. syrupi flor. tunical: q.s. m. f. Electu-*

arium confortans, detur pro una vice, super-
bibanturq; duo cochlearia sequentis aquæ
confortativæ: ℞ Aquar. quatuor cordial.
confortativæ usitat: ana ℥i. confect. alker-
mes compl. ℥i℥. corall. rubr. præparat. mar-
garit. præparat. ana ℥i. syrupi de ruboideo,
florum tunic: & rotular. Manus Christi
perlata. ana q̄s. m. f. aqua confortativ: , de
quâ pro rei exigentia sumat sæpius cochlear
plenum. Nares & tempora inungantur
Balsamo somni, apoplect. & nucis mo-
schotæ simul mixt: hisce remediis me
præfente usus, quia periculum erat in
mora tum ex parte patientis tum etiam ex
parte illius ad captiuitatem ducti. Ter-
tio post meum discessum die pro leni sen-
sim & epicrasin evacuatione sumpsit pro-
pter deglutiendi difficultatem manè tria
aut quatuor cochlearia pro necessitate, vi-
riumq; exigentia singulis diebus cum re-
gimine diætæ sequentis decocti exempli
gratia: ℞ radic. enul. campanæ, cortic.
capparum ana ℥℥. herbar. veronicæ, pilosel-
læ ana m̄j. fumarie, melissæ ana mi. flor.
quatuor cordialium ana pia. semin. angelicæ,
chærefolij ana. manna. elect: ℥ii. folior.
senæ select. ℥i℥. Rhabarb. optim. ℥i. Cinna-
mom̄i

momiacuti 3 i. Zingiberis, Zedoaria. croci Austriaci integri ana 3ß. spica Indica 3 i. incisa & mixta decoque in s. q. Vini neccarici & Muchari rosar. 3 vi. tecto vase ad remanent. 16 ii. de quo dentur cochlearia tria aut quatuor, ut prius insinuatum: Regione lienis admoveatur emplastrum de cicutâ. Interim relicto meo prognostico, quod patientis spes recuperandæ salutis adhuc in anticipiti & in angusto posita sit, præfatus rusticus statim catenis (uti decet) carceri mancipatus. Æger verò noster ex remedium felici successu & singulari DEI beneficio sensim intra quatuordecim dies convaluit.

Annotationes.

SI aphorismus Hippocratis primus ullo in loco quadrare videatur, in iudicio vulnerum potissimum sibi locum vendicare potest. Quo in negotio callidum chirurgum esse oportet, id est ingeniosum in prognostico instituendo: sæpè enim accidit, ut vulneris fundum subire non possit, sed aliquid aliud offendit, quod in via hæret, præsertim quando agrum non eodem situ collocat, quo erat dum vulneratus est: quò factum est,

est, ut ipse Hippocrates iudicium pronuntiaverit difficile. Chirurgus ergo à primis vulneris diebus suspendat suum iudicium: nec ante nonum diem exactum Elogio suo vulneris qualitatem testificetur: intra enim hoc tempus promere se solent symptomata levia, gravia, vel lethalia pro vulneris & corporum læsorum conditione.

HISTORIA. XX.

**DENTIUM DOLOR
CUM ANGINA.**

Nobilis & Doctissimus Dominus N.N. vice Præfecti Erdingæ filius annorum viginti duorum temperamenti sanguinei &c. affligitur acutissimis dentium doloribus cum tumore dextræ partis colli & rubedine, cum deglutiendi difficultate, feбри continua & ingenti capitis dolore: duodecimo Junii 1664. vocatus ad ipsum statim venæ sectionem dextri lateris ex brachio, cum valdè plethoricus esset ad uncias quinque institui & sequentibus remediis ipsi feliciter succurri: *℞ semin. lactuce, portulacæ, citrull. cucumer. ana ℥i℞. papaver. albi ℥i. cum aqua rosarum, verbena, meliloti ana ℥ii. extrahatur emulsio*

sio, cui adde camphor. gr. i v. albumm: ovi
m. pro Epithemate cephalico, applicetur
fronti & temporibus tepidè linteo duplica-
to pro dolore capitis. Pro deglutiendi dif-
ficultate usus est tali gargarismate: ℞ A-
quar. plantaginis, meliloti ana ℥ i β. ligustri
prunellæ betonice, salviæ ana ℥ β. rob. dimor-
usitat. mellis rosar. simplicis ana ℥ vi. oxy-
mel. scillit. ℥ β. alumin, roch. ℥ β. m. f. gar-
garisma. Post usum gargarismatis lam-
bat de sequenti linctæ ex baculo liquiritiæ
parùm contusæ: ℞ Syrupi de siliquis ℥ i β.
pulpæ cassiæ, olei amygdalar. dulc. rec. ana
℥ i i i. sacchari albi candi q s. m. f. Potus
illius fuit aqua hordei cum jujubis, ficubus
passulis & pauxillo liquiritiæ. Altero
post venæ sectionem die, cùm morbus in-
ducias non concederet, leni purgante a-
lius subducta fuit: ℞ Mannæ elect. ℥ vi.
syrup. violarum solut. ℥ i β. decocti pectora-
lis q s. f. potio. Vix ac difficulter hanc po-
tionem deglutire potuit, indeq; alius se-
xies lubrica facta & sic intra paucos dies
DEO sit summa laus, iterum convaluit:
tumor externus chirurgus præsens medi-
camenta topica proficua applicuit.

Annotationes.

IN hac juvenili aetate & temperamento sanguineo causa fuit sanguinis abundantia ad vasa, qui è venarum & arteriarum iugularium ramis in subjectas partes effusus est : ideo quâcunq; diei hora medicus ad talem patientem vocetur, sanguinem statim è vena brachij magis conspicuâ detrâhere jubeat pro re nata & virium exigentia : sanguinis enim missio in ejusmodi casu tam necessaria est, ut à nullo contra indicante retardari debeat : educto sufficienter sanguine, & si purgatione opus sit non expectatâ humorum coctione statim blandiori medicamento (nisi obstet difficilis deglutitio) ne vehementius humores commoti magis ad partem affectam ruant, utendum esse, vel leni clystere censent moderni medici,

HISTORIA. XXI.

DEVOMITU SANGUINIS.

Vir juvenis vigesimum quintum annû agens, temperamento melancholicus & biliosus ante portam Frisingæ (Muhrenthor) filiam in matrimonium duxerat Tabellarii Augustæ Vindelicorum ordina-

narij &c. incidit die quarto Augusti 1664. propter contentiones & rixas inter uxore & matre domesticas in vomitum biliosum, postmodum sanguinolentum & serosum: cui postero die mane sequentem haustum propinari iussi: *℞ Rhabarb. electi ℥i: myrobalanor. citrinor. ℥ss. santali citrini ℥i. tamarindor. ℥iiii. mastich. select. gr. vi. infunde per noctem m. s. q. aquæ portulacæ, plantaginis, Manè actâ levi ebullitione tecto vase & expressione Colatur ℥ iii. dissol. Electuar. lenit. de Tamarind. ℥ss. Rhabarb. ℥i. syrupi rosar. solut. ℥x. m. s. Potio manè subcalidè cum regimine dietæ sumenda. Quâ sumpta primû ad vesperam sexies cum Euphoria aluû deposuit, dolorq; in hypochondrio dextro subortus est, præsertim inter deambulandum, cui emplastrum molle ex unguento rosato, cerato fatalino, pulvere chamomillæ & ol. rosarum parum mixtis applicari iussi: Tertio die venæ sectionem in paucâ quantitate institui, cum texturæ valdè teneræ & raræ esset, cum felici successu, & ut manè de sequenti pulvere sumeret unâ desin, & sic de reliquis ex aqua chærefolij mandavi: *℞ puluer. Rhabarb. ℥ii. trochisc. de spodio. ℥i. mastich. elect. ℥ss. cortic.**

myro-

myrabalanor. ʒʒ. m. f. Pulvis ad novem doses. Ante cubitum accipiat scrupulum unum de sperniolâ Crollij. His præmissis sanguinis vomitus non amplius rediit & sic sensim probè convaluit.

Annotationes.

CRuentem vomitionem in hoc juvene viro fuisse factam sympathicè sive per transmissionem ad ventriculum ab hepate judico, tum quia propter vomitum biliosum prægressum. tum propter succedentem hypochondrij dextri dolorem: sanguis enim biliosus ac serosus magis qualitate, quàm quantitate peccans ex ira & contentione calidior & tenuior factus & fervefactus, quæ sanguinis effervescentia, non secus se extendebat, atq; aqua super ignem incallescens priori suo spatio amplius contineri non poterat, sed ob majorem suam extensionem etiam spatium, quod prius in eodem vase supra aquam vacuum erat, ascendendo implebat: Quin imò interdum hoc in quibusdam corporibus dispositis, uti biliosis & melancholicis, non sufficit, sed ad extremum suâ extensione nimia penitus marginem vasis transcendit & ebulliendo ex olla affluit
atq;

atq; in illam partem irrumpit, quæ debilior
 & ad illius receptionē magis disposita est, uti
 ventriculus, qui in hoc patiente à longo tem-
 pore debilis erat & ad vomendum proclivis.
 Prognosis in hoc affectu talis instituat^{ur}
 (sanguis enim secundum Divini Senis
 Hippocrat. aphoris. 25. lib. 4. qualiscunq;
 supra erumpens, nisi à suppressione mensium
 oriatur, malum) & à quacunq; causa pro-
 ducatur, nunquam caret periculo: vel enim
 ex nimio vomitu repentina & subintanea
 mors imminet vel in ventriculo sanguis
 congelascens corruptionem & putrefactio-
 nem inducit, unde postmodum animi de-
 liquia, virium exolutio ac suffocatio perti-
 nescenda.

HISTORIA. XXII.

DE CALCULO RENUM.

Juvenis Textor annum prætergressus
 vigesimum primum temperamenti san-
 guinei biliosi extra portam Frisingæ Isaræ
 incidit septimo Augusti in dolorem ne-
 phriticum lateris dextri acerbissimum,
 qui neq; clysteribus, infusibus, fomentis,
 neq; aliis antinephriticis consopiri aut
 placari potuit, cum maximo urinæ ardo-

re & mingendi difficultate: tandem ex consilio Excell: Viri jam sæpius commemorati DD. Ferdinandi Grembs p.m. remedio ab ipsi, D. Fratre Oswaldo Grembs p.m. qui año millesimo sexcentesimo quadregesimo quinto sexto & septimo praxin Frisingæ cū laude & satisfactione cōmuni exercuit &c. cōmunicato excrevit unacū alijs arenulis rubris friabilibus calculum magnitudine alicujus fabæ majoris: *℞ herbar. hederæ terrestris, saxifragiæ ana mij fragar. hernariæ Hollerij ana mij semi. petroselin. mij solis. cynosbatos ana ℥℔. ligni nephritici ℥ III. Cinnamom. ℥ II. incisa & contusa infunde in s.q. aquæ cynosbatos & vini adusti per tres dies, destillentur postmodū in B. M. & reseruetur usui, de quo potius spiritu, quàm aqua sumpsit manè & noctu cochlear plenum cū sachar. alb. cand. Interdiu accipiebat per intervalla magnitudinē nucis inglandis de rob cynosbatos tāquam remedio familiari & domestico ab ipso Canonico Cathedralis Ecclesiæ Frisingensis DD. Grembs p.m. præscripto: iste bonus juvenis diu decumbens jam undam lethæam bibebat, à qua præfatis auxilijs sic retractus est.*

Annotationes.

IN nephriticis cruciatibus est tanta fragor remediorum, ut quilibet sibi secretum contra istos dolores habere studeat: ego quamdiu hucusq; per octodecim prope modum annos praxin exerceo, nullum excellentius & securius remedium inveni tam preservandi, quàm curandi gratia, quàm pulverem antinephriticum v. g. ℞ semin. anisi, petroselin. anethi, macis, herbar. saxifragi ana ℥℥. mandibular. Lucij piscis, oculorum cancerorum, semin. cynosbatos ana ℥i. m. f. pulvis dosis una drachma tres dies ante novilunium. Hic pulvis licet non pretiosus, miræ tamen est efficacia & nunquam satis laudari potest; quia arenulas & lapillos sine difficultate & dolore singulis mensibus, uti prius insinuatum, pondere drachmæ unius ex jussculo, vino, vel alio liquore est preservativum excellens ab omni nephritide & lumborum dolore. Reverendus & Religiosus Pater Adiutus ordinis S. Francisci Seraphici Reformator. &c. nephriticis cruciatibus & podagricis diu, multumq; quotannis vexabatur: tandem sibi per aliquot horas folia tria hederae terrestres

restris

restris curavit infundi in tribus cochlearibus Vini adusti, bibit vinum ante cubitum & postea finito matutino de nocte tres oblongos capillos excrevit. Rob cynosbatos habet singularem vim reprimendi humores & contemperandi eos, caloremq; renum, ne calculos generent, infringendi (imò, ne materia calculi coaguletur, impedit) estq; diureticum per experientiam singulare & ob id vulgò celebratum: In super contra deformitatem & faciei rubedinem (welche den Kupferhandel führen) in fine cibationis magnitudine alicujus cochlearis sumptum. De calculo Vesicae tractabitur in alijs historijs, ubi mentio fiet de calculorum trium exemptione ponderantium uncias novem pondere medicinali in Pranobili ac Strenuo Viro D. Francisco Stainauer Pastore Inclytæ & Electoralis Civitatis Ingolstadiensis olim dignissimo p. m.

HISTORIA XXIII.

DE VENTRICULI DEBILITATE.

DEdi alicui mediæ fortis Viro annorum septuaginta duorum tertio septembris 1664. in Ventriculi debilitate,

ruētibus acidis, nausēā ciborū , aluoq, ad-
strictā per plures sæpē dies frequentē pulve-
rem: E.G. ℞ *specier. hieræ simpl.* ℥i. *diat-*
turb. cum rhabarb ℥ss. *olei stillat. anisi* g. iv.
m. f. pulvis sumatur ex Vino. Ex quo nec se-
mel alvus irritata, in meliorem tamen
statum affectus mutatus est, nihilq; diffi-
cultatis aut querelæ amplius habuit, nec
sensit.

Annotationes.

ORiri ventriculi dolorem ex flatu &
pituitā distendente adeò notum est, ut
probari non debeat: qui cū evenerit, ca-
lidis & roborantibus intus & extra appli-
citis subindē debellandus est. Inter
plurima medicamenta fusē ab Auctōribus
proposita etiam locum habent species
hieræ simplices, seu *hiera picra* Ga-
leni. Optimum sanē medicamentum
ad expurgandos humores tunicis ventriculi
infixos: utiliterq; adhibetur ijs, qui alvo
sunt adstrictā: stimuli loco addidi aliquid
de speciebus *Diaturbicū Rhabarbaro.* Ven-
triculi dolore cessante pluribus non vexavi
istum senem propter alui segnitiam ex au-
thoritate Hippocratis aphorism. 70. lib.
2. di.

2. *dicentis: quibus in juventute alvus est humida, his senescentibus exiccatur: quibus verò juvenibus adhuc, alvus est sicca, his senescentibus humectatur: Lubricam enim alvum semper habebat iste senex in juventute.*

HISTORIA. XXIV.

DE FEBRI CHRONICA.

Mulier annorum sexaginta quinque; Schrobenuhufij nomine Follandin febris diuturna lentâ à longo tempore vexatur cum ventris tumore, tussiq; concurrente admodum molestâ: primâ vice cum levi horrore eam corripiebat, capitisq; dolore; urina tinâta, alvus per aliquot dies obstructa concomitante levi stranguriâ. Cùm multa prius ab Empyricis frustra tentata essent, desperataq; ab ijs relicta, tandem meæ curæ vigesimo secundo Septembris 1664, Se commisit & sequentibus quantumvis paucis feliciter pristinum sanitatis vigorem intra breve temporis spatium recuperavit: *℞ specier. decocti aperit. lenit. minor. pectoralis ana ℥i℔. folior. senæ select. Cassiæ fistular. rhabarb. elect. ana ℥vi. Mechoacan. ℥iii. liquiritiæ, cremoris tartari ana. ℥ii. semin.*

semin. fœniculi, anisi ana ℥i. Cinnam. acuti galangæ, Zedoar: ana ℥ß incisa & contusa bulliant in s. q. aquæ & vini lento igne & recto vase ad remanentiam lib. 11. de colaturâ dentur manè cum regimine diætæ ℥iv. subcalidè. ʒ Conser. rosar. rub. betonica ana ℥ß. radic. Cichorij condit. enul. campan. condit. ana ℥vi. specier. diatrion santal. diarrhod. Abbatis ana ℥i. hepatis lupi præparati ℥iii. syrupi de althea. Fernelij qs. m. f. electuarium, de quo sumat ante cubitum magnitudinem nucistæ superbibendo cochelearia tria aquarum cichor. & taraxacon. simul mixtarum.

Annotationes.

Tales febres lente & chronice plerumq̃ dependent ab obstructionibus Viscerum cum cachexia; ablati enim ijs etiam cessabit febris. Atq; in ejusmodi febribus lentis, quæ obstructiones & cachexiam comitantur, purgantia necessaria febris occasione, ne nimium corpus accendant, mitiora & leviora esse debent ac per Epicrasin expurgari non neglecto viscerum principalium robore.

HISTORIA. XXV.

URINÆ SUPPRESSIO
IN GRAVIDA.

Mulier biliosa triginta duorum annorum quarto mense gravida hic Ingolstadii (Magnin Salttragerin) incidit decimo septimo Novembris 1664. in Urinæ suppressionem, cum dolore lumborum, dorsi & hypochondriorum amborum atrocissimo, siti urgente, alui segnitie, urinâ turbida, comite tussi & per-
vigiliis : Clarissimi DD. Joannes Rudolphus Albrecht Antecessor meus & Practicus insignis atq; hujus Inclytæ Facultatis Medicæ Ingolstadiensis Professor dignissimus &c. tandem Reverendissimi S. R. Imperij Principis Joan. Christophori Episcopi Augustani & Præpositi ac Domini Eluacensis Consiliarius & Medicus percelebris p. m. propter insignem cacochymiam sequenti potiunculâ illam purgabat : *℞ Manna elect. ʒi β. Electuar. lenit. Florenzola ʒβ. decocti pectoralis qs. m. f.* Quâ sumptâ dolores nonnihil mitigabantur aluum sæpius dejiciendo : pro tussi mitigandâ & expectoratione facili-
tan-

tanda sumpsit per intervalla cochlear.
plenum sequentium syruporum e. g. de
jujubeis, liquiritia & mell. rosarum simpli-
ci ana port. æqual: pro dolore capitis fuit
tale epthema applicatum: *℞ Nucleor.*
persicor. ʒʒ. semin. citruli, lactuce, cucur-
bitæ ana ʒiʒ. papaver. albi ʒi. extrahatur
cum aqua verbenæ, meliloti, lactuce, nym-
pheæ ana q̄s. l. a. Emulsio, addantur cam-
phoræ, croci ana gr. v. album. ovor No. I. M.
applicetur fronti & temporibus tepidè lin-
teo duplicato: Pro siti bibat decoctum
hordei cum passulis & ficubus, flor. papa-
uer. erratic. & parum semin. fæniculi:
Pro suppressione Urinæ inungatur peri-
næum unguento anodyn. althææ ol. a-
mygdalar: dulc. & scorpionum simul
mixtis: Postea applicetur oleum cha-
mæmelinum cum inciso raphano mix-
tum & in sartagine frixum cum linteo
duplicato subcalidè pubi: Quo applica-
to ingens urinæ copia cum maximo fœ-
tore excernebatur, pro confortatione fœ-
tus sumat subindè scrupulum unum pul-
veris contra abortum ex cochleari aquæ
confortat. usitatæ cum pauxillo bal-
sam. Embryonum: extrà umbilico appli-
cetur

cetur panis parum tostus, vino optimo & Balsamo Embryonum madefactus atq; pulvere nucis moschatae consperg. Altera die vena salvatellae aperta, unde symptomata omnia videbantur sublevata. Tertia die recidiva facta cum pari symptomatum vehementia: & cum praefatus Cl. DD. Albrecht p. m. illam propter valetudinariam corporis dispositionem invisere non valeret, meam opem implorabat: & cum perspectum haberem magnam adhuc latitare humorum saburram confestim sequentem potionem purgantem sumi jubeo, cum valde biliosa & iracunda esset: *℞ Cassiae fistular. ℥i. folior. senae s. st. ℥ii. rhabarb. elect. ℥i. faeniculi ℥ss. cinamomi acuti ℥ss. bulliant parum lento igne in sq. aquae cichorii & scabiosae: colatur ℥i. dissol. Mannae elect. electuar. lenit. Florenzol. ana ℥ss. syrupi diasereos ℥i. m. f. potio aromatizetur cum corticibus citri.* Quam sumpta leniter cum symptomatum remissione purgabatur dolore tamen capitis superstite: sed elapsis paucis diebus malum recrudit cum paribus symptomatibus & accidentiis superius recensitis sed sumpto prius

potu laxante iterum evanuerunt : demum
 sibi met propter frustraneos & supervaca-
 neos sumptus, uti sibi imaginabatur, me-
 dicamentum domesticum laxans præpa-
 ravit ex unciâ unâ mannæ & drachmâ
 sem. puluer. rhabarb. dissol. in brodio
 prunor : damascenor. sumpsit, sæpiusq;
 repetiit & sic sensim convaluit atq; etiam-
 num superstes multorum liberorum ma-
 ter vivit.

Annotationes.

IN hoc gravi casu semper metuimus abor-
 tum & non ausi fuimus ambo clysterem
 præscribere multò minus dare propter flatu-
 um copiam & urinae suppressionem, qui in
 hoc affectu aliàs summè necessarius fuisset
 propter compressionem cervicis vesicæ à
 partium vicinarum inflatione & tumore
 videlicet uteri propter fœtum fortè gran-
 diorem, aut intestini recti fœcibus duris re-
 pleti: Et enim paucis ante diebus injectus
 erat clyster alicui Nobili Matronæ Gravida
 quo applicito illicò abortus subsequutus; ex quo
 omnes mulieres formidine perculsæ hîc In-
 golstadij, præsertim gravida clysteres qua-
 lescunq; renuebant. Clysteres enim (præ-
 ser-

sertim in fœminis aliàs clysteribus assuetis) in paucâ quantitate, ne uterum compri- mant, infusi & ex ijs parati, quæ acrimo- niâ expertia sunt, simulq; emolliendi & le- niendi vim habent, tuto & sine noxa ap- plicari possunt: talia enim clysmata non plus periculi afferri queunt, quàm lenien- tia medicamenta sumpta. Namq; clyste- res, quos vulgus ignorat, non unius sed va- rij & diversimodi generis sunt; primò e- nim sunt evacuatorij, qui vel flatus eva- cuant & carminativi dicuntur; vel hu- mores & sunt lenientes, qui debentur hu- moribus existentibus in intestinis; vel acres & soluentes, qui conveniunt humori- bus etiam extra intestina contentis: dein- de sunt alteratorij, calefacientes scil: & refrigerantes, ad quos referri possunt etiam detergentes, exsiccantes, humectantes, sar- cotici & agglutinantes. Tertio sunt ano- dijni & quarto nutrientes. Ex his omni- bus nulli gravidis noxij præter acres & sol- uentes, quatenus facultatem expultricem stimulant & irritant, vel dolores aut alui profluvia excitant, quæ partim spiritus & humores agitando, partim alimentum fatui subtrahendo abortum pariunt. Deniq;

utrum

utrum gravidas purgare, quando & quo tempore liceat, historia trigesima secunda demonstrabit.

HISTORIA. XXVI.

DE ENTEROCELE.

PUerulus trium annorum circiter Enterocelen in dextra parte, quod tactu statim deprehendi poterat, passus per medium ferè annum: illius mater undecimo Decembris 1664. ex me consilium & opem quærere tentat, cui enixè roganti operam meam denegare non potui, cum ejusmodi affectus magis artem & operam chirurgicam, quàm medicam concernat &c. primum itaq; curavi intestina reponi reclinato & resupinato corpore, cruribus elevatis, quod vix præstare poteram propter nimiam pueri inquietudinem: postea locus affectus oleo violarum inunctus est postmodum fascijs & subligaculis ex corio & molliori lineo applicatis unà cum sequenti portione brevi & intra paucos dies restitutus est: *eg. ℞ radic. tormentilla, semin. petrosel. ana ℥iij. herbar. herniariae Hollerij, auriculae muris, saniculae ana mß. flor. rosar. rubrar. balau-*
stiorum

stiorum ana ꝑj. galang. cinam ana ʒi.
decoque in sq. vini coletur & detur omni
mane & vesperi cum regimine diætæ ʒiʒ.
ad dies quatuordecim. Interim seruetur
semper alius aperta quocunq; modo vel
aliquo alio laxante conveniente.

Annotationes.

Dantur plurimæ herniarum differen-
tiæ sed cum hujus loci non sint & po-
tius ad tumores seroti pertineant. Consul-
tò omittantur & alibi tractentur. Ente-
rocele seu Hernia intestinalis namq; est, u-
bi intestinum ileum excidit, quo potissi-
mum infantes corripuntur ex nimio fletu,
tussi, aut nimio egerendi aluum, si is adstri-
ctior sit, conatu. Enterocelē in prædicto
infante fuisse demonstrant in unâ parte
locus affectus & foramen, per quod intestina
dilapsa tactu & digitis percipi & explora-
ri poterant. Exterius pro inunctione in-
fantium herniosorum singulariter laudat
Cl. DD. Höchstetter Physicus Mindelhai-
mensis oleum violarum multiplici experi-
entia comprobatum, quo etiam hic Ingolsta-
di usus in virgine juniore Statina verin,
feliciterq; eam ejusmodi herniâ intestinali
la-

laborantem curavit. Caterum, ne talis affectus in infantibus & pueralis recrudescat, debent inhiberi cibi flatulenti crassi, fructus horarij, vehemens corporis motus, saltus, Cursus, vociferatio & clamor nimis; in alui verò fœcibus deponendis, inguina & scrotum manu comprimantur, atq; in tussi vehementi & sternutationibus crura decussatim implicentur.

HISTORIA. XXVII.

MENSIUM DIMINUTIO CUM VENTRICULI IMBECILLITATE.

Mulier biliosa, melancholica & macilenta annorum quadraginta trium NN. conqueritur decimo sexto Jan: 1665. de imbecillitate ventriculi cū mensium diminutione, dolore dorsi concomitate difficultate spirandi, urinâ turbata instante dolore cū sedimento farinaceo, sabuloso &c. cui sequētia ordinabā: *vg. ʒ. Maß. pilular. hieræ cū agarico ʒß. Mastichin. de tartaro Quercetani, extract. marocostin. Mindereri ana ʒi. tartari vitriolati ʒß. salis artemisiæ, trochisc. alhandal. ana gr. vii. cum Elixir. uterin. Crollij fiat massa & cum oleo fenicul. f. pilul. No. LVI. deaurentur:*

de

de quibus sumantur undecim ante cubitum
& quarto die repetantur. Pro ventricu-
lo debili corroborando usurpet omni
mane sequentem pulverem stomachic:
℞ puluer. stomachici DD. Birckman. ℥i.
Zedoaria ℥iii. sachari rosat, tabulati qs.
m. detur ℥ss. ex cochleari vini aut jusculi.
Exterius regio ventriculi sequenti oleo
inungatur calidè bis in die: ℞ *Mentha*,
mastichin. ana ℥ii. *Balsam. peru* ℥i. ol.
Nucis moschata ℥ss. m. Ad dolorem dorsi
applicetur unguentum anodynum se-
cundum dispensatorium Augustanum cū
gossypio. His ita usurpatis brevi iterum
convaluit atq; etiamnum vivit.

Annotationes.

Multi medici in paucitate mensium
causam querendam esse contendunt,
vel in sanguine qui expellitur, vel in facul-
tate expellente, vel in vijs, per quos affluere
debet. Sanguinis in quantitate peccatum
in hac patiente advertitur, dum paucus
generatur propter ætatem satis provectam
& viscerum naturalium (ventriculi & he-
patis puta) discrasiam: in qualitate viti-
um est, dum sanguis crassior ad circulandū
in-

ineptus & melancholicus generatur; unde statis quidem periodis facultas expultrix ad expellendum insurgit, effluit tamen tenuior & crassior relinguitur, unde difficilis respiratio emergit. Adesse simul ueri vasorum angustiam & semiangustiam dolores dorsi & alui stipticitas produnt ex humoribus melancholicis, crassis & viscidis causati: hinc etiam fieri potest, cum venæ, per quos menstruus sanguis effluit, plures sint, ut aliqua venæ pateant, aliqua planè occlusæ sint, per quas cum sanguis affluere non possit, paucior evacuabitur.

HISTORIA. XXVIII.

DE FEBRI PUERPERÆ ET SUCCESSU TEMPORIS SUPERUENIENTE ICTERO.

Mulier quadragesimum agens annū ad S. Saluatorem minorem primā vice puerpera toto gestationis tempore nullam diætā seruans corripitur decimo sexto Januarij 1665. febri & quidem per plures dies: cum nausea, dolore capitis, siti molesta, ventris profluvio, urinā turbidissimā &c. sequenti potione purgatur:

batur: ꝯ Electuar. diacatholicon. lenitiv.
Florenzola ana ℥i i℥. puluer. rhabarb. ℥℥.
Syrupi de cichor. cum rhabarb. ℥vi. tartari
vitriolati gr. v. decocti flor. & fruct. qs. m.
f. potio; Ex quâ septies leniter absq; viri-
um jactura excrevit materiam serosam &
biliosam, febrisq; omnino disparuit. Pau-
lò post incidit in morbum regium, ita ut
totum corpus flavo tingeretur colore,
cum inappetentia ciborum, siti valdè in-
tensâ, oris amaritie & alvi segnitie, urina-
lintheum tingens imbuta subcroceo colo-
re. Usa erat prius sequenti pulvere bi-
lem expurgante: E. G. ꝯ pul. Rhabarb.
℥i. salis absynthij, chelydonia, tartari vi-
triolati ana gr. iiii. m. f. pulvis pro unâ vi-
ce. Die pro quiete interpositâ bibat de
sequenti lacculo: ꝯ radic. rub. tinctor:
chelidon. major. ana ℥℥. comar. absynthij,
chelidonia, fumaria, cichorij, agrimonie,
agerati, centaurij minor. ana mi spec. de-
cocti aperit. major. ℥i℥. rhabarb. el. ℥vi.
croci orient. integ. ℥i. squinanti, spica in-
dica ana ℥℥. mixta & incisa dentur ad no-
dulum ex serico albo, superinfundatur aqua
chelidonia & vinum ana qs. de quo bibat
manè & vespere ℥iv. Sumpto hoc vino
per

per aliquot dies oris amarities evanuit, appetitus ciborum rediit & cum cæterorum symptomatum remissione absq; alijs medicamentis applicitis sic omnino convaleuit.

Annotationes.

Solet plerosq; puerperas febris invadere, quam lacteam vocant, qua circa tertium vel quartum diem accidit, cum lac in mammis copiosius generari incipiat, ortūq; habeat ex sanguinis ab utero ad mammas conversione, motu, atq; agitatione. Et si bona diætā puerperæ fruantur, plerumq; circa diem nonum talis febris sudore soluitur: sin minus, pro putrida & continua habēda, & ne puerpera in vitæ discrimen conjiciatur, auxilia pro ejusmodi febre non amplius lactea abigenda, adoptanda sunt. Febris in præfata patiente post longius interval- lum à partu excitata in primipara & ætate jam satis gravida procul dubio à vitioso humorum apparatu & latente cacochymia aliqua de causa eam movente & ad putredinem disponente provenit, uti ventris profluvium & urina turbidissima succedente icteritia sat, superq; demonstrabant.

HISTORIA XXIX.

DE VOMITU INFANTIS
ENORMI.

PUella infans ante quatuor menses nata Mercatoris Sandt &c. incidit vigesimo Januarij in vomitum enormem materiæ vitellinæ & corruptæ: conjeci hoc provenisse ex lacte nutricis aliàs valetudinariæ in ventriculo infantis acescente. Quapropter statim hoc pulvere sumpto & sæpius repetito, atq; inunctione factâ exterius ventriculi à tali gravi symptomate levata est: *℞ trochise: aliptæ moschata Nicolai ʒ i. fiat pulvis sumatur cuspis cultelli ex pulte: ℞ olei cydoniorum, menthæ. mastichin. ana ʒ i. nucis moschata expressæ ʒ ss. m. ungatur calidè regio ventriculi.*

Annotationes.

POTest quidem in infantibus à pituita de capite in ventriculum delabente vomitus excitari, sed rarius id fit; frequentissima verò à copia lactis, quod avidè sugunt, causa esse solet. facit quoq; in infantibus ventriculi debilitas, quæ ab ejusmodi humiditate & laxitate provenit: unde accidit, ut in infantibus ventriculus à copiâ lactis facile offendatur & ad vomitum concitetur.

HISTORIA XXX.

DE TENESMO EX

FRIGORE.

ADmodum Reverendus & Religiosus Pater N.N. ordinis Minorum S. Francisci Reformatorum &c. Inclyti Conventus Ingolstadiensis Guardianus meritissimus: tempore hyberno rigidissimo noctu matutinis longioribus indulgēs incidit in assiduam desidendi cupiditatem cum tensione & urinæ ardore. Primò injectus erat in paucā quantitate talis clyster: v.g. *℥ specier emollient. mi. flor. verbasci, linariae, millefolij, chamomillae ana pij. rosar. rubrar. pi. semin. lini. fœnugraci ana ℥i℔. decoque in sq. lactis caprini vel in defectu hujus vaccini. Colaturæ ℥vii. dissolve unguenti clysmatici, mellis rosar. solut. ana ℥i. olei semin. lini ℥vi. sevi hircini ℥℔. vitelli ovor. No. i. m. f. clyster*: post usum clystetis excipiebat sequentis decocti vaporem pro re natā & virium exigentia ex cathedra perforatā: e. g. *℥ herbar. verbasci cum toto, mi℥. radic. altheæ, lilior. albor. ana ℥ii. herbar. violar. malvæ, altheæ, flor. chamomillae ana mij. hyperici, millefolij*

lij, meliloti, rosar. rub. ana mi. semin. lini, fœnugraci ana ℥i. incisa & mixta dentur ad chartam de quibus sumantur m. iv. pro decocti vice. Binâ prædicti clysteris applicatione & sæpius hâc repetitâ euaporatione, uti dictum, per cathedram perforatam, dolores unâ cum tenesmo disparuere.

Annotationes.

Affectus hujus cognitio ex eo dignoscitur: quia *D. Patiens eò correptus assiduâ egerendi cupiditate afficiebatur; quemadmodum enim strangu- riosi sæpè mingere desiderât, ita tenesmici excremē- ta ventris deponere solent nihil, vel saltem exigua, mucosa varij coloris &c. cum alijs symptomati- bus, uti vigilijs, doloribus, dorsi & lumborum, urinæ ardore & stranguriâ, quæ plerumq; in te- nesmo adest ob consensum vesicæ recto intestino ad- iacentis: Causa hujus mali fuit diuturna mora tempore matutini de nocte ex frigore penetrabili contracta. Tenesmus verò, qui ab alijs causis de- pendet, utpote calculo in vesicæ collo, tumore parti- um vicinarum uteri sicuti in gravidis, hæmor- rhoidum post dysenteriam in alijs historijs fusius declarabitur.*

HISTORIA. XXXI.

COLICA EX FRIGORE.

Illustris ac Generosa Baronissa DD. ab

Elfenheim degens in vico Oppido Wolnzach &c. annorum viginti duorum, corporis obesi & pinguis, corripitur undecimo Februarij 1665. doloribus ventris cum sese denudato collo rhedâ vehendo nimium frigori exposuisset tempore brumali frigidissimo subsequenter statim iterum alleviata: *℞ Manna elect. ℥i. electuar. hieræ picræ Galeni ℥i i. specier. elescoph. ℥i i ss. Aquæ chamomillæ ℥i i i. Physogon. ℥i ss. olei anisi stillatic. g. v. m. f potio.* Quâ sumpta septies aluum deponere cogebatur cum dolorû ventris remissione: totus venter ter de die inunctus erat calidè ejusmodi unguento: *℞ unguent. Aregon: ℥i. anodyn. ℥ss. olei carui stillat. anisi, chamomillæ ana ℥i. Balsami peru ℥ss. misce.* ex his paucis probè convaluit.

Annotationes.

Regulariter medici in Colicâ incipiunt à clysteribus. Cum enim morbus ipse, ejusq; causa in intestinis & potissimum colo sit, nullum medicamentum magis conducibile clysteribus inveniri potest, quis quæso tam absurdè judicet, ut unum clysterem cæteris omnibus medicamentis non præferat, præsertim in dolore colico ex frigore contracto: sed hæc nobilissima persona renuit hos pudoris gratia.

ria. Verum præ cæteris medicamentis per os assumendis palmam præripiunt species Elescoph seu Episcopi dictæ: nam hæ species teste Julio Cesare Claudino de ingressu ad infirmos lib. 2. gratissimæ sunt & propterea dari possunt ex iusculo, Vino, vel alio liquore conuenienti per se ad drachmam unam semis, cum alijs verò ad scrupulos duos: Et hoc medicamentum, ubi clysteres primâ vice recusantur, apud me in frequentissimo usu sunt, rarò tamen per se, sed cum alijs medicamentis mixtas à scrupulis duobus ad scrupulos duos semis propino, uti pluribus in historijs observationum mearum imposterum videre erit.

HISTORIA. XXXII.

SPIRANDI DIFFICULTAS IN GRAVIDA.

Mulier alicujus Pistoris Auffelder viginti octo annorum ad sextum mensem gravida duodecimo Februarij patitur difficultatem spirandi, quæ neq; Venæ sectioni, neque alijs medicamentis antiasthmaticis cedebat, sed soli potioni leni purganti: v.g. *Z manna elect. ʒi β. electuar. lenitiv. Florenzola ʒβ. decocti pectoralis qs. m. f. potio. addito pauxillo aquæ Cinnam.* Singulis fermè annis dum gravida incidit in talem affectum circa quintum. vel sextum mensem & semper hoc

hoc leni prædicto purgante in hunc diem,
dum hæc scribo, sanatur.

Annotationes.

Quo tempore, quando & quibus in morbis purgantia medicamenta exhibenda sint, docet Hippocrat. quarto aphorismor. primo: dum scribit, prægnantes purgabis, si materia turgeat, quadrimestres & usq; ad septimum mensem; sed has parcus. Minore verò & grandiore conceptu cautius, religiosiusq; agendum. Quod turgente materia & per corpus fluctuante, purgatio sit exhibenda, tradidit idem Hippoc. in præfato aphorif. & rectè Galenus, subtiliusq; DD. Joannes Argenterius Comment. in lib. 4. aphorif Hippocratis rationem subjungunt, ne scilicet hujusmodi humores decumbant in aliquam nobilem partem. Sunt igitur illi per medicamenta veluti porrectà manu deducendi ad intestina: non enim in quovis prægnantium morbo, sed ubi periculum imminere de vitâ videatur, purgantia exhibere licet: Item si morbus desperatus sit, purgantia non exhibenda; ne quam ipse morbus interemit, purgans exhibitum necasse dicatur. Deinde referente Cl. DD. Jacobo Primerosio de morbis mulier. lib. 4. non quovis tempore purgantia gravidis propinare fas est: Primis etenim mensibus fœtus vincula tenera sunt & molliora, ac facile rumpi possunt, uti pediculi fructuum recens natorum; qui facile decidunt, dum ventus vehementior eos concusserit. Item contingit postremis, ubi vel minimo conatu, ut maturus fructus, excidit fœtus. Medijs ergò nempe quar-

quarto, quinto, aut sexto mense tutius purgare licet, quia validiora tunc temporis sunt vincula. Verum Hippocratis tempore medicamenta purgantia erant validiora & verè Cathartica uti aloe, colocynthis, scamonium, turpethum &c. quæ gravidis non poterant propinari absq; vitæ periculo. Nostrâ autem ætate medicamenta sunt benigniora atq; innoxia ut pote manna, cassia, tamarindi, rhabbarû, sena, agaricus & alia mitiora composita, quibus nostræ officinæ abundant. Utrum autem venæ sectio purgatione tutior sit, in alijs historijs Deo dante, dilucidabitur.

HISTORIA XXXIII.

ICTERUS PRÆCEDENS
HYDROPEM.

Nobilis ac Strenuus Dominus Joannes N. Serenissimi Electoris Bavariæ Consiliarius, Præfectus in Stambhaim & Oettingen, nec non olim Thenoniæ Præfectus Ingolstadi, &c. annos natus sexaginta aliquot, temperamenti præhumidi, ctassi & melancholici, incidit decimo tertio Februarij 1665. in fœdum totius corporis colorem non modò citrinum sed & nigricantem cum faciei inflatione: album oculorum, maximè circa angulos externos flavescebat, febris & sitis aderant, appetitus ciborum euchimorum

prostratus, aluus adstricta, urinæ reddebantur croceæ & crassæ non multæ, sed paucæ cum maximo inter mingendum ardore concomitantibus subindè hæmorrhoidibus. Primò usus est tali purgante: *E. G. ℥ folior. senæ select. ℥ i i i. rhabar. elect. ℥ i β. tamarindor. ℥ i i. semin. citri, aquilegiæ ana ℥ i. tartari vitriolati, macis ana ℥ β. spicæ indicæ, squināti, salis chelidoniæ ana gr. v. infunde per noctem insq. aquæ Cichorij, fragorum ex fructibus & muchar. rosar. ℥ i β. manè factâ levi ebullitione & expressione Colaturæ ℥ i i i. dissolve electuar. lenitiv. Florenzolæ ℥ β. extract. rhabarb. ℥ i. syrup. de Cichor. cum rhabarb. ℥ i. tincturæ tartari g. v m. f. potio, aromatizetur cum corticibus citri. sumptâ hac potione decies excernebat albicantia mucosa, tandem biliosa & subflava, urinæ erant impensè tinctæ, crassæ, subindè turbidissimæ papyrus, vellintea intincta croceo colore imbuta: hinc conjiciebam vesiculam fellis, ejusq; meatum esse obstructum, quæ obstructio causabat, ut bilis in universum corpus effunderetur: & talis angustia plerumq; â mala hepatis dispositione oritur: ad illius ergò reserationem ordinabam*

ham sequentem sacculum: v. g. $\mathcal{R}$ rad.
dic. chelidoniæ major. rub. tinctor. ana $\mathfrak{z}$ i.
herbar, fumar. cichorij. eupatorij major
ana $\mathfrak{m}$ j. flor. genistæ, persicar. cichorij, Cen-
taurij minor. Violar. ana $\mathfrak{p}$ ij. semin. aquileg.
santali Citrini ana $\mathfrak{D}$ ii. folior. senæ se-
lect: $\mathfrak{z}$ x. Rhabarb. el. rapontic. veri ana
 $\mathfrak{z}$ vi. agarici trochis. mechoac. jalap. ana
 $\mathfrak{z}$ ii. heliebor. nigri præparat. reguli mar-
tis in nodulo ligat. ana $\mathfrak{z}$ ib. specier. diatri-
on santal. diarhod. Abbatis ana $\mathfrak{z}$ i. fæ-
cul. bryoniæ, salis absyntij, genistæ, tamarisci
ana $\mathfrak{z}$ ib. oculor. cancror. præparat. $\mathfrak{D}$ ii. ga-
langæ. Zedoariæ ana $\mathfrak{z}$ ib. spicæ Indicæ $\mathfrak{D}$ i.
mixta & incisa dentur ad nodulum ex se-
rico albo, cui mensura una & semis vini Nec-
carici affundatur de quo capiat omni manè,
 $\mathfrak{z}$ iv. cum regimine diætæ, post sesqui ho-
ram jusculum. Pro ardore urinæ & siti
profligendâ bibat cubitum iturus emul-
sionem in hunc modum paratam: $\mathcal{R}$ a-
mygd. dulc. depilat. $\mathfrak{z}$ ib. semin. frigidior.
quatuor. major. ana $\mathfrak{z}$ ib. Violar. $\mathfrak{D}$ i. papa-
ver. albi $\mathfrak{D}$ ii. cum aqua Violarum, maluæ,
cynosbatos ana $\mathfrak{z}$ ib. f. l. a. emulsio, edulcore-
tur cum syrup. de althea Fernelij: Ex quâ
emulsione ad noctem sæpius repetitâ uri-
næ

næ ardor remittebatur, sitis compesceba-
 tur & noctu placidè, quieteq; dormire
 poterat. Absoluto sacculo in lotio ma-
 gna observata est mutatio; non enim
 amplius ita turbida, nec adeò tincta, appe-
 titus diu prostratus resurrexit & omnia
 symptomata superius enarrata disparue-
 re. Ad hepar verò præcalidum con-
 temperandum, confortandum & ut
 alius aperta servaretur (quia pilulis
 non fidebam propter hæmorrhoida-
 lem fluxum) sequens electuarium or-
 dinabam: ℞ *Electuar. lenitiv. Florenzolæ*
℥℔. pulpæ Cassiæ, tamarindorum ana ℥III. Con-
servæ radic. cichorij, acetosæ borragin. ana ℥VI.
specier. de gemmis frigidar. diarrhodon. Abbatis
ana ℥I. diatrion santal. dialacc. ana ℥II. hepa-
tis lupi præparati ℥III. spirit. sulphuris g. X.
Syrupi de althea Fernelij qs. m. f. Electuarium
molle capiat mane & vespri quantitatem nucistæ:
 pro cœna utatur Cichorij radic. per mo-
 dum acetarij cum passulis, oleo, vino &
 parum aceti condit. bibat vinum dilutum
 cum acidulis Brucensibus: horâ ante pa-
 stum sumatur drachma semis in iusculo
 vel vino sequentis pulveris: ℞ *Cremoris*
tartari ℥II. specier. diarrhod. Abbat. magister. co-
rall. rub. præparat. ana ℥℔. salis absynthij ℥I. m. f.
pul-

pulvis. Quibus ita ritè administratis, vi-
ctusq; ratione convenienti non neglectâ
Deo sit summa laus & gloria, pristinas vires
optimè recuperavit, Monachiûq; postea
(seine Mautts Rechnungen aldorten abzu-
legen/) die vigesimo secundo Martij mi-
grabat, totumq; morbi statum oretenus
coram Amplissimo Viro DD. de Mapheys
exponebat offerendo ei remedia & rece-
pta à me hucusq; præscripta. Monachio
redux totam massam sanguineam in iti-
nere adeò commovit, ut posteriora prio-
ribus deteriora facta, appetitus omnium
ciborum omnino prostratus, color citri-
nus faciei atq; oculorum ita auctus, ut
quidquam legere impotens per aliquot
dies evaserit, hæmorrhoidum fluxus suc-
cesserit cum pedum tumore ædematoso,
summâq; spirandi difficultate. Quare
inito consilio cum Amplissimo Viro DD.
Jacobò â Mapheys protomedico Electo-
rali p. m. cum quo etiam Monachij No-
bilis Dominus Patiens de suo affectu, uti
jam dictum, contulerat, qui propter me-
tum futuri hydropis mihi litteras sequen-
tes transmiserat. Nobilis Domini Pa-
tientis status videtur adhuc in ancipiti
ver-

versari & suspicandum, ne viscera naturalia deficient in sanguificatione tum hydrops subsequatur mixtus ex anasarca, ascite, tympanite: purgationes dum parum præstant mitioribus incedendum, præsertim referantibus, contemperantibus: decoctum columbi cum modico saffra, passulis, cichorio non improbarem ad aliquot dies ad uncias quinque addendo semper cochlearia duo consummati è gallina, capone cum modico macis pro vice; utatur etiam pulvere viperino ad scrupulum unum manè in jussculo vel modico vino generoso: nam roborando, purificando sanguinem multum præstat: subindè sumat manè & serò unciam semis per vices de morsulis subsequentibus: *℥ pistacior. recent. ʒi. semin. melonum excorticat. ʒß. incisis adde cortic. citri condit. incis. ʒiiii. conserve cichorij, absynthij pontici ana ʒß. Confect. alkermes complet. ʒiß: specier. diarhod. Abbat. ʒi. sacchari in aquâ agrimonie & cordial. temperat. complet. solut. ana q.s. f. confectio in morsulis.* Cætera & reliqua medicamenta pro hoc instanti committuntur iudicio T. E. tamquam medi-

co præfenti &c. interim me officiosè com-
mendo Nobili D. Patienti cum suis &
manus DV. deosculor. *Monachij septi-
mo Aprilis 1665.*

NOB. EXCELL: DV.

paratissimus ad servitia.

JOAN. JACOBUS, D.

DE MAPHÆIS.

—§§§— §§§— §§§— §§§— §§§— §§§— §§§—

EPISTOLA PRIMA.

*Sequuntur remedia pro Nobili
Dno. Patiente Monachio
communicata.*

℞ Extracti mechoacana, diacarthami ana
℥ss. Syrup. è floribus persicor. domestic. ana
℥i. cum decocto cithorij cum passulis & sol-
danella percolando fiat potio, addendo tar-
tari vitriolati ℥ss. Aqua Cinnamomi parùm:
sumat calidè manè tribus horis ante pran-
dium, post sesqui horam jusculum, signetur
potio hydropica aperitiva. Hæc si primâ vi-
ce benè conduxerit repetatur singulis septi-
manis. Secundò utatur seq. passulis la-
xativis: ℞ Mechoacan. ℥i. jalapp. ℥i i i.
rhabarab. elect. ℥i i. cortic. radic. med. e-
bu.

*buli ℥℔. cinamom. ℥ii. vini Neccarici albi
 quartar: semis, aquæ taraxacon. agrimo-
 nie ana ℥iiii. folior. senæ select. ℥v. fiat in-
 fusio per tres vel quatuor horas: in expres-
 sione infunde passular. elect. ℥vi. donec o-
 ptimè intumescent adde pulver. rhabarb.
 mechoacan. ana ℥ii. sachari ad gratitudi-
 nē cum modico cinnamomi fiant passula la-
 xativæ. Sumat ad cochlearia duo, duobus,
 trib, horis antè prandium, roborando, re-
 ferando ductus, expurgando leniter valdè
 prodesse possunt. Per vices mutatis vi-
 cibus ad expellendam urinam, obstructio-
 nes tollendas in vino Neccarico capiat
 manè guttas sex spiritus salis, vel tinctur.
 coralliorum ex cochleari syrapi aperitivi
 magistralis Minder: Vel tinctur. tartari
 adjectis guttis aliquot spiritus absynthij
 bis, ter in septimanâ. Hæc pauca comit-
 timus iudicio præsentis Domini Medici
 ordinarij.*

RESPONSUM.

ad primam Epistolam.

*Salutem amicissimam cum o-
 mni officiorū obsequio, Prænobilis, Amplis-
 sime, Srenue ac Excell: Domine D. Fautor
 & Patrone nullis seculis oblitterande*

LITTERAS transmissas mihi pergratas propter statum modernum mor-
bificum Nobilis Domini Joannis N. &c.
die septimo Aprilis rectè traditas esse sciat,
ex quibus colligere licuit Nobilem D. Pa-
tientem nostrum non solum ad icteriti-
am, verum etiam ad hydropem & quidem
Ascitem ex obstructionibus confirmatis
dispositum esse, quod alui excrementa à
naturali statu recedentia concurrente sæ-
pius alui adstrictione & urinæ paucitate
satis confirmantur, ccedente in simul visce-
rum principalium discrasia, uti ex pedum
tumore ædematoso, febris lentâ totum
corpus quoad partes superiores sensim
consumente omissis alijs gravioribus sym-
ptomatibus abundè apparet. Ex trans-
missis per Amplissimam DV. ordinatis
medicamentis & per aliquot dies usurpa-
tis parum levaminis persensit, pedes qui-
dem de nocte detumescunt, sed tumor il-
lorum præsertim sinistri pedis de die ite-
rum intumescit, pariterq; scrotum cum
rubore & inflammatione, ubi localia ab
exercitato Viro D. Nicolao Zeilmair vul-
gò Rosenbader applicita non cum exiguo
fructu; clysteres flatus discutientes & se-

rum educentes maximè conducebant ante cubitum: *v.g. ℥ specier. herbar. emollient. carminat. ana mi. flor. genistæ, verbasci, meliloti, persicor. ana pij. colocynth. in petia ligat. ℥ii. bulliant. in sq. brodij carnis colatur ℥viii. dissolve Electuar. diaphenic. Mesuæ ℥i. Episcopi, è baccis lauriana ℥iiii. mellis mercurialis ℥i℔. anthos ℥i. butyri clysmatici ℥℔. olei chamæmelin. amygdalar. amar. ana ℥x. salis gemmæ ℥℔. vitell. ovor. N. I. m. f. clyster pro necessitate repetendus. Uti & sequens lixivium: ℥ ciner. ligni & extremitat. frondis juniperi, artemisiæ rubræ, fabarum adhuc in paleis, absynthij cum vino albo potenti q̄s. f. l. a. lixivium. dentur manè jejuno stomacho ℥iiii. (quibus multos hydropicos præmissis universalibus restitutos novi.) Inflatio tamen ventris absq; dolore & hypochondriorum duritie, difficultas spirandi cum tussi siccâ & urinis paucis tinctis mihi omnem spem recuperandæ salutis surripiunt. Interim ulterius quid Amplissima DV. de hoc affectu sentiat & necessarium esse ducat, quæso proximè haud gravatè rescribat. Dabam Ingolsta-*

Stadij Vigesimo primo Aprilis 1665.

PRÆNOBILIS & AMPLMÆ. DVræ.

Servus obligatissimus.

PHILIP. JACOB. SCHENFELDER.

•••••

EPISTOLA SECUNDA.

Nobilis Excellmæ. Dne. sal. offa.

Clysteres probantur tum alia â D.V. conscripta juxta vires indicatas habemus purgantia hydrotica varia ; sed tutiora eligenda & dispositi ad hydropem raro frequentioribus catharticis juvantur; referantibus, roborantibus, contemperantibus. Venæ sectio propter imminens vernale tempus & frequentem hæmorrhoidum fluxum , simulq; difficultatem spirandi in paucâ quantitate non oberit, intumescencia pedum non obstat, nam obstructions instant: & ordinariè in similibus affectibus febricula lenta. Chalybs præparatus seu regulus Martis, (cujus descriptionem dudum communicavi) sicuti uti solet Cl. DD. Weibl Archiater Serenissimi olim Ducis Neoburgici p. m. &c. abluendo postea uncia una imponatur

mensuræ vini Neccarici: reddatur vinum clarum per manicam Hippocratis cum amygdalis contusis, dosis ab uncijs quatuor ad quinque; manè præmissio modico, si placet, juscule calido tribus horis ante prandium leniter in ambulando, purgando corpus pilulis sine cura juxta exigentiam virium & morbi: Tinctura coralliorum transmittitur ex nostrâ pharmacopœja Electorali Aulicâ usus, uti in primâ Epistola indicatum: Vinum dilui potest cum acidulis, donec tempus congruum calidum exstet pro cura cautè aggrediendâ. Dum manus Exc. V. deosculor nobiliq; Domino Patienti me commendo. *Monachij vigesimo sexto, Mensis Aprilis 1665.*

P. S. Præparatio chalybis intra quatuor, quinque horas præparetur uti indicavi: Dominum Rosenbader officiosè saluto.

NOBIL. CL. DV.

paratissimus ad servitia.

JOAN. JACOBUS D.
DE MAPHÆIIS.

RE-

RESPONSUM.

ad secundam Epistolam.

*S. P. Prænobilis, Strenue, Ampl.
ac Doct^{me}. D^{ne}. Dr.*

PRo Regulo Martis ante annum fideliter mihi communicato & revelato gratias refero, quas possum maximas: fuit olim secretum Excell: Viri D. Doctoris Weibelij &c. p. m. emptum uti referatur à judæo centum aureorum, sumæ fuisse semper efficaciam in morbis chronicis desperatis, ut in hepatis obstructionibus & lienis, chlorosi, cachexiâ & initio hydropis &c. multoties deprehendimus, si universalia particularibus debitâ ratione fuerint accommodata. Decimo sexto Aprilis initium fecimus & bibimus jam ter vinum chalybeatum præmisso ad noctem semper clystere in responso ad primas litteras signato, ex quo vini chalybeati usu tantus lumborum & dorsi dolor, atq; circa perinæum per ureteris sinistri continuitatem exprorectus, ut calculi suspicio metueretur: conieci hunc dolorem nephriticum ortum fuisse à flatibus: neq;

impossibile esse putat Clariss. DD. Lazarus Riverius centur 2. observat. 58. ejusmodi flatus, qui se se intra tunicas intestinorum insinuant, in renes quoq; & ureteres posse transferri, ibidemq; graves distensiones efficere: injecto clystere carminante, & serum evacuante ingens copia flatuum excreta, tumorq; abdominis notabiliter diminutus, sed non diu perseverans. Quarto ab inceptione vini chalybeati die â prædicto vino desistere coacti propter incedendi impotentiam & tumorem scroti nimis auctum cum inflammatione & cutis excoriatione, qui brevi applicato sequenti cataplasmate sensim detumescebat factâ prius illinitione ex lythargyr. oleo rosar. minio, & aceto mixtis per D. Rosenbader (qui se humillimè unâ cum officiosâ salute Apml. Dominationi Vestræ commendat): *℞ farin. fænu-graci, fabarum, semin. pulver. cumini ana ℥ss. flor. chamomilla, meliloti ana pij. Gummi amoniaci in aceto scillitico soluti ℥ii. sulphur. vivi ℥iii. olei anethini sevi cervini ana qs. m. f. cataplasma, quod calidū loco affecto applicetur. Vinū chalybeatū effectum suū satis præstitit, præsertim primâ vice: putabat*

bat enim Nobilis D. Patiens materiam in hypochondriis diu coacervatam vi medicamenti sibi penitus evulsam ; tanta enim humorum corruptorum bilioforum saburra & copia sicuti putridum vitellum ovi unà cum flatibus excernebatur, ut per modum alicujus sclopeti ejaculati sonitus ab astantibus perciperetur : interim propter auctum seroti tumorem à vino reguli Martis abstinuimus & usi sumus clysteriis, & lixivio in primis meis litteris signatis. In hoc tam difficili & planè desperato casu proposuimus & transmissimus sequentes in gratiam & salutem Nobilis Domini Patientis quæstiones.

Quæritur primò : utrum non cum bono omine apertio scroti fieri possit circa inferiorem partem, ubi perspicua magis appareat cutis? cùm Felix Platerus, & Alexander Massarias Viri in arte Medica percelebres abdominis perforationi scroti perforatione præferunt, utpotè, quæ fiat sine ullâ molestiâ & periculo, summo tamè cum ægri emolumento, cujus beneficio multi desperati evasere & supervixere diu sani teste Guil. Fabricio Hildan. centur, 1. observat 48. ubi refert cuidam hydropico adeò

adeò copiosè in ferorū delapsū esse humorem ferorū & excitata gangræna inde effluxisse, ut à morbo liberatus sit, & diu supervixerit sanus, atq; liberos aliquot procrearit.

Quæritur secundò, num vinum chalybeatum propinari aut concedi possit propter difficilē incedendi potentiam & spirandi difficultatem? timendum namq; est, ne aliquandò derepentè suffocetur.

Quæritur tertio: qualis potus concedendus pro siti sedanda & febrili calore licet symptomatico, contemperando, cum urinæ impensè tinctæ, paucae, crassæ, subindè turbatæ appareant.

Quæritur quartò ac ultimò: an hæmorrhoidum apertio præmissa prius leni clystere non conveniat: præsertim cum tantus dolor & ardor illius loci concurrant & aliàs singulis mensibus fluere consueverint. Valeat interim Ampliss. D. Vestra, meq; amore ac favore suo amplecti non desinat. *Dabam Ingolstadij vigesimo septimo Aprilis 1665.*

PRÆNOB AC AMPLLISS. Dnat: Vtræ.

Cliens devotissimus.

PHILIP. JACOB SCHENFELDER, MED. D.

EPISTOLA TERTIA.

Ad Nobilem Clarissimum Physicum Ingolstadiensem ad propositas quatuor quaestiones.

A Pertio scroti, quemadmodum necessaria in hydropicis & hernijs aquosis, ita periculo non caret, praesertim nisi vires subsistant; etenim laxitas partis, accursus humorum acrium simul nitroforum facile ulcera incurabilia excitant, dum viscera labefacta male sanguificant & obstructions vigent, inde semper suppeditatur nova materia; scarificationes tamen lenes, cavendum, ne attingantur testiculi, saepius deponant serositates cum juvamine, chirurgus praesens & D. Medicus judicare debent, an vires operatione permittant, ab acrioribus causticis, septicis abstineant: resolutio tamen tumoris, an resolui possit per topica, tentari debet; inter alia conducet emplastrum in schedula notatum.

Secundo cum Nob. D. Patiens exercitia nulla praestare possit, ab usu vini chalybeati abstinendum censeo.

Ter-

Tertiò pro potu concedatur Vinum Neccaricum per vices aqua cum passulis, semine anisi, fœniculi, modico Cinnamomo & sassafros &c: etenim licet febricula comitari soleat symptomatica, frigidis non tollitur, sed de obstruentibus, roborantibus: & rarò ad hydropem dispositi evadent, nisi urina liberè procedat; alioquin remanet lixivium humorum circa hypochondria, ventrem & viscera naturalia tanquam in muriâ reposita, nativum temperamentum exsolvunt, caloremq; extraneum inducunt.

Quartò hæmorrhoides, si cæcæ appareant, vel minus fluant, referandæ, cautè tamen, ne nimia hæmorrhogia subsequatur, adhibendo hirudines tres, quatuor, atq; cum spongijs madidis in aquâ tepida madefactis exponendo post casum hiru-
dinum ad uncias tres, quatuor: neq; sanguinis missio inhibetur, dum febris intenditur, vel hæmorrhoides subsistunt aliàs fluere consuetæ, suppressis enim istis frequenter obstructionibus constat hydro-
pem ortum ducere & suppressis & fluentibus simul dum immodicè fluentibus par ratio. His paucis indicare volui, simul-
que

que mea officia Nob. Domino Patienti
obstrictus offero & manus DV. deoscu-
lor. *Monachij quinto Maij 1665.*

P. S. Emplastrum seu potius cataplasma
in schedulâ notatum tale fuit: E. G. $\mathcal{L}$ fa-
rine fabarum $\mathfrak{zvi}$. lupinor. $\mathfrak{zix}$. hordei, ci-
cerum ana $\mathfrak{z i}$. flor. chamomill. sambuc. ana
 $\mathfrak{z\beta}$. decoquantur in duobus partibus aquæ,
unâ parte vini & mellis rosati f. cataplas-
ma: si pars inflammetur ungatur unguen-
to de liquiritia.

NOB. EXCELL: DV.

addictissimus Servus.

JOAN. JACOB. D. MAPH:

RESPONSUM.

ad Epistolam Tertiam.

S. P. Prænob. Strenue & Ampl:

DD. Fautor Colme.

REsponsū ad propositas quatuor quæ-
stiones obtinui: Sed neque apertio-
nem, neq; scarificationem scroti tentavi-
mus applicato tamen cataplasmate in
priori epistola signato: apertis enim &
partim per se ruptis in scroto vesiculis a-
qua

qua effluxit flava satis copiosa cum seroti
 tumore aliququaliter detumesciente, utroq;
 crure simul aqua stillabat salsa : sæpius
 clysteres fuerunt repetiti præ cæteris me-
 dicamentis cum fructu, quibus injectis
 ingens flatuum, serosorum & corrupto-
 rum humorum copia per guttur inferius
 excreta : nihilominus tumor abdominis
 non decrevit unâ cum urinis semper pau-
 cis, crassis & tinctis : propter dolorem &
 tumorem hæmorrhoidum acerbissimum
 fuerunt admotæ duæ hirudines, extra-
 ctusq; sanguis nigricans cum multo sero
 ad uncias quatuor, unde dolor aliquantil-
 lum remittebatur & ventri tumescenti
 sequens emplastrum erat admodum : *E.*
G. ʒ stercor. columbini aceto macerati ℥i.
sulphuris vivi ʒi. nitri preparati ʒß. pul-
ver. radic. enulæ campan. baccar. lauri, a-
neethi, chamomilla ana ʒvi. semis. nastur-
tij ʒiii. decoque omnia in vino albo ad spis-
situdinem postea adde succ. ebuli, radic. iri-
dis ana ʒii. farine fabar. ʒiß. mellis & re-
bebinth. ana qs. m. f. l. a. Emplastrum. Ex
 horum remediorum usu N. Dominus Pa-
 tiens ad tempus quidē, uti dictū, levamē
 aliquod advertit, sed non diu persevera-
 vit.

uit. Progressu tandem temporis habito
semper virium & toni viscerum respectu
factus est, quo hæc scribo, hydropicus a-
sciticus toto ventre, scroto & utroq; crure
mirum in modum & tantum tumorem
elevatis, ut neq; stare, neq; sedere, nec ja-
cere sine difficultate valeret semper cla-
mitando & ejulando atq; in hæc verba
prorumpendo; *ὦ mir armen Ζαυδες* :
à diaphoreticis, quæ ab alijs suadebantur:
in corpore compacto & ad sudorem mi-
nimè disposito prorsus abstinuimus,
violentum enim & semel tantum proba-
tum in laconico sudoris elicium propter
viscerum calorem & fluxum hæmorrhoi-
dalem non sine causa suspectum nobis
videbatur & ne in catarrhum incideret
suffocativum, consultò omisimus. Quæ-
cunq; hætenus tam per me, quàm per a-
lios in arte Medicâ exercitatos summa
cum diligentia administrata juxta Gale-
ni, aliorumq; Authorum Methodum, o-
mnia in cassum tentata. Paulò superius
enarratis symptomatibus accessit quoq;
sitis vehemens & in explebilis, sed hydro-
piciis pestifera: Etenim plus assumebatur
& tantò deterior hydrops, ubi serum po-
tu.

tulentum ad ventrem confluit & ferè nihil ejus ad renes penetrat. Insuper adest tussis molesta & sicca cum spirandi maximà difficultate : pertimescendum, ne subitanea & repentina suffocatio succedat ipsum è medio tollens. Hæc sunt & fortè ultima, quæ adhuc in gratiam Nobil. Dn. Patientis (qui se humillimè commendat) Amplissimæ Dominationi Vestræ transcribere volui. *Ingolstadij decimo quinto Maji.*

PRÆNOBIL. AC AMPLISS. D. Vrx.

Servus obligatissimus

PHILIP. JACOB. SCHENFELDER.

...£££...£££...£££...£££...£££...£££...£££...

EPITOLA QUARTA.

Nobil. Excell. D. Sal. off:

IN Nobili Dn. Patiente videtur hydrops confirmatus & desperatus: rarò simplex sed commixtus affectus & ut plurimum superatur magis roborantibus, de obstruentibus, quàm catharticis: Verùm habituales morbi saltem demulceri debent. His paucis filum abrumpo propter negotiorum aulicorum multitudi-
nem

nem, simulq; mea paratissima officia Nobil. Dn. Patienti obstrictus offero & manus DV. deosculor. *Monachij Vigesimo quinto Maij. 1665.*

NOBIL. EXCELL. DN.

Servus paratus

JOAN. JAC. D. de MAPHÆIS.

INterim in dies aucta difficultas spirandi cum roncho & pectoris strepitu unâ maximis dorsi, ventrisq; inferioris doloribus totus sibi præsens mente piè in Domino obiit 5. Junij. Pro summâ difficultate spirandi usus est sequenti laxativo ab Amplissimo Viro Dn. D. de Maphæys &c. transmissio: *eg. ℥ medullæ seminis cartham. ℥℔. f. l. a. Emulsio cum jure gallinæ addito cremore tartari ad ℥℔. in solut. ℥ Mannæ elect. ℥ i ℔. m. f. potio ad ℥v. parum aromatiz. aquâ cinnam. sumat manè calidè post sesqui horam jusculum.* Sumpto hoc leni laxativo semper melius saltem ad tempus spirare cœpit; & est planè in hydrope cum asthmate conjuncto remedium non contemnendum: ad sitim, quæ Nobilem Dominum Patientem propter crebriorem respirationem vehementer urge-

urgere solita est, restinguendam & pituitæ excretionem in pectore promovendam exhiberi jussi tria, quatuor cochlearia sequentis mixturæ enulatæ: *vg. ℞ radic. enula campan. condit. ℥i℥. cortic. citr icondit. aurant. cond. ana ℥vi. incisa contundant. in mortario, postea affund. aquæ Veronica, satureiæ, hyssopi, scabiosæ ana q̄s. exprimantur fortissimè & colentur: colat. addantur aqua Asthmatic. Cinnam. ana ℥i. & Sacchar. candi albi, subinde sumpsit drachmam unam spermatis ceti ex cerevisia alba calidâ. Paroxyfmi tempore & vegente necessitate propter suffocationis metum exhibita est ejusmodi potiuncula, quæ sic habet. ℞ gummi amoniaci aceto scillit. soluti ℥i℥. extract. croci ℥i. syrup. de prasio, hyssopo, oxymel. scillit. ana ℥℥. Vini Rhenani ℥i℥℥. aqua asthmatic. aurea Langij ana ℥i℥. spirit. Veronica ℥i℥. m. Hinc conijcere licet, in promovendâ hujus Nobil. Dn. Patientis valetudine prospera nihil intermissum, omniaq; medicamenta præscripta necessaria &, quæ ad tollendum hunc affectum ullâ arte inveniri potuerint, uti opinabamur proficua fuisse, sed morbi magnitudo invaluit & ostendit.*

Quod

*Quòd morbus fuerit nullis medicabilis
herbis.*

TANDEM MORIENDUM, ET HÆC O-
MNIBUS CALCANDA LETHIVIA EST,
*Seriùs aut citiùs metam properamus ad
unam.*

HUMANA CUNCTA
FUMVS, VMBRA, VANITAS
SCENÆ IMAGO,
ET VT LIPS I VERBO ABSOLVAM
NIHIL.

Annotationes.

Remedialicet optima in hydrope, ubi U-
rina pauca, rubra crassa redditur cum
siti, nullam famam sustinent; accedente tuf-
si, spirandiq; difficultate: ubi enim aquosa
humiditas in tantum crevit, ut in thora-
cem penetret & asperas arterias jam occu-
pet, indeq; tussis superveniat, periculum
est, ne haud ita paulò post suffocetur ager,
Unde rectè veteres cecinerunt:

Hydrops & Asthma

Mirabile Phantasma,

Quod nullum curat Cataplasma.

Sudores in hac hydropis specie rarò conve-

nient. Certum enim est inquit Cl. D. D. Felix Platerus tractat. 3. Medic. practic. de Hydrope. aquas in abdomine contentas sudoribus non evacuari, sed illas tantum, quæ partibus carnosissimis insunt. Reguli Martis fideliter ab Amplissimo Viro DD. de Maphæijs mihi communicati præparatio talis est: ℞ limaturæ chalyb. seu chalybis præparat sulphuris ana ℥i. cremoris tartari ℥i. f. Nodulus obducatur creta, pone ad ignem reverberij per horas quatuor, quinque, frange, vide, exime, apparebit chalybs splendidus, seu Regulus Martis: infunditur uncia una in mensurâ vini cum nodulo per aliquot horas, postea coletur & manè præmisso modico jusculo sumantur ℥iv. aut quinque, in ambulando: singulis duobus, tribus diebus hora unâ ante cœnam sumatur scrupulus unus ex pilulis angelicis: Vel marocostinis.

HISTORIA. XXXIV.

MENSIUM SUPPRESSIO.

PUella octodecim annorum patitur mensium suppressionem ex largiori potu cerevisiæ albæ & esu carnis suillæ &c. vigesimo sexto Martij 1665. ex subsequentibus restituta est: E. G. ℞ Mass. pilul.

lul. hiera cum agarico ℥℔. mastichin. extract. marocostin. ana ℥i. magist. tartari vitriolati, troch. de myrrhâ ana ℥℔. albandal gr. vii. salis artemisia gr. v. cum aqua betonic. f. pil. No. LV. dentur omni cum regimine diætæ undecim illo tempore, quo aliâs ipsi prorumpere solebant. Regio ventriculi ante cubitum & manè ungatur calidè sequenti oleo stomachico: F.G. ℥ olei mentha, mastichin. ana ℥iii. balsam. Indici, nucis Moschata ana ℥ii. M. His ita usurpatis intra decem dies iterum convaleuit & menses liberè, ordinateq; fluere cœperunt.

Annotationes.

IN mensium suppressione non protinus ad eorum provocationem veniendum est: sed tentare oportet alijs evacuationum generibus, quod collectum erat, evacuare. Quare cum ex relatione hujus puellæ oretenus mihi factâ intelligerem esum carnis suillæ & potum cerevisiæ albæ largiorem præcessisse, facile colligere potui, ab humoribus excrementitijs, pituitosis præcipuè & viscidis in corpore cumulatis & sanguine permixtis, uterî venas obstrui, ut sanguinis fluxus effluere non possit. Neq; ullâ ratione menses provocare licet, nisi eo tempore, quo ipsi prorumpere solebant: siquidem non minus habent congestionis tempus præfinitum.

*rum, quàm expulsionis. Ex quo sequitur, oleum
& operam perdere, qui diu ante & post tempus
purgationis, menses provocare nituntur: quia
nunquam natura utiliter movetur, nisi statutis si-
bi temporibus.*

HISTORIA. XXXV.

FEBRIS QUOTIDIANA INTERMITTENS.

Illustres, ac Generosi DD. Liberi Baro-
nes à Fraunhoven germani Fratres, u-
nus septem, alter duodecim annorum, vi-
gesimo septimo Martij ambo inciderunt
in febrim quotidie circa vesperam noctu
semper cum tussiculâ, propensione in
somnia & capitis gravedine levi prægresso
horrore & frigore; transacto frigoris
tempore calor aderat segnis & inæqualis,
ita ut modò frigus, modò calor mitis cum
exiguâ siti perciperetur: pulsus erat ra-
rus, tardus & parvus: Manè semper im-
munes & liberi ab hac febre evasere, urinæ
illorum erant turbidæ & crassæ. Ego In-
golstadio in Au, ubi residebant, vocatus
remedia in sequentem modum præscri-
pti: *℞ pro Natu majori cassiæ fistular. ℥iij.
folior. sern select: ℥i℥. rhabarb. cleet. ℥i.
flor. chamomill. centaur. minor. ana pi. se-
min.*

min. anisi, coriand. preparat. pæonie ex-
coct. ana ℥℥. agarici trochisc. ℥℥. tartari vi-
triolati salis absynthij ana gr. iij. infund.
per noctem in s. q. aquæ cardui benedicti, ce-
rasor. nig. manè factâ levi ebullitione co-
lat. ℥i ℥. dissol. syrup. de cichor. cum rha-
barb. rosar. solut. aurei ana ℥℥. Tincturæ
tartari g. v. m. f. potio. Ex quâ leniter se-
pties purgabatur: altero post evacuatio-
nem die usus est sale deobstruente anti-
febrili: E. G. ℥ tartari vitriolati ℥℥. salis
centaurij minor. absynthij ana ℥i. oculor.
cancrorum preparat. ℥℥. m. f. pulvis pro
quatuor dosibus manè in jussulo carnis su-
mendus. Pro Juniori septem annos na-
to: ℥ Electuar. lenitiu. de tamarind. man-
næ elect. ana ℥℥. extract. rhabarb. ℥i. aquæ
cichorij, cerasor. nigror. ana ℥x. m. f. Poti-
uncula. Quâ sumpta semel evomuit bi-
lem cum pituita: inferius verò cum eu-
phoria novies dejecit biliosa & pituitosa:
altero postmodum die sumpsit unam do-
sin cum D. Suo Fratre sequentis salis: E.
G. ℥ magisterij tartari vitriolati ℥i. salis
absynth. centaurij minor. cardui benedicti
ana ℥℥. m. f. pulvis pro quinq. dosibus, usus
uti supra. Carpis manuum applicetur

cataplasma pro ambobus ex fuligine paratum: *vg. ℞ allij, croci, fuliginis, piper. nigri, pulver. sabinae ana ℥i. telar. aranear. 3℔. cum aceto vini & albumine ovi m. f. cataplasma, applicetur hora unâ ante paroxysmum.* Vinum & cerevisia qualisq; ad tempus exulet, bibat uterq; decoctum hordei, cum passulis; semin. anisi & modico cinnam. Sic intra septimanam ambo feliciter restituti & ab hac febre liberati sunt.

Annotationes.

Quotidianam febrim rarissimam esse testatur Cl. & subtilis DD. Joannes Fernelius: imò multi dubitant & dari omnino negant, eamq; ad tertianam duplicem vel triplicem quartanam reducunt: illam tamen dari experientia & ratione multiplici confirmatur. Galenus primo ad Glauconem, Avicennas & reliqui Dogmatici eam posse dari contendunt: ratio est quia pituita, hanc febrim à potiori producat, est humor aptus putrescere, utpote mixtum; cujus passio est putredo: ergo aptus est generare febrim. Quod autem pituita putrescere possit, videantur hac de re Excell: & Clar: DD. uti Zacutus & acutus Lusitanus lib. 4. prax. historiar. capit. 25. Gregor. Horstius lib. 1. de febribus observat. 17. Daniel Sennertus lib. 2: cap. 19. de febre quotidiana. Balthasar. Timæus lib. 8. de febribus. Paulus Sorbait tract. 3. medic.

dic. pract. de febribus & alij quam plurimi, quos brevitatis studio omitto. Insuper scio aliquos refert Doct. Alexander Trallianus lib. 12. cap. 2. qui in universum febrim nunquam à putredine fieri pronunciarint, sed humores in venis non putrescere sed inflammari, exardescere, efferverescere vel auri dictitarint. Quam opinionem & hodie quidam recentiores sequuntur: ut ut sit, ego ab antiquorum sententia & opinione non recedendum puto, qui febres ab humorum putredine oriri statuunt. Etenim multa sunt, quæ humores aliquando putrescere non obscure docent. Nam primo à natura humorum alienum non est putrescere posse: cum omni mixto conveniat per putredinem corrumpi posse. Secundo ut actu putredinem humores incurrant, causæ sufficientes sæpenumero præstò sunt, nimirum putridæ rei occursum id quod accidit, dum aër putridus inspiratione attrahitur, cibus vitiosus corruptus assumitur, aut à putredine abscessus alicujus partis, ut pulmonis vel alterius, vapores putridi sanguini miscentur, eum inquinant & putredinis in eo causa sunt: calidi effluviij prohibita transpiratio calorisq; nativi destructio. Tertio ea, quæ per febres vel ante vel sponte excernuntur, satis putredinem in humoribus indicant. Sæpe enim sanguis per venæ sectionem ductus adeo putruisse cernitur ut fibris corruptis vix cohæreat. Aliquando per aluum, per urinam sudorem, tam fætida excernuntur, ut putredinem abesse nemo jure dicere possit. Quarto idem natura conatus & opera, curandiq; ratio ostendit.

Nam

Nam si citra putredinem febres accenderentur, omnes solis alterantibus curari possent, neq; opus esset tot evacuationibus, quæ partim medicamentorum operâ utiliter perficiuntur, partim à natura rectè agente varijs modis instituuntur, quibus putridorum corruptorumq; humorum magna copia non raro excernitur.

HISTORIA XXXVI.

DE EPIPHORA.

ADmodum R. P. Ludovicus Gerls. peck p. m. ordinis Seraphici S. Francisci Reformator: hujus Incltyti conventûs Ingolstadiensis Guardianus meritissimus, in me, meosq; Benefactor summus &c. sexaginta aliquot annorum, temperamentum præhumidi sanguinei, Epiphorâ à multis annis laborans decimo septimo Aprilis 1665. fuerunt ipsi per me ordinata cum laudabili fructu remedia sequentia:
V. G. ℥ mass. pil. lucis major. extract. sine quibus esse nolo ana ℥℔. cephalici, panchymag: ana ℥i. magist. jalappæ ℥℔. cum aqua fœniculi f. pil. No. LV. deurentur: sumat singulis septimanis undecim præsertim brumali & autumnali tempore manè: ℥ aquæ rosar. alb. fœniculi, euphrasie ana ℥i. nihili

li nutriti gr. xv. tutia preparat, gr. v. m. pro collyrio, applicetur oculis tepidè & linteolum eodem imbutum admoveatur antecubitum. Ex his duobus remedijs diligenter usurpatis sensit leuamen non omisâ tamen scarificatione & inustis duobus cauterijs in utroq; brachio, observando insimul hos Versiculos à Scholâ salernitanâ notatos.

*Balnea, Vina, Venus, Ventus, piper, allia,
fumus,*

*Porrum. cum capis, faba, lens, fletusq; si-
napi,*

*Sol, coitusq; ignis, labor, ictus, acumina,
pulvis,*

Ista nocent oculis, sed vigilare magis.

Annotationes.

Epiphora à Græcanicâ voce ita nominatur, omnemq; lachrymarum involuntarium fluxum significat in genere. Usu tamen recepto ab omnibus practicis intelligitur eo nomine in petus tenuis humoris speciatim, qui per oculorum angulos assiduè defluere consuevit: ad harum autem lacrymarum præternaturaliter effluentium generationem concurrunt prava partis mandantis

dantis & recipientis dispositiones: pars mandans est cerebrum, quod frigidiori aut calidiori intemperie præditum serosos humores congerit, eosq; ad partes inferiores & fluxioni recipiendæ idoneas transmittit: pars recipiens & glandula juxta oculi angulum majorem constituta & caruncula eidem angulo superposita: quarum partium raritas aut densitas vel alia quævis imbecillitas efficit, ut humorum influentium decubitum facile recipiant. Cautiores medici practici non statim ad collyria in hoc affectu confugiunt nisi præmissis universalibus, quia plerumq; humorem in oculos ruentem & dolorem, quando humor solum mordax & pruriginosus est, adaugent: unde Gal. rectè dicit, quod stultè faciant ij, qui topica applicant oculis ignoratâ naturali origine.

HISTORIA. XXXVII.

DE FEBRI MALIGNA.

Clvis & Faber Serrarius nomine Lämpf. temperamento præhumido & corpore crasso atq; obeso præditus annos triginta quatuor natus corripitur decimo nono Aprilis.

Aprilis febris malignâ succedente hæmorrhagia largâ, ita ut non solum ex inanitione valorum, verum etiam ob præsentiam vaporum malignorum convulsiones unacum motibus convulsivis vehementissimæ totius corporis subortæ, cum delirijs & vigilijs perpetuis, garrulitate continuâ cum sudore foetido, risu, cantu: subinde furore agitur, surgere è lecto volens, se ipsum verò continere non valens. In hoc casu propemodum desperato propter symptomatum vehementiam morbiq; malignitatem uxor ejus me vocavit: dum ipsum aggredi & pulsum tangere volebâ, statim his verbis in me erumpebat: *Ges he her hast couragi du schwarzer Rholbrenner*: ego terrore perculsus ipsum adire verebar, cum paulò ante balneatorem egregiè pugnis coram lecto excepisset: interim suæ uxori, cum sibi præsens mente non esset, suasi, ut ipsi porrigeret rasuram unicornu veri ad grana viginti in quocunq; demum liquore excepta cerevisia & vino: insuper præcepi, ut ejus tempora & nares inungerentur tali unguento: *Ung. populeon. ʒß. olei nymphae, mandrogora ana ʒiß. req. Nicolai ʒß. m.* Bre-

vi post sudor & somnus supervenere & per
dentim præter omnium spem sic iterum
convaluit, atq; in hodiernum diem sanus,
robustus & crassus toto corpore hîc Ingol-
stadij degit.

Annotationes.

OMnia symptomata in hac historia recensita
cæteris alijs gravioribus omïssis fuerant le-
thalia; ut pote delirium a in quo vis enim morbo
mente constare, & benè se habere ad ea, quæ offe-
runtur, bonum; contra verò ægros quo vis modo
delirare, seu non rectè secundum consuetudinem
sapere, malum perpetuò signum esse solet. ut Hip-
pocrates in lib. epidemior. pluribus demonstrat.
Item Convulsio: etenim febrim ait Hippocrates
aphor. 26. section. 2. convulsioni supervenire
melius est, quàm feбри convulsionem: quia in fe-
bribus malignis & acutis maximum est malum ac
penè insanabile: quoniam longum tempus exigitur
ad siccitatem nervorum removendam; morbi au-
tem acerbitas tempus non exspectat. quin citò vi-
res dissolvat & exitium afferat: utpote Galenus
ipsemet 1 2. method. cap. ultimo fatetur, se nullum
horum convulsorum sanatum vidisse, neq; alium
quempiam narrantem audivisse. Ab inflamma-
tione enim cerebri siccatis nervis uti dictum, hu-
jusmodi convulsio exoritur, quæ id circò plerumq;
incurabilis est. Sed convulsionem ex hæmorrhæ-
gia non esse perpetuò lethalem dicit Cl: DD. La-
zarus Riverius cap. 2, de signis morb. salutar. aut
lethal.

lethal. cap. 2. quamvis tamen periculosa sit, cum nulla convulsio ab inanitione facta periculo careat. Unicornu verò verum adversus malignas febres insigni facultate simulq; omnes malignos morbos præditum est. Dosis ejus est drachma una, aut quod minimum esse debet drachma semis. Nam cum vulgò quatuor duntaxat, quinq; aut sex granula porrigere quid conducere possit, non video inquit Julius Palmarius de morbis contagiosis cap. 18. Antiqui nihil planè de tanto alexipharmaco literarum monumentis commiserunt. Posteritas scriptum reliquit in Æthiopiæ eremis & solitudinibus sub ditione atq; imperio Pretejani multos monocerotos haberi, quibus mos sit antequam bibant, bis terve aquam cornu agitare, quo venenum à serpentibus, quorum illic maxima copia est, in aquam emissum extinguant, declinentq; ejus in commoda. Nobile hoc & generosum medicamentum omnibus ferè raris ac pretiosis Antidotis, quæ adversus omnes venenatos morbos comparantur, magno profectum misceri solet. Unde non immerito Reges, Principes, Magnates ac Nobiles quique viri divitijs affluentes penes se habere atq; in futuros usus recoudere solent ac debent &c. hæc de unicornu Author Citatus. In vigilijs immoderatis delirium efficientibus soleo dare grana duo vel tria ex syrupo aliquo vel convenienti liquore Elixir. universalis vitæ DD Philippi Mylleri Medici quondam Elector. Bavariæ famigeratissimi p. m. &c. licet non ignorem talia à Medicis dissuaderi in febribus potissimum malignis, eò quod venenum magis ad cor per somnum rapiatur.

piatur & interitum ægroto minetur: Sed narcotica & somnum inducentia corrigo, cum lapide bezoar. orient. unicorn. vero, confectiōe de hyacintho & similibus atq; magno cum multorum ægrorum emolumento porrigo, uti in historijs de febribus malignis & contagiosis hinc Ingolstadtij publicè grassantibus circa annum septuagesimum primum & quartum pluribus demonstrabitur.

HISTORIA. XXXVIII.

HÆMOPTYSIS.

ORnatissimus & Doctissimus Dn. N. Juris Utriusq; Studiosus temperamenti biliosi melancholici, annorum viginti, pctui cerevisiæ albæ nimium indulgens incidit decimo quinto Maij in sanguinis sputum copiosum cum tussi & pectoris grauitate ac tensione, ad illum vocatus statim venæ sectionem institui ad uncias quatuor in brachio dextro, qui putridus, corruptus & valde serosus erat & cum sitis adesset, nihil admisi præter julepium sequens: ℞ aquæ optimè chalybeatæ ℥i i i. syrup. florum rhoeados ℥i i i. julap. rosar. ℥i i. spir. vitrioli parum. M. pro julepio. Sub horam decubitus ad tervidi, acriorisq; sanguinis contemperationem exhibui emulsionem: E. G. ℞ amygdalar.

lar. dulc. depilatar. ℥℞. semin. cucumer.
melon. excortic. ana ℥i. violar. ℥℞. papa-
uer. albi ℥ii. cum aqua hæmoptoica Dorn-
crellij, papauer. erratic. ana q̄s. f. l. a. e-
mulsiō ad ℥v. edulcoretur cum syrupo de pa-
pauere errat. Altero die cū sputum san-
guinis, gravitas & tensio pectoris nonni-
hil remitterent, ad humores serosos & bi-
liosos sanguinem fluidiorem efficientes
sequenti usus est apozemate ad plures dies:
V.G. ℥ radic. pentaphyll. ℥ii. bistorta, pim-
pinella ana ℥i℞. ireos Flor. enula campan.
althæa ana ℥i. herbar. pilosella, bellidis, far-
fara ana mi. veronica, hedera terrest: flor.
papauer. eratici ana pii. semin. coriandri
præp. protulaca, plantaginis ana ℥i. folior.
senæ select. ℥x. rhabarb. electi ℥vi. myro-
balanor. indorum, chebulor: tamarindor.
ana ℥℞. agaric. troch. mechoac. ana ℥i ii. pas-
sular minor. mund. ℥v. santali citrini ℥i.
in funde per noctem in s. q. seri lactis capri-
ni & ℥ii. muchari rosarum: manè factâ
debitâ ebullitione coletur & seruetur ad
usum, de colaturâ dentur omni mane ℥iv.
cum regimine dietæ utatur per plures dies.
Tertio die cū sanguinis sputum remit-
teret & ne recidivus fieret consului ad ve-
speram

speram & ante cubitum sequens electua-
rium mihi in tali affectu longo usu & ex-
perientia probatissimum : *℥ conserve
flor. rosor. antiquæ ℥℥. scabiosæ, bellidis, far-
fare ana ℥℥℥. condit. radic. enulæ camp. ℥℥.
symphtis majoris ℥℥℥℥. portulacæ ℥℥℥. tra-
gacanth. mastich elect. ana ℥℥. sperniolæ
Crollij ℥℥. syrupi myrtini q̄s. m. f. electua-
rium, de quo sumatur magnitudo nucis ju-
glandis & superbibendo cochlearia tria a-
que hæmoptoicæ Dorncrellij cum saccharo
rosato tabulato mixta : interim aer sit
temperatus nec nimis æstuanus, nec frigi-
dus. potus sit cerevisia tenuis ordinarius :
pro potu extraordinario bibat meam e-
mulsionem stipticam ex cornu cerui usti,
semine coriandri præparati & mastiche
elect : cum saccharo tabulato rosato &
aquâ optimè chalybeata paratam : insu-
per vitentur ira, vehemensq; animi cor-
poris & præcipuè pectoris per vociferatio-
nes, clamores, cantus &c. motus. Ex
horum medicamentorum frequenti &
sedulo usu sanguinis quidem sputum o-
mnimodè cessabat : sed post mensem
nempe septimo Julij cum nimium potui
in profundam usq; noctem insisteret, si-
mulq;*

mulq; tabaci usum excessivè protraheret, iterum pari symptomatum vehementia cum sanguinis sputo molestabatur. Ex beneficio autem præscriptorum antea medicamentorum iterum convaluit, & ad patriam suam instantibus vacationibus abiit.

Annotationes.

HAud novi (inquit Alexander Trallianus lib, 7. cap. 1.) an alius æquè difficilis sit affectus, ac sanguinis excretio. Non enim ipsa per se, dum immoderatam vacuationem inducit, vitam adimere consuevit, sed pessimorum longorumq; morborum magnà ex parte causa existit. Quare incumbendum est, ut vitium hoc prius internoscamus, unde causam traxerit & quo in loco inciderit: atq; ita curationem tentemus neque eam differamus. Quippe mora & dilatio cum in omnibus morbis nociva sit, tum verò maximè in sanguinis educatione plurimum nocet. Sanguinis rejectio per os à tribus potissimum causis excitari solet, vel per ἀναστόμωσιν seu vasorū apertionem, vel διαπρήδνωσιν: seu rarefactionem: vel ρήξιν, seu vasorum ruptionem: vel διάβρωσιν seu erosionem. Presentem sanguinis rejectionem tam quantitate, quàm qualitate æstivo tempore & juvenili ætate peccantis per ἀναστόμωσιν sive apertionem venæ in pulmonibus fieri statuo, uti tussis, pectoris distensio sa-

ris arguunt, quatenus floribus sæpè ad noctem Liberi Patris conspersus sanguinem accendebat & ita sanguis ebulliens & fermentans expultricem irritando exitum sibi parabat. Ad sanguinis quoque calefactionem non parùm contulit copiosus tabaci haustus : unde non malè secundum aliquot tabaci bibulorum iudicium, à D D. Studiosis meo tempore, dum eram in studijs adhuc philosophicis (quorum unus me præsentè quinquaginta fistulas tabaci infra tres horas exhausit) hi duo inter potandum versiculi cantati :

Nulla salutifero præstantior herbà Tabaco,

Cur non assiduè mi Studiose bibis ?

Cum in toto terrarum orbe nulla planta reperiat, quæ ob præcellentes qualitates, ad omnis generis ægrotudines, internas & externas partes obsidentes, propulsandas, tantum elogium, præsertim in affectibus catarrhosis suffitu & pulvere adhibito ac ipsa Nicotiana, enim suo merito, sana Sancta dicta ab effectu, ob præclaras & quasi divinas sanandi dotes. Etsi illa ob insignes virtutes summo perè celebranda, non minus, cum ab hominibus delitiosis, illius usus non ad morbos profligandos, sed vitia propoganda, adhibeatur, in multorum reprehensionem incurrit, dum ipsius suffitu & pulvere moderno tempore, libidine effrenatà abutuntur bibuli, ad cerevisiæ & vini vapores in cerebro coagulatos & adglutinatos, resolvendos ac detrahendos, ut temulenti ex in sobrii redditi; de novo comotationibus indulgere & non unà vice in die Ebrietati studere, liceat. O vitium execrandum!

vita belluina. Adeò illa κακοήθεια inolevit, ut deploranda, vix emendanda, dum non solum Martiales, Literati, sed & oppidani ac ipsi etiam pagani, suã illic voluptatem quarant & capiant. Mihi inquit Cl. DD. Augustinus Thoner. Medic. quondam ulmensis per celebris lib. 2. observat. 3. ex relatione cujusdam viri fide digni innotuit, haud pridem in Belgio, inter duos nobiles certamen institutum de copiosiore tabaci haustu, victori proposito præmio ducentorum Thalerorum, quorum alter trecentas fistulas absurpserit. Cum ante triennium (ait idem Author) in diæcesi Eisenburgensi diversarer, incidi in quendam militem Salvaguarde dictum, pro subditorum custodia ac tutelâ destinatum, qui asseveravit, suffitum illum inter milites tam vulgarem, ut si quid de stipendio menstruo residui relictum, in Tabacum impendant. subjiciens: O quàm dives essem, si haberem eos nummos, quos pro Tabaco exposui.

HISTORIA XXXIX.

DE COLICA GRA-
VISSIMA.

Rusticus quidam & sutor in pago Zöllinus non procul Frisingâ juxta fluvium, qui dicitur Amber sexaginta annorû cognatus meus, in Zytho nulli secundus ad hydropem dispositus toto corpore inflatus incidit die decimo sexto Junij 1665

in dolores colicos atrocissimos partim infra, partim supra umbilicum in sinistra tamen magis parte ipsum excruciantes cum alui segnitie &c. ad me consilij gratia Ingolstadtum curru vehebatur: cui statim clysterem sequentem injici curavi, qui talis erat: *℞ decocti herbar, emoll. carminat. ana ℥v. electuar. dicatholic. ℥i. diaphanic. mesuæ, è baccis lauri ana ℥ss. elescoph. ℥ii. mellis rosar. solut. ℥i℥. ol. amygd. dulc. amar. ana ℥vi. vitell. ovor. No. I. m. f. clyisma.* Ex cujus injectione illicò dolor ventris cessavit, domumq; altero die iterum migravit: sed relicto per me tali consilio. Imprimis ut se abstineat ad tempus ab omni repletionem vini & cerevisiæ & loco ejusmodi bibat saltem interdum decoctum ex passulis, aniso, fœniculo cum modico cinnamomi. Secundò ut aluus quotidie, vel alternis saltem diebus aperta servetur naturâ aut arte per pilulas sequentes, quæ illi valdè conducebant: *E. G. ℞ Maß. pilular. aurear. ℥i, fœtidar. major. ℥i. extracti marocostini, catholici ana ℥ss. troch. alhandal. gr. vii. cum aqua fœniculi f. pil. piperis instar pro urgente necessitate manè undecies sumenda.* Acida,

da, cruda imposterum & crapulam ante omnia vitet pro possibili: instantibus doloribus colicis utatur domestico clystere ejusmodi: *v g. ℥ specier. decocti carminat. mviij dentur ad chartam. de his speciebus sumatur mi. & decoquatur in s. q. lactis vaccini, caprini vel brodij carnis colat. ℥viii. dissol. mellis, butyri, olei comm. aut seminis lini anacochlearia duo, vitell. ovor. No. I. specier. hieræ simplic. ℥i. salis parum m. pro uno clystere domestico.* Species hieræ picræ Galeni seu simplices dictæ fuerunt datæ ad distinctas schedulas & quidem pro quatuor dosibus pro unâ dosi & uno clystere drachma una &c. ex his remediis adhibitis sensim perfectè sanatus est.

Annotationes.

Clysteres, ut in historia 31. insinuatum, sunt valdè in hoc affectu conducibiles, nisi materia sit in ventriculo & in superioribus, ut sit in colica per consensum. Possunt autem tales clysteres ex communi oleo parari & injici, aut ex eodem oleo, in quo ruta aut semen aliquod ex discutientibus incoctum sit, liquato etiam in prædicto oleo

adipe anserino vel gallinaceo: sæpe enim vitream pituitam cum facibus expellunt ac dolorem finiunt tales clysteres. Quod si clysteres retineantur (quod frequenter accidit) ponantur cū brodio carniū ℥iv. aut ℥v. mellis crudi, aut unus cyathus urinæ hominis sani & certò secū reliqua clysteria. extrahet teste Exc. Viro DD. Wolfg. Gabelkover centur. i. observatiō. observat. 62. Ruckerus ab Arculano edoctus sæpe clysteribus imposuit butyrum ad magnitudinem pugni & plurimum fecisse ad lenitionem & sedationem doloris retulit. Non tamen debent nimium frequentari, ut quidam faciunt imponendo octo vel decem in die, sufficiunt enim duo vel tres; quamdiu enim scybala exeunt, tamdiu clysteres continuari debent.

HISTORIA. XL.

DE FEBRI TERTIANA EXQUISITA.

CAtharina NN. Joannis NN. Typographi uxor constitutionis sanguineæ biliæ sæ annorum quadraginta in festo S. Wilibaldi tempore nundinarum Eyftadij incidit manè in febrim tertianam sinceram cum vehementi rigore, vomitu bilis
vite-

vitellinae & porraceae, subsequente calore acri & mordaci, siti, vigilijs, dolore capitis, oris amaritie &c. vocatus in ipso paroxysmo (quia tum temporis certis de causis in honorem praefati Sancti peregrinationem Ingolstadio Eystadium institui) ad fitim compescendam, quae aegram valde molestabat, praescripsi julapium: *vg. ℥ Syrup. de rubo idae ℥ i ℔. cerasorum acidorum, berber. ana ℥ i. spirit. vitrioli parum ad gratum acorem m. cum mensura aquae fontanae pro julapio.* Carpis applicabatur epithema ex fuligine in historia 35. de febris quotidianâ signatum: fronti & temporibus admovebatur subcalide linteo duplicato sequens oxyrrhodinum: *E. G. aquae verbenae ℥ i i. meliloti, chamomillae, aceti flor. sambuci ana ℥ i. lavendulae ℥ vi. pul. ligni rhodij ℥ i i. semin. nigellae ℥ i r. camphorae gr. v. m.* Ante noctem finito paroxysmo injectus erat talis clyster: *vg. decocti herbar. emollient. ℥ vi i i. Cassiae pro clysteribus, elect. diacatholic. ana ℥ i. butyri clysmatici ℥ vi. mellis violar. solut. ℥ i ℔. vitell. ovor. No. I. m. f. clyster.* Ex quo multa biliosa & corrupta per inferna deiecit. Altero die vacuo purgabatur ejusmodi

modi lenitivo: ꝯ *Electuar. diacathol.* ℥℔.
 è *succo rosarum* ℥i i. *syrupi rosar. solut. de*
cichorio cum rhab. ana ℥vi. *decocti capill.*
veneris qs. m. Ex quâ aluus magnam
 humoris biliosi copiam septies deposuit.
 Tertio die manè febris rediit & duobus
 horis anticipavit cum pari symptomatû
 vehementia. Die quarto usa est unâ do-
 si sequentis antifebrilis specifici: ꝯ g. ꝯ
tartari vitriolati ℥i i. *salis absynthij, cen-*
taurij minor. ana ℥i. *oculor. cancr præparat.*
salis prunel ana ℥℔. m. quinq; doses æquales.
 Quinta die suadebam, ut horâ una ante
 paroxysmum febrilem fumeret antife-
 brile Crollij: E. G. ꝯ *salis absynthij* ℥℔.
spir. sulphuris g. x. aquæ cichorij ℥i i i. m. f.
potus. Quo sumpto propter ingritudi-
 nem non diu retinuit, sed iterum evomuit
 unâ cum pituita & bile, paroxysmumq;
 febrilem vix advertit. Die sexto, qui e-
 rat intermissionis iterum capiebat quan-
 titatem præfixam salis antifebrilis, ex quo
 sexies purgabatur inferius, & sic â febre li-
 berata & immunis evasit, vivitq; in ho-
 diernum diem.

Annotationes.

Nihil in tota medicina utilius digniusq; doceri
 potest, quàm tractatus de febribus: Nam si
 Gale-

Galeno authore utilitatem metimur signorum & aliorum, quæ in arte nostra docentur, ex eo, quod medici & ægroti ipsi colligunt, certè nullus gravi-
or est affectus, nullus ferè, qui facilius perimat, quàm ipsa febris; fit, ut nihil utilius, nihilq; melius sibi putent ægroti, quàm si ex febre liberentur, idq; merito; siquidem alia vitia unius partis ferè sunt & pauca reperiuntur, quæ impediant omnes functiones: Nam vulnerato pede, aut intempera-
to hepate aut alia parte laborante, integræ manent aliarum functiones. At urgente febre, univer-
sum corpus afficitur, concidunt omnes actiones, de-
cumbereq; cogimur & omnia vitæ munia inter-
mittere. Quid verò medico utilius? etenim alios morbos, aut contemnunt homines, aut non, nisi gravissimi sunt facti, Medicum accersunt; atq; eum qualemcunq; siquidem quæ vulneribus, fra-
cturis, ulceribus, luxationibus & multis alijs malis provenit utilitas, ea nobis adempta est, nimi-
rum, cum vilissimi quiq; tonsores illorum morbo-
rum scientiam profiteantur & utilitatem jam du-
dum sibi vendicaverint. Quin & vetulæ muli-
erculæ & idiota quilibet stomacho dolenti reme-
dia audeat adhibere ex absynthio, melle & alijs facile parabilibus remedijs. At febrium cura-
tiones veras, non sinistras nobis reliquerunt omnes nec aliquis est ex plebeis hominibus, qui non ignoret quòd tertiana exquisita septem ad summum cir-
cuitibus finiatur teste Hippocrate: unde statim neglectis tum venæ sectionibus tum purgationibus ad curas illas experimentales, quibus Paroxysmi,
ne

ne recurrant, subinde sisti solent, accedunt. Quæ sanè oscitantia & inscitia multorum incommodorum causa est præsertim in hominibus morosis & impatientibus. Hæc enim cura febrium sinistra est non legitima & talis, qualis symptomatibus tribuitur, cum causa non auferatur; sed duntaxat illius evaporatio vel motus cor accendens impediatur. Hæc autem, quæ illud præstant, potissimùm rigorem prohibent, qui principium est febrium intermittentium; quo impedito, cum hunc vulgus maximè respiciat, etsi calor aliquis levis superveniat, nihilominus febrim cessasse vel mitiorem factam esse existimant. Quid verò Medico dignius, quàm posse hominem febre laborantem curare? si enim medicinæ dignitas in eo potissimum sita est, quòd hominum languores propulsare possit, se ipsū in eo vincet, cum circa eum, qui maximus, frequentissimusq; est, versatur.

HISTORIA XLI.

VUULÆ SEU GURGULIONIS LAXATIO.

ORnatissimus ac Doctissimus Dn. Kolb SS. Theologiæ Studiosus temperaturæ melancholicæ annum agens vigesimum die septimo septembris 1665. incidit in vuulæ relaxationem citra inflammationem cum deglutiendi difficultate &c. Cum subsequenter brevi restitui-

stitutus est: *℞* oui recentis ad duritiem co-
cti ac per medium dissecti & pulvere thuris
conspergi, applicetur vertici. Pro difficul-
tate deglutiendi verò & columella laxata,
quæ erat albicans & concolor palato ad-
hærens citra inflammationē & dolorem,
utatur sæpius de die tali gargarismate:
vg. *℞* herbar. vuulariæ, prunellæ ana mi.
plantaginis, betonicæ ana pij. gallar. imma-
turar. $\mathfrak{z}$ i i. flor. rosar. rubrar. malvæ arb.
balaustiorum ana pi. decoque in s. q. aquæ
Colat. $\mathfrak{z}$ v i i i. dissol. mellis rosar. simpl. $\mathfrak{z}$ i i.
rob. nucum $\mathfrak{z}$ i. alumin. roch. $\mathfrak{z}$ i. m. pro
gargarismate. Post usum gargarismatis
sumat quantitatem nucistæ sequentis e-
lectuarij: *℞* conser. rosar. rub. flor. beto-
nicæ ana $\mathfrak{z}$ i. pulpæ Cassiæ, rob. diacaryion.
ana $\mathfrak{z}$ ß. specier. diaireos usit. $\mathfrak{z}$ i. diatraga-
cantb. frigid. $\mathfrak{z}$ i i. cum syrupo myrtino
simpl. q. s. m. f. electuarium molle, usus uti
supra: pro potu utatur decocto hordei
cum ficubus, passulis & modico liquiritiæ.
Ex horum remediorum sedulo usu intra
biduum sanitatem suam pristinam ite-
rum adeptus est.

Annotationes.

AFFECTus hujus D. Patientis casus columellæ &
pra-

practicis appellatur (germanis, das Zäpf ist gefallen oder geschossen/) potius quàm vuulæ relaxatio: uua enim seu vuula est morbosa quædam affectio caruncula oblonga palato circa radicem linguæ adhærentis: cùm nimirum ejus summum acinum vuæ simile appareat genuinum autem hujus particulæ nomen est columella, quòd nempe oblonga & rotunda sit instar columnæ ac veluti parvam columnam seu columellam, ut ita dicam, constituat: vocatur etiam gurgulio seu gargareon à sono illo, qui in gargarismate auditur. Substantia ejus glandulosa, mollis ac spongiosa, orisq; tunica communi investita: patitur nonnullos peculiare affectus, scilicet laxitatem seu elongationem, tumorem, inflammationem, exulcerationem, uti in lue gallicâ & secundum Rondeletium etiam atrophiam & consumptionem. Ut plurimum autem fit, quando gurgulio multo humore præter naturali perfusus citra inflammationem laxatur, (sicuti nostro D. præfato Patienti evenit) & elongatur, ut radici linguæ & faucibus incumbat: & talis humor, qui citra inflammationem se manifestat, plerumq; pituitosus est è cerebro demissus partem illam nimium humectans. Excell: DD. Bernhardus Verzascha Scholarcha & Archiater Basileensium &c. observat. 75. narrat, quòd Reverendus & Eruditissimus D. Joh. Georgius Irmlus, quondam Canonicus & Parochus Rheinfeldensis, singulari amicitia nexu sibi conjunctus, sæpe relaxationi vuulæ sine ulla inflammatione obnoxius fuerit, quâ sequenti pulvere prædictus Author feliciter sustulit.

℞ Cortic. granator. ℥i. radic. ireos Florent. tormentillæ, bistortæ, flor. rosar. rubr. balauſtior. a-lumin. uſti ana ℥ß. f. pulvis ſubtiliſſimus. Chi-rurgus linguam ſpatulâ oris ſic dictâ compreſſit & portiunculam hujus pulveris per calamum ſcripto-rium inſufflando vuulvæ adſperſit. Nonnulli pul-verem piperis longi audent admove-re, quod reme-dium periculo ſanè non vacat; ſiquidem metuen-dum eſt, ne humores affatim à cerebro ad partem affectam attracti grave aliquod damnum afferant. Vulgus etiam piperis loco zingibere utitur.

HISTORIA XLII.

*SPIRANDI DIFFICUL-
TAS ET AD HYDROPEM
DISPOSITIO.*

PRæfectus Muſices in inferiori paro-chia apud S Mauritium D. Höggmair ſexaginta quinque annorum ad hydropem diſpoſitus patitur die octavo Octobris 1665. ſpirandi difficultatem cui ſequens infuſio valde profuit. E. G. ℞ folior. ſenæ ſelect. ℥i i i. rhabarb. electi ℥i. agarici troch. ℥ß. jalap. ℥i. radic. enul. campanæ, bryoniæ ana ℥i i. ſemin. coriandri præpa-rati, aniſi, cremoris tartari ana ℥i. macis, Zedoariæ ana ℥ß. infunde per noctem in ſ. q. aquæ cichorij & ſatureiæ: mane factâ le-
vi

ui ebullitione tecto vase colatur. ℥iiss. dissol. elect. diacathol. diaphanic. Mesuae ana ℥i i. extracti cnici ℥i i. mechoacanae ℥ss. tinctura tartarig. v. m. Ex qua novies pituitosa & serosa excrevit; alias fortioribus aut catharticis vix unquam aut difficulter moveri potuit, indeq; sanus evasit.

Annotations.

Silento haud praetereundum inquit Cl. DD. Augustinus Thonerus in appendice de vario purgantium genere. Infusa enim saepe operari copiosius, quam Electuaria scammonata & turbetica, mea experientia. Proponam casum, qui mihi in oppido Imperiali Kaufbeirienſi obtigit notatu dignus. Cum ante annos quadraginta novem Ulma evocatus ad opulentum Mercatorem, quaedam honesta matrona morbo chronico detenta, me accersendum curavit, ut cum illius loci Medico ordinario D. Brengero, consultatione habitâ, salutaria proponerentur remedia, inter cætera, à me ordinatum infusum ex fol. sinæ ℥ss. rhabarb. electi, agarici trochiscati ana ℥iv. in fund. in aq. betonic, ℥iv. spirit, vitrioli rectificati. g. iv. stent per noctem, manè levi ebullit. factâ &

*& expressione, dissol. manna elect. syrupi
rosar. solut. ana ℥i. m. complures secessus
secuti, cum magno levamine & admiratio-
ne illius Medici, istam potionem feliciter &
copiosius operatam quam à se præscripta, ex
electuar. diaphanicon. & diaturb. cum rha-
barb. An quod infusa tenuium partium,
quibus penetrare & se intimius insinuare
queant, per angustiores etiam meatus, ex in-
vitiosos humores eliciendo: An quod illa
præcipitent actionem non tam diu in corpo-
re cunctando, quin inimicâ suâ qualitate
naturam stimulando ad excretionem im-
pellant antè tempus &c. de his plura, qui
scire cupit, is adire poterit Authorem ci-
tatum.*

HISTORIA. XLIII.

DE IMPOTENTIA.

Nobilis quidam non infimæ dignitatis
Vir NN. quinquagesimum agens an-
num temperamenti plethorici cum nu-
per uxorem duxisset & præter omnem
spem impotens factus esset, me consilij
causa accersit decimo Octobris 1665. af-
firmando se ante ductam uxorem vene-
re optimè frui potuisse; nunc verò sat
gemi-

geminis & abundanter se perferre sed absq; veretri exigua erect:one. Hinc igitur ut suum assequeretur scopum ob genitalium membrorum imbecillitatem subsequenter ei præscripsi methodum. Primò suasi, ut per pharmacum corpus optimè purgaretur: *V. G. ℥ folior. senæ select: ʒβ. rhabarb. elect. ʒi v. sem: coriandri preparati, erucæ, urticæ Romanæ, cremoris tartarianæ ʒi. cinnam. acut. ʒβ. spicæ Indicæ gr. vi. infunde per noctem in sq. aquæ cynosbatos, boraginis & cerasorum nigror. manè factâ debitâ ebullitione tecto vase leviter exprimendo Coletur. ʒi i i. dissol. elect. lenit. Florenzola ʒβ. extracti rhabarb. ʒi. syrup. diaser. ʒx. m. f. potio, aromatiz: cum corticibus citri.* Quâ sumpta quatuor tantum habuit secessus. Secundò, cum Venus absq; Baccho & Cerere frigeat, utatur potu optime & cibis euchymis, eupeptis. Tertiò pharmaceutica singularia & specifica quædam venerem stimulantia commendavi: *E. G. ℥ Electuar: magnanimitatis ʒi i i.* Dequo capiat nucistæ quantitatem ante ingressum lecti superbibendo vini parùm Maluatici: interdium & manè sumat magnitudinem nucis juglan-

juglandis de Electuario diasatyrion. de quo Martialis dicere solebat:

*Cum sit anus coniux & sine tibi mortua
membra,*

*Nil aliud bulbis quam jatur esse
potes.*

Propter defectum vini maluatici sequen-
tem potum Hippocraticum confici cura-
vi: E. G. ℞ radic. satyrion. cinaam. acutiss.
ana ℥℔, zingiber. nucis moschatæ ana ℥i.
semin. erucæ ℥℔. anisi ℥i i i. caryophyll. pi-
per longi ana ℥i i. vini generosi Franconici
(vulgo Stainwein) mensur. duar. ponder.
civil. stent per noctem & diem infusa, dein
cum Sachari albiss. ℔℔. f. l. a. potus Hippo-
craticus. His nihil penitus conferenti-
bus fortiora secundum illius nutum & pe-
titum aggressus sum: v. g. ℞ conser. salvia
melissæ ana ℥i. condit. radic. eryngij, saty-
rion. ana ℥vi. nucis Indicæ, cortic. citri ana
℥i i i. specier. diambra compl. diamosch.
dulc. ana ℥ii. semin. erucæ, nasturtij hortens.
napi, urticæ Rom. fraxini ana ℥i. carn. stin-
tor: ℥i ℔. borracis Venetæ, cardamomi, cube-
bar. ana ℥℔. electuarij diasatyrion. ℥i ℔. ra-
dic. diptamni albi ℥i. pul. ligni aloës ℥i.
moschi orient. gr. vi i. olei caryophyll. g. v.
L cum

cum brodio radic. eryngij condit. m. f. electuarium: de quo sumat quantitatem nucis castaneae & superbibat unum cyathum potus Hippocratici. Interdum fuerunt fomentationes & inunctiones institutæ ex sequenti linimento præstantissimo, ex quo multos restitutos vidi præmissis etiã intrinsecis, uti in aliis historiis aliquando Deo non reclamante, mentio fiet: ¶ olei castorei, de piperib. ana ℥℥. nucis moschatæ, euphorbij ana ℥i i. priapi tauri, cerui, boletici cervi ana ℥℥. radic. pyrethri, piper. longi, caryophyll. euphorb. cantharid. in petia ligat. ana ℥i. vini maluatici ℥i i i. bulliant ad vini consumptionem: ¶ olei præscripti ℥℥. zibethi non falsati ℥℥. moschi or. ℥℥. cum ol. nucis moschatæ m. f. linimentum. inungantur partes inferiores genitales & pollex digiti dextri pedis. Hæc remedia usurpaverat per mensem integrum, nihilq; omissum erat tam in potu, quàm in cibis, quod ad sopitæ veneris fuscitationem facere potuisset; sed absq; omni successu. Tandem inito consilio cum Amplissimo Viro DD. à Maphæis &c. usus est per aliquot temporis spatium pulveris Viperini omni mane drachmâ semis

mis ex vino malvatico vel Hippocratico :
item antè cubitum sumebat in prædictis
liquoribus drachmam unam saccharo
mixtam succolatæ Indicæ &c. quibus et-
iam irritis me iterum conveniebat, an-
xièq; à me consilium flagitabat referendo
se audivisse ab aliquo Agyrtá, quòd can-
tharides sumptæ abscissis chelis & alis in
hoc affectu præstantissimæ sint : cui re-
spondi, me minimè consentire posse in
tam senili ætate, cum cantharides sum-
moperè Vesicæ infensæ sint : etiam ex-
trinsecus cuti alligatæ eam exulcerent,
urinæ ardorem inducant, sanguinis mi-
ctionem, imò mortem ipsam in ejusmo-
di casu & senibus uti videre est apud Clar:
DD. Felicem Platerum observat. lib. 1.
causent & causare possint. Nihilominus
meo consilio non obediens sumpsit scru-
pulum semis quotidie semel in brodio
carnis : unde ex secundo huius medica-
menti usu magnum conatum præter sti-
mulum carnalem, mingendiq; urinæ ar-
dorem sentiebat : progressu verò tempo-
ris sanguinem meiebat purum ac since-
rum cum maximo inter mingendum do-
lore & ardore : quapropter unà mecum

in consilium vocatus Cl. DD. Rudolphus Albrecht p. m. cui pro hoc novo affectu à nobis sequentia ordinabantur: V. G. ℥ conser. rosar. antiq. ℥i. malva, nymphaeana ℥ss. troch. de charabe, Gordonij ana ℥i. spermat. ceti. rob. cynosbatos ℥iiii. syrup. de plantagine qs. m. f. elect. capiat mane, vesperi & ante somnum quantitatem nucistae, superbibat. unum cyathum ad uncias quatur aquae haemopticae Dorncrellij cum saccharo rosato tabulato mixtum. Pro potu extraordinario bibat meam emulsionem stypticam, quæ sic habet: E. G. ℥ semin. coriandri preparati ℥i. cornu cerviusti ℥ss. mastich. in granis No. XVII. decoq. in sq. aquae fontis exprimatur & transcole- tur: ℥ hujus decocti ℔iv. amygdalar. dulc. depilat. ℥i ss. sacchari rosati tabulati ℥i ss. coletur & detur pro potu. Omni nocte bibat ante cubitum hanc emulsionem: V. G. amygd. dulc. excorticat. ℥iiii. semin. melonum, cucumer. ana ℥i. violar. ℥ss. papaver. albi ℥i ss. cum aqua cynosbatos, plantag: malva ana qs. m. f. emulsio ad ℥v. edulcoretur cum syrupo de althæa Fernelij & saccharo rosat. tabulat. ana qs. m. Ex his quidem intra octiduum levatus; sed

sed postea in gonorrhæam incidit singulis
 ferè quot annis vernali potissimum tem-
 pore ipsum molestantem sequentibus fe-
 liciter semper hucusq; curatus: E. G. $\mathcal{R}$
terebinth. optimæ cum aquâ malvæ coctæ
℥i i i. troch. alkakengi ℥i. gordonij ℥ss. f.
pil. piperis instar capiat alternis diebus ma-
nè tribus horis ante pastum quindecim ex
cochl. syrup. de althæa Fernelij corpore
prius purgato infusione superius notatâ.
 Altero die post pilulas utatur semper seq.
 electuario : $\mathcal{R}$ *conservæ florum malvæ*
℥i i. troch. de halicacabo. ℥i i. syrup. de al-
thæa F. qs. m. f. electuarius capiat manè
& vespèri quantitatem nucis iuglandis &
superbibat cochlearia tria sequentis aquæ :
 E. G. *aquæ ad Gonorrhæam Quercet. ℥vi.*
sacchar. rosat. tabulat. qs. m. Ad noctem
 semper bibat emulsionem paulò antè si-
 gnatam, interdiu & pro mensa cerevisi-
 am albam tenuem benè defœcatam: ho-
 rum remediorum usum per tres septima-
 nas continuavit & sic à contumaci hoc
 affectu iterum Deo sit Laus immunis &
 liber evasit.

Annotationes.

Insitum, innatumq; unicuiq; animali est, sibi si-
 mile

mile quasi à natura ad perpetuandam speciem propagandam sobolem instigato producere; sed potissimum hoc hominibus barbaris & judais tribuitur, utpote qui in hac re, ut varijs alijs superstiosissimi sunt: credentes utiq; eorum animas post obitum, salvas fieri non posse, nisi masculos dimiserint, qui ad Deum optimum maximum preces fundant, ut parentum animas in cœlum evehere dignetur &c. Sed in nostra prius relata historia res erat desperata tam in defectu generationis, quàm coitus ex singulari fortè veneficio causata, dum apud priorem uxorem p. m. aliquot liberorum pater fuerit. Non igitur ab instituto alienum me fore puto si parùm de impotentia in gratiam juniorum DD. Medicorum contexere videar, quòd si in hoc negotio, sicuti mihi sæpius apud consistorium Frisingæ contigit, propter inspectionem Viri alicujus impotentis, uti medicū & exercitatū chirurgū decet, ut aliquam saltem rudem notitiam de validitate matrimonii habeant & sententiam medicam super hac re, utrum in tali casu matrimonium dirimi possit ac debeat, nec ne, ferre queant. Impotentes ergò ij non dicuntur, qui generare nequeunt, cū id extra veritatem sit; qui enim generare non possunt. dicuntur steriles, qui autem coire nequeunt in communi modo loquendi, dicuntur impotentes vel à natura vel ætate: sicuti secundum jurisperitos frigidi omnes impotentes dicuntur & quando leges jubent matrimonia separari in consistorijs ob impotentiam, non intelligunt de impotentia generandi, sed de impotentia coeundi

quà

quà qui ob naturalem frigiditatem laborant, (nativus enim calor nunquam magis quam in semine lædi solet) frigidi dicuntur, non verò qui generare non possunt, qui nunquam nec etiam improprie frigidi vocantur, sed steriles: unde apparet ad matrimonij validitatem non requiri potentiam generandi; sed coeundi, per coitum enim vir & uxor fiunt una caro; absq; eo quòd sequi debeas generatio, quæ omnino non est necessaria ad validitatem matrimonij, ut ex communi usu & opinione post alios probat Sanchez de matrimonio lib. 7. disputat. 92 Num. 26. at ubi coitus impotentia adsit, matrimonium ut invalidum dirimitur. Cæterum quæ & quales conditiones requirantur ad coitum naturalem legi possunt apud Clar: & Doctissimum Paulum Zachiam lib. 9. titul. 3. quæstion, 2. Illud tamen hîc obiter notandum, quòd licet hæc impotentia in utroq; casu, nempe ubi à natura & ætate senili sit incurabilis, tamen semper major spes concipi possit ejus remotionis si ab ætate esset, quam si esset à natura, quia vitia naturalia emendari non possunt: at in sene decrepito posset utrumque per media efficaciora sperari, ut saltem sufficeret semel aut iterum cum uxore congregi, maximè si cum virgine res non esset agenda, verum quando impotentia prædicta ab accidenti eveniat, tunc non semper est incurabilis, sed habet secum conjunctam maximam curationis difficultatem & in hoc casu non separari volunt Canonistæ matrimonium; sed expectari triennium. Qui plura hac de re desiderat, is adire poterit Clariss: DD. Felicem Pla-

Platerum lib. 1. titul. de action. vener. defect. in quibus iudices Basilienses attentis ipsius attestacionibus, illico matrimonium dirimendum esse, aut non, declararunt. De Succolota Indica, ejusq; viribus, aromatum diligentissimi scriptores, etsi nullam fecerint commemorationem; Et illo aduecto ex Hispali, nobili Hispaniæ emporio, hoc tempore, ut fama est, primates Galli, nobiles Itali, aulici Angli, magna cum celebritate utantur, placet de illius potentia mira aliquid litteris commendare. Nam ventriculum languidum roborat, natura suapte ob fructum Cakao Et radicem vocatam Bainha, quæ flaccidam ventriculi coëtricem innata proprietate roborat Et instaurant, Flatus discutit, mucosam pituitam per aluum educit, pituitosos humores discutit, crassos secat, Venerem potenter provocat, ob quem usum apud illos est celebratissimum. Asthmaticis insuper auxilio est, vesicæ dolores à flatu subortos mitigat, ructus levat, movet menstrua, roseum colorem faciei conciliat, obstructions aperit, juventutem conservat. Hæ omnes virtutes referendæ sunt radici in magnâ quantitate permixtæ, quæ acris est, calida, aromatica, odorifera cinnamomi instar, Et sic caliditate sua Et familiaritate, quam cum ventriculo Et cæteris visceribus habet, hæ operationes mirificas ex se pandit; Et hoc medicamentum ita apud Occidentales utriusq; fortunæ homines est usitatum, ut apud Septentrionales Aqua vitæ, anisi, aut cinnamomi. Cum enim calor solaris in illis regionibus abundans, innatum evocet ad extrâ, incola

ventriculum

ventriculum ferè imbecillum habent: cui robo-
rando hanc confectiōne utuntur assiduè, ita ut inple-
risq; domibus semper adsint ancillæ, huic conficien-
do potui destinatæ: & rarò adest quispiam, vel
ex infima plebe, qui hanc confectiōne ad ignem dis-
soluta jejuno ventriculo non utatur, ut eo die ala-
crior & robustior evadat. Quæ farina licet dis-
solvatur in aqua, potest tamen dissolvi in vino,
cerevisia, vel jure avis &c. & hæc de viribus &
dotibus succolatæ Indicæ dicta sufficiant: qui plu-
ra scire cupit de chucolate, is adeat acutissimum
Virum DD. Zacutum Lusitanum prax. historiar.
admirand. lib. 2. observat. 7.

HISTORIA. XLIV.

COMPRESSIO PRÆCOR-
DIORUM CUM DIFFICILI RESPI-
RATIONE.

Miles & Murarius Elector: præsidiar:
Miles Mathias N. temperaturæ me-
lancholicæ biliosæ conqueritur de disten-
sione & præcordiorum compressione,
vertigine, difficultate spirandi, tussi, in-
appetentia carniū atq; omnium mem-
brorum lassitudine urina illius erat tur-
bida parū tincta, obnoxius quoq; ne-
phriticis cruciatibus per sequentia reme-
dia pristinam suam valetudinem iterum
adeptus est. Primò purgatus est sequenti

lenitivo pectorali: E G. ℥ Electuar. lenit. Florenzola ℥IIII. manna elect. syrup. violar. solut. ana ℥IB. decocti pectoral. qs. m. f. pctio. quæ ventrem commodè movebat facibus communibus eductis. Postero die venæ sectio instituta & sanguis ē medianâ brachij sinistri propter senilem jam ætatem emissus, qui valdè viscosus apparebat cum aliquali pectoris alleviatione. Tertio die sumpsit decoctum pro purgatione pectoris talem in modum: ℥ radic. altheæ, enul campan. ireos florent. angelicæ ana ℥II. herbar. betonic. mij. card. benedicti, marrubij, centaurij minor. veronica, capillor. ♀. ana ꝑij. flor. malvæ arbor. violar. boraginis, hypericon ana ꝑi. semin. coriandri ppt. sileris montani ana ℥II. medulle semin. carthami leviter contusi, agarici trochiscati ana ℥vi. rhabarb. elect. mechoacannæ ana ℥IIII. pulp. colocynth. ℥I. passular. minor. mundatar. ℥I. juiubar. No. VII. croci Austriaci ℥ß. Zedoariæ, galangæ ana ℥II. spicæ Indicæ ℥I contundenda contundantur & concidenda concidantur & decoq; in s. q. Vini & aquæ in vase duplici sive in cantharo oblinito ad duas horas, refrigerata colentur & manè exhauriendæ offe-

offerantur subcalidè ℥i v. pro affectu asthmatico, qui temper de nocte ingruerat, anticipando sumebat Vesperi & nocte cochlearia duo sequentis mixturæ: V. G. ℥i syrupi de prasio ℥i β. oxymel. scillitic. aqua asthmatica, cinnamomi ana ℥i. spirit. veronica ℥β. gummi ammoniaci aceto scillit. solut. ℥i β. sacchori albi candi qs. m. quo usurpato facilius & continuato superius decocto respirare potuit: & sic sine ullo alio remedio intra quatuordecim dies sanus evasit Anno 1665. 19. Decembris. Verum Anno 1672. undecimo Aprilis iterum hoc affestu cum pari symptomatum vehementia correptus, iisdemq; præfatis remedijs pristinum sanitatis vigorem ex voto & annueme divini Numinis Gratia adeptus est.

Annotationes.

T*Alem Methodum præscribit percelebris DD. Franc. Joël oper. medicor. tomo 2. quam secutus cum plurimorum egrotantium salute: nempe ut talis ingredientium fieret decoctio in vase duplici. Caterum in ipso Paroxysmo asthmatico multi multa prædicant remedia, inter quos est acutissimus*

mus & in arte Medicâ suo tempore felicissimus DD. Balthasar. Brunnerus Consil. 34. sic referendo: Extremum & nunquam fallens habetur potiuncula subsequens: ℞ gummi ammoniaci ℥i℥. aquæ hyssopi ℥i℥. vini Rhenani ℥i℥. misce ut decet pro duabus dosibus: tanta efficacia à suffocatione liberat, ut præclarius remediū non viderim. Plura sunt, quæ hinc inde à Practicis commendantur: sed ut quod res est inquit Cl. DD. Balthasar. Timæus von Guldenstee &c. fatear, instar omnium mihi est & profuit sperma Ceti (vulgò apud nos der Meer Butter) ex calida cerevisia alba drachmæ unius pondere sumptum, quod me nunquam fefellit. modo non sit rancidum. Vidi & præsens fui non infima notæ mulieri paroxysmo asthmatico conflictatæ derepentè suasi, ut sumeret aceti rutæ, quod statim supra ianuam cubiculi in prompta erat, cochlearia duo: & ita quasi miraculo quodam paroxysmus sedatus est. Ego aliàs in ejusmodi pectoris & thoracis affectibus felicissimè sequenti syrupo utor: V. G. ℞ radic. cichorii ℥i. enul. campan. gentianæ, angelicæ, ireos Florentin. liquiritiæ, pentaphyll. a ℥ii. sem.

*sem. Carthami conquassati ℥vi. aquilegiæ,
urticæ Roman. fœniculi ana ℥ii. herbar.
præß. Hyssopi, marrubij, capill. ♀. agrimo-
niæ, scabiosæ. cardui benedicti, agerati ana
℥ij. flor. bellidis, hypericonis, pap: rhæados,
violar. ana ℥i. caricarum pinguium No. ix. ju-
ubar. sebesten. ana No. xv. coq. omnia in
s. q. aquæ pro ℥i. in quibus colatis iterum
coquantur ut decet, Turbith optim. ℥ijs. zin-
giber. ℥iv. sub finem addendo, ut ebulliant
folior: senæ select. ℥i. epythymi Cret. ℥i.
stent infusa per tres horas & colentur sine
expresione. In colatura fervescit iterum
infunde per noctem agarici trochiscati ℥vi.
rhabarb. elect. ℥ß. mechoac. ℥iiii. spicæ
Indicæ ℥i. express. adde syrup. aperit, Ma-
gist. Minder. ℥ii. de eupatorio Mesuæ, ca-
pill. ♀ ana ℥i. de prasio, oxymel. scillitic.
ana ℥i. sacchar. qs. id est ad minimum
℥i. f. syrupus coctus ad mediocrem consi-
stentiam: Manè dosis pro bonâ tolerantia
quotidie, aut alternis diebus ℥i. vel
℥ii. &c. Causa difficilis respirationis di-
lucidabitur Historia XLIX.*

HISTO-

HISTORIA. XLV.

*DE LIPOTHYMIA ET
MOTIBUS CONVULSIVIS
IN GRAVIDA.*

Mulier quædam alicujus Civis & Sartoris NN. quinto mense gravida vigesimum agens annum corripitur vigesimo quarto Decembris 1665. doloribus hinc inde vagis & motibus convulsivis per intervalla accedentibus animi deliquijs: cui in stante pro naribus & temporibus inungendis paroxysmo balsamum succini & rutæ ordinabam, plantæ pedum ut fricarentur aceto rutaceo cum sale jussi: frequenter quoq; ut de sequenti aquâ cochlear plenum delibaret præcepi. eg. *℞ aquæ Cerasor. nigrorum ℥i℥. carbunculi ℥i. epilep. Langij, hirund. usitat. confortat. usit. ana ℥℥. matris perlar. præparat. ℥℥. Magister. ungulæ alcis, Cranij hominis non humati præparat. ana ℥℥. syrupi de pæonia & rotul. manus Christi perlar. ana qs. m. f.* quâ sumpta ad se rediit & sæpius repetita pristinam valetudinem recuperavit. Sed Anno 1678. Idibus Aprilis post partum relictis secundinis piè in Domino obiit.

An-

Annotationes.

Symptomata, quæ medijs mensibus & ultra gravidis accidere solent, ut lypothimia & motus convulsiui plerumq; originem ducunt à flatibus, & vaporibus acris, malignis sanguine menstruo retento per arterias in cor irruentibus: interdum etiam à sanguinis copia, cum per uterum exitum non habeat, ad partes superiores regurgitat, cor & vitalem facultatem opprimit. Etsi hoc Medicus advertat à sanguinis abundantia medijs mensibus malum hoc oriri, quòd sæpè in plethoricis futuri abortus judicium existit, tutissimum est venam aperire & sanguinem moderatè emittere, tali modo gravidas ab hisce symptomatibus & ab instante abortus periculo multas liberatas vidimus. Motuum convulsivorum eundem ferè causa est, nempe vapor aut humor tenuis, pravus & malignus partes nervosas vellicans.

HISTORIA. XLVI.

DE TUSSI FERINA.

Admodum Reverendus & Clarissimus
Dn. Daniel N. SS. Theologiæ Baccalaureus ad Divum Joannem quondam Ratisbonæ Canonicus, Parochus & Decanus Geisfeldæ, nec non Sanctimonial. ibidem Confessarius &c. annorù sexaginta trium temperamenti præhumidi, staturæ longæ, & corporis obesi incidit
vige-

vigesimo septimo Decembris 1665. in violentam tussim, adeò, ut totum abdomen inter tussendum commoveretur ex comestione largâ suillæ carnis & potu subsequenti largiori cerevisiæ albæ: ne ergò affectus iste altiores radices ageret & malum propter metum rupturæ (ut jam factum fortè, nisi circa umbilicum versus inguina tam strictè ligatus fuisset) augeretur, talem ei curandi methodum institui: Primò sumatur ad noctem & sæpius reiteretur sequens Bolus vel Electuarium fluxum catarrhalem intercipientis, impediens & incrassans in sequentem modum concinnatū: *V. G. ꝯ conser. violar. ℥℔. styracis calamith. gr. vi. pilul. de Cynogloss. gr. iiii. confect. alkermes compl. & cum rotulis man: Christi perlati parum m. f. bolus vel cum syrupo de papavere erratico Electuarium*: superbibat sequentem emulsionem: *E. G. ꝯ amygdalar. dulc. excortic ℥ii. semin. melonum. cucumer. ana ℥i. violar. ℥℔. papaver. alb. ℥ii. cum decocto hordei & liquiritiæ f. emulsio addatur syr. de papavere erratico qs.* Quibus sumptis tussis leuior facta remanente tamen aliquali spirandi difficultate. Altero die pro eva-

cua-

cuatione, quæ summè erat necessaria sum-
 psit potiunculam meam specialem in ejus-
 modi affectibus pectoris comprobata:
V. G. ℥ semin. carthami leniter contusi
℥vi. bulliant in s. q. decocti pectoralis. Co-
latur. ℥iii. dissolue manna elect. syrupi
domestici ana ℥i. m. f. potio ad ℥v. aroma-
liz. cum corticibus citri. Sumpta hac po-
 rione septies alvum exoneravit cum sen-
 sibili pectoris leuamine & respiratione:
 subinde interdium delibavit ex baculo li-
 quiritiæ parum contuso de sequenti syru-
 po incrassante & pectus leniente. *℥ sy-*
rupi de liquiritia, de jujubis, flor. rhæados
ana ℥i. olei sulphur. per campanam elect:
g. vii. m. Detur in fictili. Potus ejus erat
 decoctum hordei cum liquiritia, passulis,
 flor. rhæados & semine fœniculi &c. ad
 noctem iterum sumpsit præscriptum an-
 tea bolum & emulsionem amygdalinam
 & sic brevi Deo singulariter benedicente,
 intra paucos dies iterum covaluit.

Annotationes.

In tussi ferina à tenui, acri & salso humore or-
 ta à capite ad fauces & pectus delabente nihil
 conducibilius inveni præmissis præmittendis ad il-
 lam sistendam, quàm bolum aut Electuarium in Hi-

floria signatum & saepius ante somnum repetitum: nam talis ferina tussis periculi non est expers; siquidem violentia sua facile vas aliquod pulmonum rumpere, vel acredine suâ ipsam pulmonum substantiam erodere & exulcerare, aut copia & impetu suffocationem inducere potest: non raro deniq; herniam & rupturam, ut facile nostro Dn. Patienti contingere potuisset, excitare solet. Maturè itaq; malo huic occurrendum; materia nimium tenuis mediocriter intrassanda, preparanda & evacuanda est.

HISTORIA XLVII.

DE COLICA SIMULq; HYSTERICA PASSIONE.

Mulier quædam sexagesimum quintum ætatis annum superans N. vidua in foro vinario habitans nephriticis cruatibus diu, multumq; obnoxia & infestata vigesimo sexto Januarij 1666. incidit in dolores infimi ventris vagantes & dorsi acerbissimos cum ructibus subindeq; vomitu pituitoso, seroso ex diuturnâ mora in templo: postea jacuit per sesqui horam aphona cum extremarum frigiditate & sudatiunculâ frigida circa frontem: tempora & nares illicò balsamo rutæ, succino quibus admixta erant grana ali-

aliquot Caſtorij illiniebantur & naribus
admotus ſequens nodulus: *V. G. ꝯ folior.*
rutæ, abrotani, meliſſæ ana ꝯi. ſemin. ni-
gell: ʒi. dauci ʒi. caſtor. ʒß. aſæ fetida gr.
vii. camphoræ gr. iiii. m. f. pulvis craſſior
& ex eo cum ſerico rubro nodulus: dum ſi-
bi iterum mente præſens erat, ſumpſit co-
chlear plenum de ſequenti aqua præmiſſâ
prius drachma unâ antidoti Aſyncriti: ꝯ
Aquæ meliſſæ parùm camphorat. Phryſago-
næ ana ʒi. Hyſtericæ, apoplecticæ Myns. ʒß.
Matris perlar. præparat. ʒi. ſyrupi Meliſſæ
& è cortic. citri ana q̄s. m. f. aqua anti-hy-
ſterica. Poſtea ob dolores in infimo ven-
tre & dorſi contentos ſtatim injectus erat
clyſter: G. E. ꝯ ſpecier. decocti herbar. e-
mollent. Carminativ. ana mß. radic. al-
theæ, lilior. albor. ana ʒiß. flor. chamomil-
læ, meliloti, linariæ, hypericonis, geniftæ
ana ꝯi. ſemin. dauci, anethi ana ʒß. polipo-
dii. ʒ. ʒi. decoq. in ſ. q. lactis caprini. in
colatur. ʒxiiii. diſſol. Elect. diaphanicon.
Mefuæ ʒvi. è baccis lauri, Episcopii ana ʒiii.
mellis violar. ſolut. ʒi. anthos, unguent. cly-
ſmatici ana ʒß. olei chamæmelini, amygdal-
lar. dulc. ana ʒx. ſalis gemmæ ʒi. m. f. cly-
ſter: quo injecto dolores parùm remiſe-

runt, sed inter quinq; horas accruduerunt, qui sequenti potione placati sunt: *℞ manna elect. olei amygdalarum dulcium non rancid. ana ℥i℥. spermatis cete ℥i℥. aqua chamomilla ℥i℥℥. Physagona ℥℥. olei anisi gv. m. f. potio.* quâ sumptâ multa evomuit biliosa porracea cum binis alvi fecibus, exterius applicabatur ventri sacculus interpassatus, in quo avena torrefacta cum semine cumini inclusa erat: potus illius, cum sitis nulla urgeret, erat vinum dilutum aquâ Physagon. &c. Ex quorum remediorum diligenti usu dolores omninò discussi sunt. Verùm enim verò cum anno 1667. decimo quinto Septembris recidiva facta & paribus doloribus atq; cruciatibus prehensa esset, eodem clystere applicato & manè jejuno ventriculo potione acceptâ ab omnibus doloribus iterum libera & incolumis evasit.

Annotationes.

Quam & qualem fructum clysteres in colicâ passione præstent & præ cæteris medicamentis prærogativam habeant jam sat, superq; insinuatum est Historia trigesimâ. Cæterum, si dolorem clysteres non solvant, in ijs pertinaciter insistendum non esse inquit Clarissimi Viri, uti Daniel

niel Sennertus & Lazarus Riverius : Sed satius
 esse levi aliquo medicamento uti : observatum e-
 nim est, cum aeger quidam triginta clysteres sine
 fructu accepisset ; alius medicus vocatus mannae
 elect. ℥i℔. ol. amygdalar: dulcium uncijs duabus
 vel tribus in juscule gallinae pingui exhibuit & a-
 ger à dolore liberatus est. Cognatus quoq; colico
 dolori uterinus est : solentq; mulieres à partu vel
 cum mensium fluxus instat, vel supprimitur, dolore
 torqueri non absimili. Verum is inguinibus &
 coxis communicatur, ac supra illas non ascendit :
 interdum uteri accedit suffocatio, ut in viduis &
 continentibus, quae symptomata in colicis raro ap-
 parent : ad quae symptomata praemissis prius pro
 necessitate clysteribus abigenda feliciter utor anti-
 doto Asyncriti ex autoritate Excell: Viri La-
 zari Riverij observat. communicat. observat. 23.
 sic dicentis . multas mulierculas vidimus, uteri
 doloribus excarnificatas, quae parum levaminis à
 Laudano nostro sentiunt. exhibitā verò drachmā
 una antidoti Asyncriti, statim dolore vacant.
 Quod ego valdè miratus sum, nec contempnas. Ve-
 rum cum illius descriptio apud praefatum Authorē
 non habeatur & ferè nullibi reperietur, eam hīc
 revelare & annectere lubuit : v. g. ℥ myrrhae e-
 lect. ℥iv. opij. piperis nigri, semin. petrosel. ana
 ℥i℔. apij, sinapi ana ℥ii. gummi ammoniaci,
 styracis calam. ana ℥i. junci odorati ℥i℔. troch.
 hedybroi Andromach. ℥ii. Cassiae lign. pipe-
 ris albi, seseleos ana ℥ii. m. f. omnium pulvis
 sub-

subtilissimus in fine adde mellis despumati uncias tres.

HISTORIA XLVIII.

DOLOR NEPHRITICUS.

DOmini Centurionis hujus Inclytæ Civitatis Domina Uxor N. annum prætergressa quinquagesimum secundum corporis obesi incedendi impotentia diu perpeffa post frequentes insultus podagricos incidit secundo Martij 1666. vesperi hora tertiâ in dolores dorsi & infimi ventris vagabundos acerbissimos cum prægressa leui horripilatione concomitante vomitu pituitoso, nausea, siti, cum pulsu celeri, urina erat turbidissima cum spasmo sinistri pedis: ego anxius hæsi ac dubitavi an colici aut uterini dolores, cum stabiles & fixi non sint intra umbilicum, aut nephritici essent: sed cum ex Ægrotæ relatione præsens intellexissẽ se nephriticis cruciatibus ante hac obnoxiam fuisse & multas arenulas jam sæpius excreuisse, in illius opinionem descendendi & potius pro nephritide quàm Colicâ habui atq; statim sequentem Ægræ clysterem præscripsi: *℞. G, ʒ. radic. altheæ, lilior. albor. liquoris. bryon.*

*bryon. ana ℥i i. herbar. saxifrag. parietar. melissæ ana pij. flor. malvæ arbor. genistæ, sambuci, meliloti, chamomilla, linariæ ana pi. semin. dauci, anethi, milij solis, lini ana ℥i i. decoq. in sq. brodij carnis. colat. ℥viii i. dissol. cassiæ pro clysteribus ℥vi. elect. diaphæn. Mesuæ ℥ß. mellis violar. solut. ℥x. olei amygdal. dulc. amarar. ana ℥i ß. vitell. o-
vor. No. i. salis gemmæ parum m. f. clyσμα. Quo iniecto & per unum quadrantem re-
tento binas habuit alui excretiones cum
urinæ copiosâ, multarumq; arenularum
excretionem: unde doloris mitigatio sub-
secuta strenuâ tamen siti perseverante:
ad illius compescendam jussi, ut biberet
decoctum Foresti in sequentem modum:
*P. G. ℥ hordei mundati ℥i i. liquiritiæ
rasæ ℥ß. cicer. rubeor. ℥i i i. semin. malvæ,
althææ quatuor frigidorum major. ana ℥i i.
passular. major. exacinator. ℥i ß. ficum No.
vii. jujubar exucleatar. No. xi. incisa de-
coque in sq. aquæ recto vase ad remanenti-
am mensurar. duarum. Coletur & de cola-
turâ sumatur bonus haustus scil. ℥vi. calidè
addendo spirit. salis g. iv. reliquum poterit
bibere pro potu ordinario. Manè dolores
recruduere cum urinæ ardore, aluiq; sti-
ptici-**

pticitate, dedi illi sequentem potionem mihi & alijs in arte medicâ probè exercitatis viris in nephriticis passionibus familiarem: *E. G. ℥ manna elect. olei amygdalar. dulc. recent. express. ana ℥i℥. Jucci limonum ℥i. vini malvatici ℥i i. m. f. potio.* quâ epota quater blandè dejecit aluum semelq; vomitum habuit cum multarum arenularum magnitudine ciceris alicujus mediocris varij coloris benè politarum (quas adhuc in scatula aliquâ domi meæ retineo) excretionem. Parti dolenti sequens cataplasma erat applicatum: *V. G. ℥ folior. parietariae m i v. coque in sq. lactis & olei amygdalar. dulc. postea addantur capæ No. v. sub cineribus coctæ, ol. scorpion. simpl. qs. m. f. cataplasma, applicatur parti affectæ & dolorificæ.* ad noctem cubitum itura sumpserat grana quinque pulveris saxifragi Cl. Viri D. Joan. Georgij Volckamer Medici Reipbl. Norimbergensis famigeratissimi ex cochleari sequentis aquæ: *℥ aquæ cynosbatos, alkekengi ana ℥i i. spirit. fragor. ℥℥. syrupi de althæa f. qs. m. f. aqua pro pulvere saxifrago superbibendo cochlearia tria.* Infimus venter, perinæum & lumbi ungebantur sæpius interdum

terdiu calide sequenti linimento : $\mathcal{Z}$ *axungiae cuniculi* $\mathcal{Z}\mathcal{B}$. *olei scorpionum simpl.* $\mathcal{Z}\mathcal{V}\mathcal{I}$. *terebinth.* $\mathcal{Z}\mathcal{I}\mathcal{I}$. *ung. rosat. Mesuae* *qs.* *m. pro linimento.* Tertio die urinæ reddebantur crassæ, turbidæ cum arenulis per modum pisi: iterum accepit pulverem saxifragum & sic repititis vicibus illum præmisso aliquoties clystere emolliente, lubricante aluum & flatus discutiente continuavit, semperq; pro singulari præservativo jam sæpius commemoratum pulverem habuit superstitite tamen ad aliquot dies dolore obtusiori, qui tamen progressu temporis omnino disparuit.

Annotationes.

QUòd propter signorum doloris colici & neuphritici affinitatem non modò plurimi ægri sed etiam exercitati Medici decepti sint, experientia artis medicæ magistratèstatur: imò hunc errorem de semetipso fatetur Medicorum Princeps Galenus de locis affectis lib. 2. cap. 5. pagin. mihi 9. dum dicit. Memini mihi ipsi accidisse dolorem vehementissimum, ut mihi viderer, in intimo ventre terebro perforari, in eo potissimum spacio, per quod à renibus ad vesicam ureteres scimus extendi: injecto deinde rutaceo oleo, cum id paulò post excernere tentarem, excrevi simul gravissimo cum dolore humorem vitreum à Praxagora appellat-

M 5

pella-

pellatum, quippe vitro fuso tam colore, tam substantiâ haud absimilis erat, atq; id alijs accidere conspexi. Et paulò post: equidem inquit putabam lapidẽ in altero uretere impactum, adeo erat, ut mihi videbatur, doloris ipsius species perforanti similis, atq; vacuato humore doloreq; sedato manifestè constabat neq; lapidem fuisse causam, neq; in ureteribus aut renibus locum fuisse affectum, sed in intestinis potius præcipuè vero crassioribus. Hinc arduam & multis difficultatum labyrinthis obviam doloris colici à nephritico distinctionem esse asserit Guernerus Rolfincius lib. 3. epitom. cap. 13. quam tamen ait Bernardus Verzascha observat. 72. sequentibus signis dolores istos luculenter distinguantibus absolvi, aliquoties in praxi mea medica observavi. Primum est: in nephritide dolor gravis circa lumborum regionem advertitur, si nempe calculus infixus est renibus, hi enim obtuso sensu donati gravantem dolorem percipiunt, quoties autem calculus in caput ureteris se insinuat, dolorem descendente acutum & pungentem quidem sed simul fixum excitat, qui tamdiu perseverat, quam diu calculus ibi hæret. In colica dolor semper observatur vagabundus, qui propter varium intestini colitum nunc ascendit nunc descendit, flatuum murmura per totum abdomen vagantur & aliquando dextram, aliquando sinistram abdominis regionem occupant, quamvis ὅλω τῷ θυλάκῳ concedam Viro Clarissimo, quòd in sinistro latere frequentius ob loci angustiam gravissimi dolores colici oriuntur.

tur. Secundum est: in dolore nephritico urina ab initio clara & tenuis apparet, ac dein arenulae vel lapilli excernuntur & postea urinas, si inspexeris, sabulosa subsidere invenies, uti Galenus dicto antea loco rectè affirmat. Econtra in dolore colico urinae rubrae, bile nimia tinctae & crassae apparent. Tertium est: in nephritico dolore vomitus cibum & potum assumptum mox comitatur, quae renum cum ventriculo sympathia juxta Riolanum in animadvers. ad Laurent. anatomic: pagin. 661. dependet à plexu nervorum Fallopiano renibus interjecto, unde illis affectis propter viae brevitatem plexus iste statim ventriculo suam affectionem communicat. In dolore vero colico cibus & potus assumptus non tam citò per vomitum rejiciuntur, sed saepius per aliquot horas in corpore manent, quibus demùm reiectis aliqua portio bilis & pituitae simul expellitur. Quartum est: in dolore nephritico aegri ab usu clysterem, licet aliquoties excrementa cum flatibus deponant, ferè nullum levamen sentiunt, donec lapillus in vesicae cavitate protrusus & foras expulsus fuerit. Econtra in colico dolore aegri eximie sublevantur, quando clysteres injecti excrementa adstrictioris ut plurimum alui biliosa & glutinosa cum innumeris flatibus educunt. Quintum & ultimum signum est: in dolore nephritico oritur retractio testiculi κατὰ τὸν ἐξω è directo, quoniam ureteres in clusi duplicatura peritonaei medio cursu vasa spermatica contingunt & quò propius ad vesicam accedunt, deferentia seminis vasa comitantur, unde serotum dimidiat ex

ex parte laxum & vacuum apparet. In colico autem dolore nulla fit testiculi retractio: imò si dolor maximus urgebat, scrotum à copia flatuum deorsum propulsa adeò extensum observavi, ut ad rupturam iminentem auertendam omni studio mihi allaborandum fuerit. Cæterum in Ischuria & frangendo calculo excellens remedium est pulvis Saxifragus in Historia memorati DD. Valkameri quo diu feliciter usus & præservationis ergò Præ-nobilis & Strenuus D. Francisci Stainaver hujus inclytæ civitatis olim Prætor meritissimus &c. sed ob simplicium sat magnâ quantitate ingredientium nobilitatem uncia dimidia Noribergæ venditur pro duobus imperialibus.

HISTORIA XLIX.

*DIFFICULTAS SPIRAN-
DI CUM METU FUTURI HY-
DROPIS.*

VIR quidam Civis ac Piscator. N. annorum quinquaginta duorum multos errores & excessus in potu sæpè committens incidit undecimo Martij 1666. in difficultatem spirandi alta ascendendo; quiescendo verò in lecto nihil mali sensit: quam molestissima tussis & carniū appetitus penitus prostratus comitabatur cum urinis crassis subrubris, siti, & pedum tumore circa talum ædematoso &c.

Bono

Bono cum Deo initium curationis ita institui: primò sensim & per epicrasin ipsum purgaui Electuario meo hydrotico: *V. G. ℥ rob. ebuli ℥i. pulver. ialap. ℥i. (vel Magisterij illius ℥i.) gummi guttæ spirit. Vitriol irrorat. gr. vii. pul. gratiolæ, soldanellæ, flavedin. aurant. ana ℥i. facul. aronis, bryon. semin. ebuli ana ℥ss. olei aurantior. Cinam. ana g. v. syrupi domestici qs. m. f. Electuarium hydroticum dosis ℥i ss. vel ℥ii. detur bis aut ter in septimanâ post sesqui horam iusculum cum drachma semis cremoris tritari. Secundo die institui Venæ sectionem pro eventilatione pectoris ex medianâ brachij dextri ad uncias quatuor. Tertio, quarto & quinto sumpsit de sequenti decocto: *V. G. ℥ radic. curcumæ, enul. camp. polypodij querc. ana ℥ss. cichorij ℥ii. quinq; aperientium major. ana. ℥i. fol. prasij mi. fumarie, agrimonie, hepaticæ nobilis, agerati, endivie ana pi. flor. genistæ, sambuci, centaurij minor. borragin. ana pi. comar. absynthij Pontici mss. cortic. tamarisci, fraxini, mediet. sambuci ana ℥ii. santali citrini ℥i. semin. fœniculi, anisi ana ℥ii. passular. minor. mundat. ℥ii. incisiss & parùm con-*
quassæ*

quassatis affunde aceti scillitici ℥i i, aquar.
cichorij, endiviae, hyssopi, satureiae, scabiosae
ana qs. mixta coquantur in olla vitreata
ad remanentiam ℥i v. hujus colaturae ℥i i ss.
adde folior. senae select. ℞. medullae semin.
carthami leviter contusi ℥vi. agarici tro-
chisc. ℥ss. rhabarb. elect. ℥i i i. mechoac.
jalapae ana ℥i i. helleb. nig. ppt. ℥i. Zedo-
riae, galangae ana ℥ss. spica Indica ℥i. stent
in loco calido per noctem. manè facta levi
ebullitione & expressione: colaturae adde
syrup. aperit. Magistral. D. Minder. de cu-
pator ana ℥i i ss. de cichor. cum rhabarb.
℥i ss. m. f. potio digestiva alterans & purgans
dosis illius manè ℥i i i. aut quatuor pro re-
rum & virium exigentia: Ex qua aluum
leniter ter aut quater deposuit, ac multa
serosa biliosa deiecit cum plurima urinæ
excretionem. Sexto aut septimo mini-
mum die accipiebat suum electuarium in
quantitate praedicta pro re nata hydroti-
cum: quo devorato iterum multa serosa
per aluum excrevit: pro discrasia & tono
viscerum naturalium roborando sumpsit
ante cubitum quantitatem nucistae se-
quentis electuarij: E. G. ℥ conser. cicho-
rij. cochleariae, bellidis ana ℥ss. condit. ra-
dic.

*dic. enula campan. ℥vi. cortic. citri ℥℥. hepatis lupi preparat. ℥i i i. specier. diatrion
santal diarrhod. Abbat. ana ℥i. essentia cro-
ci ℥i. syrupi de cichori: simpl. q̄s. m. f. ele-
ctuarium, de quo sumat quantitatem nuci-
stæ majoris superbibendo cochlearia duo,
tria sequentis mixturæ ob molestissimam re-
spirationis difficultatem & suffocationis
metum: ℥ aquæ saturiæ, hyssopi, asthma-
tic. oxymel. scill. syrupi de prasio, ana ℥i ℥.
de cinamomo ℥vi. gummi ammoniac, aceto
scill. solut. ℥i ℥. sacchar. candi q̄s. m. dosis
ut supra: In paroxysmo ipso asthmatico
præbui drachmam unam ex cerevisia alba
calida spermatis ceti non rancidi: pro
potu ordinario commendavi sequentem
aquam coctam: ℥ radic. chinæ in taleo-
las incisæ ℥i ℥. ligni sassafras incisi ℥i. pas-
sular minor. mandat. ℥i i ℥. concisa infun-
de in quatuor. mensur. aquæ fontis per vi-
ginti quatuor horas: manè factæ leui ebul-
lit: ad casum mensuræ unius, sub coctionis
finem adde galangæ ℥℥. cinnam. acuti ℥i i.
Pedes tumefacti fricentur sale & aceto,
quod remedij genus ipsi plurimum con-
tulit: ad materiam derivandam in pe-
pectore contentam & revellendam fue-
runt*

runt duo fonticuli positi, unus in sinistro brachio, alter in dextro crure propter iecur affectum. Hæc & similia Medicamenta æger per tres septimanas continuavit, meliusq; se habuit, majori cum facilitate respiravit, exiuit iterum & ex diuturna mora sub sole calidior apud portam, quæ vocatur *Trânckthörl* ac prægresso largiore Vini haustu cum alio piscatore recidivus factus correptusq; feбри continuâ cum summa spirandi difficultate, qui non nisi erectus sedere valebat cum sonitu pectoris &c. qui postea Eystadium me migrante cura Magnifici & Excellentissimi Viri Dn. D. Jacobi *Stölzlin* Professoris ac Præceptoris olim mei observandissimi &c. se commisit & intra octiduum nempe decimo septimo Aprilis è vivis discessit.

*Dyspnia se celat, canit Asthma, malumq;
revelat*

Expirat latè, trahit ad se cum gravitate.

Annotationes.

Quanta respirationis necessitas & utilitas sit Galenus lib. 2. de usu respirationis sequentibus breviter demonstrat, dum dicit, minimè sanè vul-

vulgarem esse respirationis usum, hinc liquet, quod eâ privati, non momentum quidem possimus vivere. Ex quo manifestum est, respirationem ipsam ad nullam particularem actionem, sed ad solam vitam conferre: cùm igitur actio animæ vita sit, quæ plurimum à respiratione juvatur: tam diu certè utilitatis modum nos ignorare oportet, quàm diu animæ substantiam (quæ nobis incognita est) ignoraverimus. Hæc Claudius Galenus. Quapropter spirationem à vita, & vitam à spiratione separari non posse, adeò, ut vivens omnino spiret, & spirans omnino vivat, apud omnes in confesso est. Cæterum medici varias exponunt difficilis respirationis causas: præcipuam dicunt esse bronchiorum pulmonis angustiam: illam verò provenire asserunt ab obstructione & compressione bronchiorum superiorum potissimum, ubi pulmones in asperam arteriam inseruntur. Materia autem hæc obstructionem efficiens, vel in pulmonibus sensim colligitur, ob illorum debilitatem; vel aliunde affluit. Cl. DD, Lazarus Riverius lib. 7. cap. 1. ait non omne asthma fieri à defluxione, sed à partibus coctioni dicatis. Imò asthma fieri posse illæsis pulmonibus, confirmat Doct. Guernerus Rolfincius in suâ anatomia pag. m. 184 ubi ait, mortuum in ipso paroxysmo pulmones habuisse sanos; sed in mesenterio repertas fuisse glandulas copiosas & magnas: unde vapores ad pulmones ascendisse credit. Interdum asthmatis causa ita abscondita est, ut medicos etiam exercitatissimos fallat. uti Gregorius Horstius oper. suorum Tomo 3. centur, problemat. decade 4. question. 5. me-

minit: ubi scilicet in illa parte interna arteriæ as-
speræ, quâ pulmonibus iungitur, carunculae, variæ
magnitudinis hinc inde dispersæ, per anatomiam
reperiebantur: cum tamen medici causam as-
thmatis statuerint continuum à capite defluxum.
Alij putant ut Hieronym. Capivaccius pract.
cap. 2. lib. 2. materia inquit esse potest &
vapor & minera: vapores sunt interdum
crassi, interdum tenues: crassi nonnunquam
angustiam pariunt atq; respirationi obsunt, sive in-
tus bronchia pulmonum obstruant, sive in substan-
tia pulmonum venis ejus ac lævibus arterijs hæren-
tes, ea comprimant &c. ita etiam sæpè ab hypo-
chondrijs flatus crassi ac copiosi elevantur, qui dia-
phragma comprimunt, ejusq; motum impediunt.
Unde summa respirandi difficultas infertur & as-
thma flatulentum exoritur, ut in hypochondriaca
passione contingere solet. Carolus Piso in lib. de
serosa: illuvie morbor. thorac. internor. de asthma-
te continuo sic loquitur: Clarissimum & Reveren-
dum Decanum Ecclesiæ Cathed: Rhem. D. Frison
annum jam vertentem difficultas in spirando ea
premit, quæ etsi non est summa, quod orthopnoea
nondum accesserit; tamen quia & stertorosa &
continua est, nec ullas dat inducias, gravissima sa-
nè habenda est: & hujus certè asthmatis causam
continentem statuere oportet obstructionem magnâ
bronchiorum pulmonis à serosâ diluvie à capite in
illa sensim dilapsâ. Humores quoq; calidos &
acres, vimq; exsiccandi habentes atq; putridos in-
terdum suâ culpa non carere, existimant Doctissimi
Viri, ut D. Victor Trincavellius consil. 34. & D.
Ge-

Georgius Bertinus lib. 12. cap. 10. de morbis pulmonum. Nec desunt Viri in arte chymicà exercitati & illustres, qui suas causas in asthmate quoque proponunt: utpote Theophrastus Paracelsus in tractat. de morbis metall. generationem asthmatis ad fumos minerales in chao delitescentes & viribus astrorum imprægnatos, nec non respiratione attractos pulmonesque inficientes refert: Subtilis Helmontius asthmata fieri scribit, quoties aliquid cruoris in interiori corporis ineptum fit, aut non sensim disponitur, gradusque subit, ut totum per totum fiet volatile & transvolabile. Alij demum asserunt & dicunt causam asthmatis esse tartarum in pulmonibus non separatim à sanguine. Dicunt enim pulmones æquè ac alia viscera habere suas functiones privatas ac publicas. Privatam actionem, ut sanguinem terrestriorem ex dextro cordis ventriculo per venam arteriosam acceptum in arterijs (quos Hermetici Ventriculum pulmonum vocant,) alterent, eumque subtilem & elaboratum segregatione puri ab impuro ad alia viscera demittant: publicam pulmonum functionem consistere in eo, ut toti corpori inservientes aërem attrahant & fuliginosa excrementa tartarea expellant. Si nunc pulmonum infirmitate tartarus ab alimento sequestrari, cumque cæteris excrementis simul eicci nequeat, cum substantiæ & cannis pulmonum adheret & calore loci, vique coagulativa in viscum, bitumen, calculum & tartarum concrescit, qui dein impedit, quo minus & aëris inspiratio & expiratio se rectè habeat. His & alijs causis remotioribus super naturalibus, naturalibus, non naturalibus &

ternaturalibus semotis in eam cum gravissimi iudicii Viris sententiam & opinionem descendo, utpote Clarissimo DD. Daniele Sennereo, Gregorio Horstio, Lazaro Riverio, Wolfgango Höfero & alijs quam plurimis &c. Et asthmatis præcipuâ & frequentissimam causam esse puto materie per venam arteriosam in pulmones ex hepate effusionem, unde tussis sicca sæpenumerò absq; catarrho suboritur: dum scilicet circa hepar in venoso genere crudi humores colliguntur, & per venam arteriosam in pulmones affunduntur & bronchia pulmonis comprimentes respirationis difficilis & asthmatis propriè dicti, mali scilicet: diuturni & contumacis illius causa esse solent & tales plerumq; cachectici sunt ob vitium & debilitatem hepatis. Eâ de causa benè recteq; meminit Clariss. & nostri avi in arte medica nulli secundus DD. Balthasar. Timæus lib. 2. Epistola. 9. dum dicit, quòd in multis tempore paroxysmi asthmatici invasionû frequentiam & vehementiam inhibuerit quidem, penitus autem ab hoc malo liberare neminem hucusq; potuerit.

HISTORIA. L.

VISUS HEBETUDO.

VIR quidam & sartor temperamenti valdè biliosi annorum triginta septem in pago Oetting ubi tres SS. Exules incolunt & summa cum veneratione illorum reliquiæ ibi custodiuntur &c. petiit à me trigesimo Martij an. 1666. reme-

medium pro hebetudine oculorum & visus imbecillitate, cui sequentes pilulas & vinum euphrasiatum præscripsi: E. G. ℞ mass. pilul. Lucis major. extracti sine quibus esse nolo ana ℥ss. Cephalic. panchymag. ana ℥ss. proch. alband. gr. v. cum aqua fenicul. f. pil. piperis instar undecim ante somnum sumenda alternis semper diebus. Vinum euphragiatum præperetur in hunc modum: V. G. ℞ fol. cum flor. euphrasie miii. betonica, verbenæ ana mi. radic. Valerianæ ℥ii. semin. feniculi, coriand. preparati ana ℥ss. mixta & incisa dentur ad nodulum ex serico albo: infundantur & stent per noctem & diem in Cantharo Vini capiente mensuras duas, de quo bibat manè interdiu & cubitum iturus bonum haustum. Ex quorum remediorum usu intra mensem pristinum visum recuperavit.

Annotationes.

Læditur visus iisdem ferè modis quibus flamma atq; fax, dum lumen suum præstant: nempe aut quia fax superfluo oleo, vel seruo, vel alia quavis conuenienti flammæ esca suffocatur: aut quia esca ipsa vitiosa est, puta amurca sive oleum aquæ admixtum; utrumq; lucenti flammæ edendæ ineptum; aut quia esca idonea deest. Sic & oculi

oculi qui rectè videre consueverant, nunc verò non rectè, persistente interim instrumento ipso integro, credendum est id contingere; aut à redundante humore in cerebro, unde nervi optici, humore nimio resoluti, lumen extenuant, ut flamma superflua esca; aut à vitioso, ut flamma ab amurca; aut à deficiente, ut flamma ex defectu olei. Galenus etiam lib. 4. de locis aff. cap. 1. visum hebescere ac languere scribit tribus in universum causis, quæ particulares multas comprehendunt: humorum oculi inopia, membranarum corrufatione aut densitate & Visorij spiritus paucitate, qui vel intercipitur in nervo optico, ab inflammatione, scirrho, humorum defluxione, aut alia obstructione, vel nullus transmittitur omnino, aut perexiguus: à principio, quod in cerebro consistit. Est non paucis studiosis adolescentibus in more positum, ut singulis diebus manè faciem & oculos aqua frigidissima abluant, hac ratione oculos se confortaturos & visus aciem clariorem conservaturos esse, sperantibus, qui tamen falluntur. Cum enim frigus teste Hippocrate condenset & induret mirum non est, si frequenti ablutione oculorum in aqua frigida, visus debilitetur & imminuetur. Incrassat enim & condensat aqua valde frigida, spiritum visum & humores oculorum; sed præcipuè membranam corneam, densam & crassam efficit, ita ut per eam res objectæ, ad humorem crystallinum (qui præcipuum visus instrumentum est) difficulter penetrare possint. Nec est quòd quidam pro se Scholam Saleritanam allegent, ubi DD. Medici illi cap. 2. jubent manè surgentes manus & lumina aqua

quâ gelida abluere. Non enim prohibemus, ut singulo die mane oculi jejuno ventriculo laventur & à sordibus, quæ in ipsis noctu coacerantur & palpebris adhærescunt, ne inde læsionem percipiant aut corrodantur, diligenter repurgentur: sed tamen id fieri debet clarâ, viridi, non verò valdè frigidâ, inspersa potius, quàm per manus admota: siquidem hæc non modò oculos abstergit, eosq; claros & nitidos reddit; verùm etiam sanos conservat, visumq; confortat, præsertim in juventute, sicut Paulus Ægineta lib. 1. cap. 31. Rhasis Medici Arabis lib. 4. cap. 24. ad Regem Almanforem & Avicenna Arabum Princeps lib. 3. Fen. 3. tract. 4. cap. 2. & alij fidelissimè tradunt. Præterea oculus certè, quoad primarium visionis organum humorem crystallinum, aqueæ naturæ est (etiã si aliâ ratione ob radiorum nempe visibilium tenuitatem atq; fulgorem, igneus etiam censeri possit) atq; adeo rebus aqueis & diaphanis, veluti aquâ clara & lucida, vitro, crystallo speculis & per consequens etiam conspicijs naturaliter gaudet & visus conservatur. Unde non immeritò in decantatissimis Scholæ Solernitanæ versiculis hic etiam legitur:

Fons, Speculum, Gramen, hæc dant oculis relevamen.

Nam inter humorem crystallinum & talia transparentia specula insignis est analogia. Hinc Aristoteles, testante Mesue, primariæ inter Mauritanos notæ Medico Magno illi Alexandro consuluit, ut sæpè speculum tersum directum ac diu intueretur: hæc enim ratione visum sese corroboraturum

surum & oculi defatigationem remoturum esse. Idem fecit Magnific. & Doct. D D. Wolfgang Höferus hujus almæ, Elect olim ac florentissimæ Universit. Medicinæ Professor &c. nec non Physicus (Senatus enim Ingolstadiensis Civicus, ob felicitatem Praxeos, Physicum suum anno 1621. esse voluit, constituto annuo salario ducentorum florenorum &c. Hic inquam p m post diuturnam lectionem, vel scriptionem; suos oculos sic recreavit, conservavitq; visum ad extremam usq; senectutem. Qui de ocularijs specilijs visus conservandi gratia plura scire desiderat, is adeat Epistolas Medicinal. magni Viri Cratonis apud Scholtzium à Monauio descriptas Epistol. 198. pag. m. 1321.

HISTORIA. LI.

CHOLERICA PASSIO.

PRænobilis Maria Francisca N. Nobilissimi alicujus Domini hujus Electoralis & munitæ Civitatis Filia annorum circiter viginti carnis, suillæ & omnium crudorum amatrix &c. infestabatur præsertim menstruorum tempore & tum, quando plus justo solito comedebat, vomitu bilioso prasino, aluiq; dejectione copiosâ, cum siti, æstu ventriculi & intestinorum morfu, anxietate & extremorum frigiditate, pulsu parvo inæquali, mensesq; illius inordinate fluebant: Decimo

mo octavo Aprilis ad eam instante vomitu accersitus vesperi horâ tertia confestim illi præbui salis absynthij scrupulum unum ex cochleari syrupi melissæ & cydoniorum: exterius regio Ventriculi inungebatur sequenti Balsamo stomachico excellenti: *E. G. ℥ Balsami Nucis mos chatæ, Indi ana ℥ii. olei juniper. bacis stillatit. fœniculi, cumini ana ℥i. mentha, absynth. stillati: macis ana ℥ß. caryophyll. Cinnamomi ana gr. viii. cerat. stomach. Gal. parum m. pro balsamo: postea applicabatur sequens emplastrum stomachale: ℥ emplastri de crusta panis, cerat, stomachal. Gal. de Ladano ana qs. malaxentur cum oleo nucistæ & balsamo Peruviano, extendatur s. a. pro scuto stomachico: ad noctem injectus erat ejusmodi clyster: *V. G. ℥ decoct. herbar. emollient. cum manipulo uno hordei à paleis mundat. ℥vii. electuar. diaphanic. Mesuæ ℥vi. mellis rosar. sol. ℥iß. butyri clysmatic. olei chamomillæ, rutæ, violar. ana ℥ß. vitell. ouor No. i. m. f. clyster: ex quo ter secessus valdè biliosos & corruptos habuit cum vomitu ejusmodi materiæ, doloris tamen ventriculi & ventris mordicantis mitigatione: post ope-**

rationem clysteris iterum utebatur scrupulo uno salis absynthij ex cochleari antea signati syrupi: pro siti contemperandâ potabat limonadam (quam Nobiles Ægyptij & Turcæ Sarbet nominant, & non in ægrotis modò, verùm multò magis in sanis corporibus hanc potionem frequentant, & cum siti-entibus jucundissima sit, in æstivis caloribus omnes libentissimè potant tum ad sitim extinguendam, tum ad refrigerandum. Ita Prosper Alpinus de medicinâ Ægyptiorum lib. 4. cap. 3. imò multi illorum Nobiles modicum addunt huic potioni moschi vel ambræ) cum decocto hord, saccharo & succo limonum recenti paratam ad gratum acorem: interea occurri quoq; remedijs non solū vires instaurantibus sed etiam humoris feruorem demulcentibus: pro virium instauratione præscripsi pulverem cordialem, nobilem & pretiosum: *E. G. ℞ specier. de hyacinth*
ἘΙ. fragment. quinq; lapid. pretios. ppt. unicornu veri, lapid. bezoar. or. ana ἘΒ.
corallor. rub. præparat. smaragd. margarit.
ana ἘΒ. rotul. manus Christi perlat. qs. m.
f. pulvis cordialis addendo folior. auri No.
II.

*II. de hoc pulvere sumat vel ex cochleari
aquæ cordialis temperat. incompl. pro vice
quantum cuspidē cultri capi potest post ses-
qui horam jusculum in quo ebullierunt se-
minagranator. & cydonior. in nodulo liga-
ta. His usurpatis nox quidem levior præ-
cæteris apparebat instante tamen & sæpi-
us urgente adhuc vomitu bilioso : qua
propter manē sequens lene pharmacum
statim erat præparatum & exhibitum :
in tali enim, casu & morbi principio vo-
mitus statim sistendus non est, donec
major humorum pravorum portio vel ex
ventriculo levi non forti vomitorio vel ex
intestinis exiverit) V. G. ℥ folior. senæ se-
lect. ℥ i i. rhabarb. electi ℥ i. mechoac. ℥ ss.
cortic. myrobalanor. citrin. ℥ i. mastich. e-
lect. spicæ indicæ, macis ana gr. vii. salis
absynthij gr. v. bulliant parū in s. q. aquæ
tormentillæ, melissæ & muchari rosar. ℥ i ss.
colatur ℥ i ss. dissol. electuarij lenit. de ta-
marind. ℥ i i i. syrup. de cichor. cum rha-
barb ℥ i. sal. absynth. chamomill. ana gr. iii.
vini cydoniorum ℥ i i i. m. f. potio aroma-
tiz. cum cortic. citri. Sumpto hoc phar-
maco iterum multa biliosa & corrupta
per vomitum & secessum excernebat : ad
noctem*

noctem iterum accipiebat scrupulum unum salis absynthij ex cochl. syrupi antea commemorati, ventriculus ungebatur praefato superius balsamo admoto desuper emplastro stomachali. Tertio die erumpentibus mensibus omnia symptomata in historia in principio hujus affectus enarrata remittebant, & sic sensim & paulatim servato bono regimine diætæ iterum omninò convaluit breuiq; post matrimonium cum nobili præclari stematis Juvene inijt. Interim præsevationis ergò ne recidiva fieret, si mensium fluxus nò obstiterit per aliquod septimanas de sequentibus pilulis devoravit jeiuno ventriculo & cum regimine diætæ. *℞ mass. pil. de tartaro ℥. 31. extract. maro costin. panchymag. ana 3℔. magist. jalap. 3℔. cum tinctura tartari f. pil. No. LXV. de aurentur.*

Annotationes.

Causa hujus affectus proxima est humor biliosus, exustus, acidus, salsus vel putrescens in ventriculo, intestinis, hepate, liene, mesenterio aut pancreate collectus: Hippocrates Medicorum Princeps Author vetustissimus & gravissimus de morbis vulgar. lib. 7. sect. 7. textu 90. pag. m.

327. causas ferè omnes, à quibus pravi isti humores generantur breviter his verbis enumerat. Cholera inquit morbus ex carnis esu præcipuè verò suilla crudioris contrahitur, ex cicere, viniq; odorati vereris ebrietate, insolatu, ex sepia esu, locustarum & gammarorum, olerum maximeq; porri & ceparum, quin etiam ex lactucis coctis, brassica, lapathio crudiore & ex bellarijs, dulciarijs, pomis, cucumere, pepone & potione, quæ ex vino & lacte mistis conficitur (οινόγαλα vocatur) etuo, polenta recenti. Animadversione dignum est, quod recenset Balthasar. Timæus lib. 3. de morbis infirmi ventris casu 8. de cochlera ex esu malorum persicorum. Anno 1626. Excell: DD. Liberalis inquit Crema, unà cum Dn. D. Daniele Bucretio qui eo tempore Venetijs in edendo opere anatomico Adriani Spigelij occupabatur, ad coenā me invitaverat: apponebantur inter bellaria, mensasq; secundas mala persica raræ magnitudinis & rubicundissimi coloris; Delibavimus ex his unum atq; alterum; Mox dulcedine jucundissimi fructus capti, copiosius mala illa, malo admodum eventu, ingestimus. Nocte enim quæ sequebatur, vehementissimis intestinorū doloribus correpti, ἀντα καὶ κατὰ magnam pravorum humorum copiam rejecimus, ita ut vires vehementem excretionis motum amplius vix sustinerent: ad hunc igitur compescendum, pravitatemq; fructus illius persici corrigendam, circa auroram drachmam unam opiatae meæ bezoarticae ex vino vincencino actū calido assumpsimus, presentaneo cum juvamento & sic in con-

inentiæ poenis cöerciti, parcius appetitui, qui ferè nequam est, indulgere didicimus.

HISTORIA LII.

DE FEBRI TERTIANA PERNICIOSA ET MALIGNA.

Nobilis ac Doctissimus Westphalus D. N. longæ staturæ, temperamenti calidi sicci valdè biliosi- annorum viginti duorum, nimio indulgens Vino generosiori sæpè in profundam usq; noctem cum alijs suis commilitonibus Westphalis &c. decimo quinto Maij 1666. corripitur febri tertiana intermittente hora non à matutino tempore valdè intensa concomitante vomitu ante paroxysmum bilioso porraceo, capitis dolore vehementi, siti, appetitu penitus prostrato, bibebat instante paroxysmo vinum absynthiacum nescio ex quo consilio, duæ accessiones apparebant valdè mites & tolerabiles; sed in tertiâ accessione tanta fuit humoris biliosi malignitas & ferocia; ut concitato bilis prassinæ vomitu atq; alui fluxu frequenti cum maximâ virium jacturâ summum Ægro periculum impenderet: aderant præter recensita primum symptoma-

ta vultus cadaverosus cum pulsus inæqualitate, parvitate & paucitate: urina erat pravi coloris, anxietas & inquietudo insolita & accessionis tempore in ordinati rigores cum lassitudine ulcerosâ difficiles respirationes, animi deliquia, sudores frigidi, capitis dolores cum subdelirijs, linguæ ariditate & siti inexplebili. In tali rerum statu difficili vocatus una mecum Præclar: DD. Albrecht in Consilium &c. pro virium jactura statim dedimus seq. pulverem ex cochl. aquæ cordialis temperat. *℞ unicorn. veri ℥i. lapidis bezoar. orient. gr. vii. arcani duplicat. gr. iv. m. f. pulvis pro unâ vice sumendus:* pro siti sedandâ præscripsimus sequens julapium vires respiciens, restinguens caloré febrilem, sedans sitim & resistens malignitati: *E. G. ℞ syrupi de ruboidæo, cerasorum acidor. berber. ana ℥vi. succi citri depurati ℥iiss. aquæ acetosæ, nymphææ, borrag. ana ℥iii. portulacæ ℥ii. cordial. temperat. compl. ℥iss. tinctur. rosar. ℥i. m. pro julapio, sequens nodulus ex serico albo speciebus præscriptis repletus suspensis relinquatur in prædicto julapio: ℞ specier. de gemmis frigid. cordial. temperat. compl.*
ana

ana ℥i. de Hyacintho ℥ii. lapid. bezoar.
or. ℥ss. m. dentur ad nodulum ex serico albo.
pro corde & pulsibus fuit ejusmodi epithe-
ma ordinatum: ꝯ aquæ pro epithemate
cordis ℥i. è toto citri, melissæ ana ℥i. ace-
si flor. calendul. rubi idæi ana ℥vi. theria-
cal. Timæi ℥ss. pul. pro epith. cordis, cordial.
temp. compl. Confect. alcherm. in compl.
ana ℥ii. spirit. rosar. frag. ℥vi. camphor. gr.
v. m. f. epithema applicetur cordi subcalidè
cum panno scarlatino aut chermesino: i-
tem intingantur seq: duo sacculi frigi-
dè pulsibus applicandi: V. G. ꝯ herb. me-
lissæ, basilicon. ana pii. flor. boragin. bugloss.
Calendule, violar. tunice anapi. cortic. ci-
tri recent. ℥i. m. f. duo sacculi ex serico ru-
bro interpassati pulsibus applicandi: pro
dolore capitis illiusq; calore admoveba-
tur sequens cataplasma frontale: ꝯ se-
min. quatuor frigidor. major. ana ℥iiii.
violar. nucleor. persicor. ana ℥ii. amygda-
lar. amar. papaver. albi ana ℥ss. m. contusa
sensim affundendo aquam violar. verbenæ,
nymphæ, chamomilla ana qs. addendo un-
guent. alabastrin. populeon. ana ℥ss. olei
nymphæ, violar. ana ℥i. m. f. cataplasma,
applicetur fronti & temporibus subcalidè:
ad

ad noctem injectus erat talis clyster: ℞ decocti herbar. emoll. ℥viii. Cassia pro clyster. ℥vi. mell. rosar. solut. violar. sol. ana ℥x. theriace Androm. (propter singularem malignitatem) ℥ii. sacchar. Thomæi, butyr. clysmatic. ana ℥ß. ol. chamomill. violar. ana ℥vi. vitell. ovor. No. i. m. f. clyster: ex quo cum euphoria quater aluum deposuit & multa biliosa, serosaq; excrevit: ante somnum ad noctem ordinata fuit emulsio pro somno conciliando, febriliq; contemperando calore & malignitati resistendo! E. G. ℞ amygd. dulc. depilat. ℥iii. semin. quatuor frigid: major. ana ℥ß. violar. napi, citri ana ℥i. cum aqua rosar. violar. & cordial. temperat. incomp. ana qs. f. l. a. emulsio edulcoretur cum syrupo de papaver. erratico & parum rotul. manus Christi perlat. addendo unicornu ver. lap. bezoar. orient. ana gr. v. troch. de vipera ℥ß. m. reiteretur semper ad noctem, quamdiu necessitas urgeat: pro ariditate linguæ usus est nitro perlato Schröderi. Altero die qui erat intermissionis, institui- mus phlebotomiam in dextro brachio ad uncias quinq;, qui erat totus in superficie viridis per modum porri expressi: post

O

lesqui

sesqui horam iterum reiterata ad vascula tria, qui erat melioris conditionis tam in colore, quam in consistentia : interim semper usus est bonis jusculis mixtis gelatinâ ex cornu Cerui, succo citri & rubi idæi paratâ, ventriculi regio quoq; ungebatur balsamo stomachico in præcedenti historia signato. Tertio inito nostro consilio die symptomata antea recensita redeunte paroxysmo non adeò sæva apparebant ; sed cum vomitu iterum bilioso misto : ad noctem iterum injectus est clyster, sed omisâ Theriaca. Quarto die sumpsit sequens lenitivum & minorativum, bilemque per inferna deturbans : *V. G. ℥ Elect. diacathol. ℥i i i. è. succo rosar. ℥ii. Syrupi de cichorio cum rhabarb ℥i. Syrupi rosar. solut. aurei ℥℔. cremoris tartari ℥i. sal. absynthij gr. v. decocti fl. & fr. qs. m. f. potio*: qua epota septies biliosa, serosa & foetida dejecit absque virium jactura. Quinto die idem paroxysmus recrudit & accessio multò remissior fuit. Sexto usurpaverat infusionem partim leniter purgantem & aperientem ; partim verò intemperiem febrilem alterantem, simulque tonum viscerum corrigentem :
(quia

(quia diebus ab accessu liberis non planè omninò liber fuit â quodam volatili calore) in talem modum concinnatam: ℞ radic. gramin. acetosæ, cichorij ana ℥i. herbar. endiuia, acetosæ, taraxacon. lactu- cæ, agrimonie ana pii. comar. absynth. pon- tici mi. flor. quatuor cordial. centaurij mi- nor. ana pi semin. coriandri preparat. a- quilegie, citri ana ℥ß passular: minor. pul- pa tamarindor. tartari albißimi ana ℥i. rhabarb. electi ℥vi. santali citrini ℥i. spice Indicæ ℥i. infund. per noctem in s. q. aquæ cynosbatos, fragariae & ℥iiii. muchari ro- sar. manè factâ leui ebullitione tectò vase coletur & seruetur ad usum: ℞ hujus cola- turæ ℥iiii. syrupi aperitiui Magistrat. Min- der. de cichor cum rhabarb. ana ℥vi. tincturæ tartari. gr. vi. m. f. potio: hanc bibat o- mni manè semper die intermittente cum regimine diætæ ad minimum per quinque dies. Hoc apozemate aut infusione sum- ptâ ter aut quater leniter purgabatur cum febris indies minoratione: finitâ verò hâc infusione iterum evacuatus est: V. G. ℞ fol. senæ S. st. ℥iiii. rhabarb. elect. ℥i. agarici troch. ℥ß. radic. jalap. cremoris tar- tarianæ ℥i. salis absynthij, tartari vitrio- lati

lati ana gr. vi. infund. per noctem in s. q.
 aquae cichorij, fragariae & melissae: manè fa-
 ctâ leui ebullitione & expressione colat. ℥iij.
 dissol. elect. diacatholic ℥i i i. è succo rosar.
 ℥i ss. extract. rhabarb. ℥i. syrup. de cichorio
 cum rhabarb. ℥vi. tinctur. tartari. g. v. m.
 f. potio aromatiz cum cortic. citri: qua hau-
 stâ undecies per inferiora purgabatur, vo-
 mituq; rejecit amara, biliosa & salsa bis:
 postero die nihil ferè de alteratione feбри-
 li percipiebat, nisi quandam membrorum
 lassitudinem & defatigationem: sed ne
 reciduus fieret, sumpsit omni mane ex
 brodio carnis unam dosin de sequenti sale
 deobstruente antifebrili specifico: ℥ tar-
 tari vitriolati ℥i i. salis absynthij, centa-
 rij minor. cardui benedict. ana ℥i. oculor.
 ℥. peeparat. arcani duplicati ana ℥ss. m.
 ad doses sex aequales. His ita ritè usurpa-
 tis servatâq; bona diæta Divinâ fauente
 Gratia & nostra singulari industria â feбри
 admodum molesta & periculi plenâ ite-
 rum liberatus est iste juvenis Nobilis & e-
 gregiæ indolis.

Annotationes.

ET si intermittentes febres ut plurimum
 periculosa non sint juxta Doctrinam

Hippocratis magni Coi. 4. aphor. sect. 43. dicentis; quaecumq; non intermittentes tertiam die fortiores fiunt, magis periculosa; quocumq; autem modo intermiserint, periculum abesse significant; Contingit tamen interdum tantam pravitatem cum intermissione inducere, quod esset haud dubie securius continuas fieri & intra vasa majora causam earum contineri. Hanc febrium naturam & ob quam causam periculosa, pravaeq; fiant, latius & clarius, quam antiqui scriptores, exposuit Ludovicus Mercatus sub nomine tertianae perniciosae lib. 6. de putridar. febrium natur. & Curat. pag. m. 395. non, quia similis pravitas continuis inesse non possit, sed quia in intermittensibus periculum simulari magis putat, eo ipso quod intermittant; ob quod cautos Medicos reddere tentat, ne intermittencia securitate salutem polliceantur & conniventibus oculis oscitanterq; talibus febribus medeantur, cum inopinatam mortem ob negligentiam soleant afferre. Quod egregie confirmat Lazar. Riverius centur. 3. observat. 78. & observat. communicatur. observat. 4. sic dicendo: Qui febribus intermittensibus biliosis & malignis laborant, praecipue duplici

tertiana, propter multitudinem materiae biliosae furentibus in choleram morbum incidunt, recurrente paroxysmo, cuius impetum si non frenaveris certis medicamentis specificis, morietur ager intra duos aut tres paroxysmos. Ceterum inquit Doctiss. D. Michaël de Heredia tract. de febris perniciosis, Cl. DD. Ludovico Mercato in huius rei tractatione tam difficili plurimum debemus, quod nullus temporibus nostris ante eum, de depravatâ harum febrium conditione tantam lucem attulerit. Causata fuit hæc febris tertiana perniciosa & maligna in hoc Nobili & juvenili subiecto & temperamento calido sicco versus æstatem ob humorum pravitatem ex pravis alimentis contractam, ustionem & peculiare vitium quale est in bile porracea & prasina: sunt enim tales bilis species sinceræ sero naturali destitutæ ex siccissimis & acribus alimentis genitæ, per se pravae, & si accedat putredo, deteriores invadunt: præcessit namq; causa sanguinem adurens scil: nimia vini quotidie ferè in profundam noctem ingurgitatio; unde naturale humorum serum, à quo contemperabantur, depopulabatur, ob cuius defectum humores crassiores & mordaces

daces effecti interna exurebant & tenaciter hærentes exedebant, humidamq; substantiam depascebant. Qui plures causas febris tertianæ perniciose scire desiderat, is adire poterit Ludovicum Mercatum, Michaëlem de Heredia locis citatis & Danielem Sennertum viros hoc sæculo in arte Apollineâ præstantissimos.

HISTORIA. LIII.

CHLOROSIS.

PUella viginti duorum annorum cujusdam Civis & Zonarij hîc Filia N. prædita facie pallidâ & inflata petiit aurilium â me, pro ponebatq; querelas de ciborum videlicet euchymorum fastidio cum vomitu præsertim dematutino bilioso, pituitoso, sed ciborum pravorum & crudorum potusq; aquæ frigidæ desiderium concurrebat: aderat quoq; pectoris angustia cum cordis palpitatione, & temporum pulsatione, lassitudine totius spontaneâ, difficili incessu, præsertim si loca acclivia scandenda, tumore pedum circa malleolos cum menstruo fluxu diminuto: sequentia ei cum omine faustô ordinabam. Primò præscripsi pilulas, ratus in

visceribus internis reconditos esse phlegmaticos humores cum bile mixtos, prædictorum symptomatum authores. $\mathcal{Z}$ *Massæ pil. hieræ cum agarico, de ammoniaco Quercetani* $\mathcal{Z}\mathcal{B}$. *fætidar. major. extr. aloetic. marocostin. troch. de myrrha ana* $\mathcal{D}\mathcal{I}$. *magist. jalap. $\mathcal{D}\mathcal{B}$. cum elix. uterino Crollij* *pil. No. LXVI. de quibus deglutiantur bis in septimanâ undecim.* Hæ pilulæ per epicrasin sumptæ materiam è corpore mucilaginosam cum multo sero expellebant: reliquis diebus manè & vesperi cum notabili commodo sumpsit *elixir. uterini Crollij* *gr. x. ex cochleari seq. syrupi: $\mathcal{Z}$ syrupi aperit. magist. DD. Minder. $\mathcal{Z}\mathcal{I}\mathcal{I}$. de eupatorio Mesuæ $\mathcal{Z}\mathcal{I}\mathcal{B}$. capillor $\mathcal{F}$. melissæ, menthæ, Cinnamomi ana $\mathcal{Z}\mathcal{B}$. spir. hysteric. $\mathcal{Z}\mathcal{I}\mathcal{I}\mathcal{I}$. n. pro syrupo.* Regio ventriculi antè cubitum calidè ungebatur oleo Magni Ducis Hertruriæ stomachico. Post quatuordecim dies corpore ita ritè purgato incipiebat bibere experimento mihi probatum Vinum chalybeatum in sequentem modum paratum: $\mathcal{Z}$ *Croci $\mathcal{M}$. aperitivi $\mathcal{Z}\mathcal{I}\mathcal{I}$. specier. aromatic. rosar. Gabriel. $\mathcal{Z}\mathcal{I}\mathcal{I}$. diatrion santal. diarhod. Abbatis ana $\mathcal{Z}\mathcal{I}$. salis absynthij, genistæ, facul. aron. bryonia ana*

ana ℥℞. m. dentur ad sacculum ex serico albo, cui mensura Vini albi veteris affundatur, & stent per diem & noctem, postea mane filtrentur per chartam emporeticam & sumantur ℥iij. aut iv. jejuno ventriculo cum moderatā. corporis deambulatione: inter ambulandum sumat particulam ex morsellis imperatoris: tertio vel quarto die alius semper subducatur pilulis superius prescriptis. Interea diætā ritē & accuratē observata in dies melius habere cœpit cum symptomatum remissione, appetitus ciborum euchimorum dejectus resurrexit, lassitudo totius spontanea recessit; inflatio & faciei auriginosa dispositio evanuit atq; ægra ab omni molestia immunis reddita & secundæ valetudini restituta est.

Annotationes.

Cum morborum alius teste Galeno 2. Meth. Medendi cap. 2. appelletur à parte affectā; alius à symptomate, alius à binis simul junctis, alius à causā, alius à similitudine alicujus rei externæ: præsens hic, ut ut aliàs, docente Joanne Langio lib. 1. epistolar. medicinal. epistola 21. genuino de-

desti-

Q 5

stituatur nomine, à symptomate mutatarum
qualitatem. deductâ appellatione vocatur
græcis χλωρόσις à vocabulo χλωρός, per cra-
sin quasi χλοερός, item χλόν, quæ omnia vi-
riditatem seu pallorem notant; quia malo
hoc affectæ colorem cum virore pallidum
habent; unde à latinis fædus virginum co-
lor, cuius contrarium est, τὸ λαμπρὸν χλω-
ράσμα, vividus ac floridus color, notante
Guilmo Ballonio Medico Parisiensi libro
de virgin. & mulierum morbis cap. 7. indi-
gitatur. A latinis varijs nominibus hic affe-
ctus insignitur: à plurimis enim dicitur fe-
bris alba seu virginea, non quòd semper sit
conjuncta, sed quia affectæ speciẽ febrientiũ,
nimirũ cũ colore pallidũ viriũ debilitatẽ, pul-
sus celeritatẽ & frequentia, quæ quidẽ non
ob caloris augmentum, cùm potius adsit in-
temperies viscerum frigida, sed ob ventila-
tionis defectum & flammæ vitalis suffocati-
onem oriuntur, præseferunt. Alij nomi-
nant morbum virgineum, quòd ut plurimũ
nubiles virgines, eaq; pulchriores hęc, ceu
maximè familiari afficiantur: ab alijs
nuncupatur fædus seu pallidus virginum
color; ut & icterus albus, quod sicut in icte-
ro redundante humore bilioso totum corpus
flavo,

flavo colore tingitur: ita in hoc affectu pallido & albo colore inficitur. Plurimæ quidem virgines colorem hunc non pro fædo sed pro pulchro habent, coloremq; rubrum rusticorum esse autumant: uti Ego aliquando non procul à pago Tegernbach observavi aliquot abhinc annis in aliqua nobilissima juvene persona facie rubicundissimâ prædita, quæ instituebat venæ sectionem tempore verno & unico die emitti sibi curabat binis repetitis vicibus ut acquireret faciem pallidam, vascula sanguinis quindecim (dann sie sagte bleich seye Edlmänisch / roth aber seye Baurisch.) Alia ut talem colorem sibi concilient, rerum noxiarum & absurdarum esu, frumenti, cretæ, cinerum, gypsi, camphoræ &c. delectantur & sic viscera intemperata reddunt & obstructions in ijs excitant. Sed imbecillitas hæc est judicij & peccant tales non solum in suam valetudinem sed & in Deum, cujus sapientiam vituperant & datam ab eo pulchritudinem deformare conantur. Unde rectè Divus Cyprianus tract. 2. de habitu virginum monet, dum dicit: manus Deo inferunt, quando illud, quod ille formavit, reformare & transfigurare contendunt, nescientes, quia
opus

opus Dei est omne, quod nascitur, diaboli, quodcunq; mutatur: alij quoq; dicunt esse febrim amatoriam, eò quod amantibus aut amabilibus pulchrioribusq; virginibus sit proprius, aut quia color hic amantibus sit aptissimus secundum illud Nasonis:

Palleat omnis amans, color hic est, aptus amanti:

Germani nostri varijs ludunt nominibus: vocant enim die bleiche Sucht/die Mißfarb/die Farbsucht/das weisse Jungfrau Fieber/ &c. à Gallis les palles couleurs &c. Et hæc de fædo seu pallido colore virginum dicta sufficiant: de causa hujus morbi sive mediata & remota, sive immediata & proxima alibi tradetur ad annum scilicet 1668. Deo dante & favente, meq; incolumi subsistente ad diem octavum Septembris in juvene aliquâ puella Buxhamensi.

HISTORIA LIV.

DE HÆMOPTYSI.

per modum Consilij

Ad

Amplissimos, Prænobiles & Excell: Viros
DD. Sereniss. Elector. Bavariæ Consiliarios &
Medicos cubicularios Monachienses &c.

Nobi-

Nobilis & Doct. Dn. Joannes Franciscus N. juris utriusq; Studiosus annū agens vigesimum primum temperamenti melancholici biliosi, staturæ gracilis, habitus corporis rari: præteritâ æstate & autumno anno 1666. post vehementem pilæ lusum aliquoties per longa tamen intervalla sanguinem cum tussī expuit, à quibus symptomatibus exhibitis medicamentis ad hunc morbum proficuis iterū omnino liberatus fuit, ita ut nullum phthyseos periculum remaneret, usq; ad mensem Februarium anni 1667. Nam tunc haud irrationabiliter phthyfis metuenda fuit; siquidem per quatuor, vel quinque dies sanguinem copiosum nec prorsus recentem, nec omnino grumosum per intervalla expuit cum tussī valdè vehementi & paucam quietem concedente ac febriculâ continua circa vesp̄ram quotidie exacerbationes habente: aderat statim ab initio hæmoptyseos, quæ mense Februarij molestare coepit destillatio à capite ad pulmones; materia destillationis erat partim crassa, partim tenuis & serosa. Sputum sanguinis præcesserunt dolores tensivi modò circa thoraces;

races, modò circa hypochondriorum regionem, modò etiam circa venam cavam supra os sacrum : præcessit nonnunquam etiam hæmoptysin phlogosis capitis cum vertigine: aderant quoq; varia animi pathemata cum murmuribus & rugitibus ventris, quæ etiamnum perdurant, & multò ante etiam affligerunt. Juvenis hic pilæ lusu sæpè nimium incaluit & antequam feruor sanguinis & sudor sedatus esset, aliquando cibum & potum assumpsit, studiis etiam majorem operam dedit, quàm ipsius vires ferre possent. Nos hucusq; enarrata considerantes pro certo habuimus hunc Juvenem laborare melancholiâ hypochondriacâ non levi & in hypochondrijs coaceruatam habere magnam copiam humorum biliosorum & melancholicorum ob proprij temperamentationem, nec non etiam crudorum ob virtutis concoctricis debilitatem nimijs studijs inductam. Sanguinis sputum autem judicavimus provenire, eò quod sanguinis Massa valdè impura ob particulas heterogeneas non benè permixtas turgeat & materiam turgentem undiq; effundere laboret: & cùm in cerebro

rebro & pulmone venæ aliàs ex naturâ sint laxæ, & hic juvenis ob cibum & potû post vehemens exercitium avidius assumptum pulmones debilitaverit; ideò censuimus ob varias rationes, hoc sanguinis sputum in prædicto juvene provenire, ex sanguine partim in cerebro, partim in pulmonibus extravasato. Nos ut hæmoptysi obviam iremus, statim ad venæ jecorariæ sectionem processimus: per os autem frequenter adstringentia, agglutinantia cum narcoticis & grummos dissolventibus mixta adhibuimus: ubi sputum superavimus, restabat adhuc destillatio continua ferri & febricula cum aversione ab esu carniû & emaciatione corporis. Nos cû judicaremus febriculam hanc à materia catarrhosâ in pulmonibus putrescente provenire, & foveri à colluvie humorum in hypochondrijs stabulante, ad febrim tollendam & pulmonis exulcerationem prohibendam censuimus necessarium esse, ut materia catarrhi & humorum crudorum biliosorum, ac melancholicorum in hypochondrijs colluvies educatur; ideo per duodecim dies circiter exhibuimus præparantia & leniter purgantia

gantia humores peccantes & partes laborantes respicientia, quibus remedijs febris omninò sublata & appetitus carnes comedendi restitutus est, corpusq; maciem deponere cæpit, nec non destillatio ac tussis ita proscripta fuit, ut de die nunquã amplius, noctu autem rarò apparere ausa fuerit, idq; absq; singulari expuitione. Ideo per aliquot dies à medicamentorum præparantium usu cessavimus & leniter purgantium & tantum quatuor vel quinque guttulas balsami sulphuris anisati exhibuimus in jusculo & linctû consueto ex syrupis appropriatis confecto. Verùm quia tussis & destillatio nonnihil recrudescere cæperunt, ideo ut viscera concoctionis roboraremus & materiam catarrhi absumeremus, decoctum chinæ cum modico sassafras adjunctis spleneticis, stomachicis, cephalicis & thoracicis per novem dies exhibuimus; tertio quoq; die in prædicto decocto drachmas duas foliorum senæ macerantes, Hoc decocto cum per sex dies uteretur tussis omnino sedata est cum sensibili corporis restauratione & appetitus valore, unde Patiens nescimus cujus consilio usum decocti hujus

jus

jus intermisit sed malo omine: Nam post tres dies tussis & catarrhus recruderunt & appetitus ad carnes prostratus est, pleuritis spuria ex flatu valdè dolorosa in latere sinistro supervenit: unde ob doloré vigiliis excitantem & appetitus dejectioné iterû emaciare cæpit, què clystere carminante & inunctionibus sustulimus, habitâ tamen splenis ratione, quod flatum emitendo pleuritidem excitare videbatur: ad tussim verò & destillationem removendam ac appetitum recuperandum præcepimus, ut pergeret cum decocto chinæ, quod cùm per tres dies faceret, tussis omnino cessavit: unde etiam decocti usus finis impositus est, an benè vel malè, alij judicent. Nos salvo aliorum judicio per viginti aut triginta dies usum huic Juveni cum interpositione leniter purgantium utilem censeremus. DD. Parentes libenter viderent filium sanum & quidem paucis medicamentis, quod tamen nos vix futurum speramus, sed existimamus illos debere Deo Gratias agere, si multorum remedium usu convalesceret: Inter cætera autem omnino necessarium putamus, ut aërem & locum mutet: siquidem

P

dem

dem cælum Ingolstadiense nec Phtyficis
 nec hypochondriacis salubre esse creditur.
 Accedit, quod speremus D. Patientem a-
 libi non tot occasiones habiturum in ani-
 mi passiones incidendi. Coronidis loco
 advertere debemus D. Patientem toto
 morbi tempore, quo cum ipso egimus, et-
 iam quando febricitavit, nunquam sitim
 effectum dignam habuisse: imò si cum ci-
 bo mediam mensuram bibat, aliquando
 iterum potum vomitu reddit. Hæc pro
 informatione laconico stilò raptim ne
 nobis & alijs sermonis prolixitate negoti-
 um facefferemus, in gratiam D. Patientis
 conscribere volumus, quæ ut ipsi benever-
 tant D. O. M. ex toto corde precamur, &
 nos Clarissimis DD. etiam atq; etiam
 commendamus. *Dabamus Ingolstadij*
idibus Martij 1667.

JOANNES RUDOLPHUS AL-
 BRECHT Medicinæ Doctor & Se-
 renissimi Elector. Bavar. &c. Consi-
 liarius & hujus Almæ, Catholicæ ac
 Florentissimæ Universitatis Medicinæ
 Professor ordinarius.

PHILIP. JACOBUS SCHENFEL-
 DER Philosophiæ & Medicinæ Do-
 ctor. nec non Physicus ordinarius.

Ad

D hoc consilium nihil nobis respondi
 Monachio ab Electoralibus DD. Me-
 dicis datum, sed Excellentissimo Viro D.
 D. Philippo Ludovico Kuczer Consilia-
 rio & Medico Electorali &c. totum nego-
 tium commissum, qui postmodum Dno.
 suo Parenti tanquam Affini Germanicè
 scripsit & sequentia duo infra posita re-
 media Dno. filio adaptanda transmisit,
 quæ nobis præfatus D. Pater fideliter com-
 municabat. Litteræ interim Germanicè
 scriptæ post obitum Dni Parentis (de cu-
 jus aliquando ad Annum 1670. Deo an-
 nuente etiam contumacissimo affectu
 mentio fiet; pro quo debellando pluri-
 mum contulit per consilia sua gravissima
 & doctissima Excellentissimus & Fami-
 geratissimus DD. Joannes Scheifflerus
 Archiater & Consiliarius olim Serenissimæ
 Elector. Bauariæ FERDINANDI MA-
 RIÆ &c. piissimæ Memoræ &c. Fautor
 & Amicus meus singularis p. m.) litteræ
 Germanicæ in quam fuerunt amissæ: in-
 terim pro Phthisi sequuntur duæ prius
 memoratæ remediorum formulæ perce-
 lebres V. G. *℞ farina hordeac ʒxv. saccha-*

ri fini ℥v. lactis Caprill. qs. cum modico fermento fiat panis coctus, scindatur in taleolas & rursus ad formam bis cocti coquatur atq; puluerisetur. ℥. S. fluviatil: benè mundatur. No. xvii. exsiccantur in furno, ut in pulverem redigi possint. ℥ puluer. panis ℥xii. S. exsiccator. ℥iii. m. s. ein köstliches und bewehrtes Lungen Pulver darvon einen gueten Löffel voll alle Morgen in dinnen Gersten Schleim oder kräftigen Henne oder Fleischsuppen mit ein wenig consummato vermischet/ zu nehmen. ℥ radic. chin. elect. ℥i. radic. centaurij majoris, altheæ, tussilaginis ana ℥ß. prius china incisa coquatur benè in ℥v. aquæ. tandem addantur reliquæ radices & herb. Veronica, scabiosa, pulmonaria aur. hederæ terrest. capillor. ♀. ana pij. flor. violar. purpur. rosar. ex obscuris rubrar. tussilaginis salvia ana pi. semin. bonbac. fœniculi, erysimi ana ℥i. post debitam cocturam colentur: colatur ℥xv. ℥ syrup. violar. è succo ℥iii. scabiosa, veronica, farfara ana ℥i. sacchari candi penidij mellis ana ℥ii. denuò simul coquantur & l. a. clarificentur imponendo nodulum cum spec. diatr. simpl. ℥i. flor. benz: Di. S. kräftiger Lungen und Brust Zulep

Zulep darvon Unter tags / wie auch zu
 Nachts ein gueten Eschlöß vol zunehmen.
 His duobus præstantibus & alijs remedijs
 juvenis D. Patiens diu quidem præserva-
 tus: nihilominus in eam morbus lento
 gradu processit ferociam, ut absumptâ
 pulmonum substantiâ & exhausto radica-
 li humido ipsam animam ab emaciato
 & vix ossibus hærente corpusculo divelle-
 ret decimo sexto Junij. 1667.

Annotationes.

A Sanguinis sputo puris sputum, à puris sputo
 phthisis malum inquit Cuius noster Hippocrates
 sect. 7. aphoris. 15. unde quoq; Ovidius ab expe-
 rientia edoctus verè hoc scripsisse omnium appro-
 batione judicatur:

Cernis ut è molli sanguis pulmone remissus,

Ad Stygias certo limite ducat aquas.

Phthisis plerumq; lethalis morbus, est propriè sic di-
 ctus cum pulmonis exulceratione conjunctus huma-
 nâ arte perfectè sanari non potest, teste scientissimo
 Asiatico, Claudio, Galeno, ut lib 4. de locis affe-
 ctis circa finem de se ipso fatetur, dum ait: homi-
 nes pulmonibus ulceratis affectis & Antipatrum
 ipsum medicum non potuisse à se sanari: in eun-
 dem quoq; sensum loquitur Avicennas lib. 3. fen.
 10. tractatu 4. cap 18. Bruno Seidelius de mor-
 bis incurabilibus pag. m. 26. Joan. Hieron. Pul-
 verinus cap. 43. de tabe & alij plures. Ego in-

quit Excell. DD. Balthasar. Timæus lib. 2. Epistol. 4. in totâ mea praxi, quam triginta septem annos exerceo, quempiam ulcere pulmonum affectum integræ sanitati restitutum vidi. Hinc in eam tandem deveni sententiam phthisin ex ulcere pulmonum in curabilem esse; non quidem propterea, quod in perpetuo ob respirationem motu est pulmo: sed ob puris evacuationem, quæ cum absq; tussi fieri non possit, non video, quâ ratione conglutinari queat ulcus: Medicamenta etiam, quæ ulcerum curationi idonea sunt, ulcus contingere non possunt & per medium suum intervallum vim suam amittunt & quacunq; etiam qualitate sunt prædita, nunquâ huic affectui accommodari possunt. Etenim medicina frigida, ut habet Avicennas loco superius citato, sunt tarda, nec penetrantes; Calida augment febrem, exsiccativa non conveniunt hectica, humectativa autem consolidationem ulcerum impediunt & prohibent. Hoc ipsum etiam confirmat Doctissimus Dn D. Benedictus Sylvaticus Consilior. & respons. Medicinal. Centur. 2. consil. 42. his verbis: cuilibet etiam leviter in arte versato patere potest, ulcus pulmonum curationem non admittere, cum ratione loci in alto positi, ad quem difficulter perveniunt medicamenta, tum & magis ob continuum motum pulmonum, non solum ratione respirationis, sed etiam ratione expulsionis materiae per tussim, atq; potiori ratione ob continuam fluxionem materiae & indicationes contrarias à putrida desumptas, ab illis, quæ desumuntur ab ulcere, exsiccantia postulantur, quæ à putrida & macie

macie prohibentur. In Austria & præsertim inferiori paucissimos incipientes, nullos in augmento curari animadvertes; ubi aliquot millia hominū quotannis phthisi tolluntur. Et hujus morbi, tanquam epidemij, causa inevitabilis quasi Vini Generosi abusus est; ijs præsertim noxium, qui manè jejuno ventriculo eo sese ingurgitant. Hinc idiomate Patrio fertur:

Wer frühe nüchter gern trinckt /

Der überkombt die Dör- und Lungen-
sucht geschwind.

Equidem non sum nescius gloriari quosdā de morbi hujus victoria, ut Joan. Baptista Montanus Consil. 152. refert, se quendam pro desperato à Medicis Veronensibus Venetias missum phthysicum jam & qui quotidie duas scutellas puris expueret, curasse solo usu Zuccari rosati: sed id dedisse in majori copia, ita ut ferè nihil aliud comederet & Pharmacopolæ Veneti illi Zuccarum rosatum vendere nollent; sed cogeretur aliunde afferre. Vixit tribus annis post sanus: sed quia mulierem pulchram habebat, in eandem incidebat ægritudinem: ex quā mortuus est post trienniū &c. Hæc Montanus. Ita multum gloriatur DD. Thomas Erasmus apud Joan. Cratonem in consil. 88. pag. m. 231. curaviriquit phthysicos nonnullos planè desperatos & incipientes plurimos. Summa curationis hæc est: exhibeo ipsis decoctum ligni guejacini per duos tresvè menses. prius evacuato corpore, si ægroti sint cacochymi, per mannam, syrup. rosar. solut. per enemata, prout necessitas expos-
re

re videtur. In decocto aliquando macerari jubeo
 saniculam, pedem leonis, sæpè pyrolam, quinq; fo-
 lium & veronicam. Vini aliquid interdum con-
 cedo. Victus ratio est, ut caveat à salsis & acri-
 bus. Cibi sint lenti, quales sunt nervosæ carniū
 partes; pedes, aures, rostra animalium benè cocta.
 Gelatinæ item ex his confectæ, sed sine aromatibus.
 Carnes comedant juvenes & cochleas benè coctas,
 testudines nemorales, hordeum, oryzam, milium in
 lacte chalibeato cocta. Ex fructibus prosunt a-
 mygdalæ dulces, ficus, uvæ passæ, pineæ, pistacia,
 pyra, cydonia. Expectorantia sunt humi-
 da ex speciebus diatr. simpl. saccharo cando &
 sulphure sublimato &c. reliqua medicamenta
 pharmaceutica vide apud citatum Authorem. Va-
 lescus de Taranta in suo Philonio pharmaceutico
 & chirurgico summoperè extollit sequentia duo
 remedia pro phthisi: ℞ corallor. rub. succini, ly-
 cij, spodij, pulveris & succi liquiritiæ, terræ sigil-
 latæ, hypocist. amyli, semin. quatuor frigidior. ma-
 jor. & minor. gummi arabici, tragacanth. rosar.
 rub. ana ℥i. pinear. mundatar. pistacior. amygda-
 larum dulc. ana ℥i i. torrefactis torrefiendis fiat
 pulvis: de quo sume ℥i ss. conservæ capillor. ♀.
 symphiti & carnis testudinis ana ℥ss. sacchari qs. m.
 f. Electuarius per bolos: & residuum pulveris
 prædicti cum syrupo capillor. ♀. conficiatur ad for-
 mam opiata: ℞ papaver. albi ℥x. gummi arabi-
 ci, tragac. amyli ana ℥i i i. semin. portulacæ,
 althææ, malvæ ana ℥v. semin. cucumer. cucurbit.
 melon.

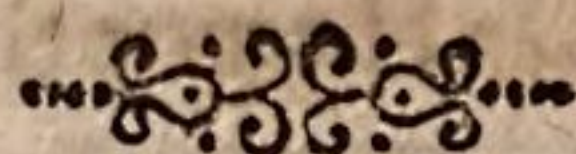
melon. citrulli, cydonior. mundat. ana ℥vi. ℥.
spodij, succi liquiritiæ ana ℥i. ℥i. ℥i. sacchari penidij
ad pondus omnium fiat pulvis Haly dictus: de
quo dabis omni mane drachmas duas cum syrupo de
papavere vel de jujubis: nam sine dubio pluri-
mum valet: ut expertus sum in quodam monacho
deplorato, qui quandoq; frustra pulmonis expuebat,
atq; adeo fœtebat, ut ejus consortium refugerent o-
mnes: ille tamen revaluit solo usu hujus pulve-
ris et electuarij prædicti, sumendo tamen in cibo a-
venatum vel hordeatum paratum cum lacte, a-
mygdalis & semin, cucurbitæ æqualiter, supera-
spargendo de prædicto pulvere cum multo saccha-
ro. Hæc curandi via multis etiam alijs profuit.
Neminem magis miror in his, quæ de phthiſeos cu-
ra dicta sunt, quàm Hadrianum à Mynſicht in
thesauro suo armamentario Medico-Chymico, qui
de speciebus, quas Diasaturni vocat, pagin. 106.
ita ſcribit: Nescio quibus verbis hanc incompa-
rabilem compositionem extollam: Phthiſis enim,
quæ aliàs humanâ manu curari non poteſt, hæc
Medicina ſæpè curatur. Idem pagin. 299. aquã
ſuam antiphthiſicam mirè deprædicat, & non tan-
tum omnia pulmonum ulcera perſanare, ſed homi-
nem valde pinguem reddere aſſerit. Rectè in hanc
rem Grotius epistoła 25. ad Gallos. Novum in-
quit philoſophantium genus Chymici digni ob mul-
ta inſigniter reperta laude & gratia, ni utrumq;
corrumperent nimia pollicendo. Ultimum tan-
dem ſi non ægris, medicis tamen ad evitandas mo-
leſtias, quandoq; etiam ignominiam ſalutare opti-
mumq;

munusq; remedium est; nempe aëris mutatio: Hinc Medici olim longas navigationes & cæli mutationes landabant, quo suadente Galeno S. Method. medend. cap. 12. ad montem Tabias inter Surrentum & Neapolim; vel ex consilio Cornelij Celsi in Ægyptum ablegantur phthisici, illic sulphureis effumigationibus, hinc navigatione longâ perituri. Sic moderno tempore Medici Neapolitani, quibus Tabiarum loca nimis cum sint vicina ad aërem dello Torre Græco ablegant phthisicos. Possem adhuc plura exempla quorundam hoc morbo sanatorum adducere, ut Petrum Forestum lib. 16. observat. 30. Francisc. Valleriolam lib. 3. observat. 6. Joan. Schenckium & alios. Verum utrum constans & perfecta fuerit illorum sanatio ob rationes à Galeno & alijs supra adductas non parum ambigo: cum paulò post fortissimus Medicorum Antesignanus subjungit dicendo: externas putridas partes abscindere & urere quidem possumus, pulmonum verè horum auxiliorum neutrum adhibere licet: quapropter omnes sic affectos perire necesse est. Subinde sapius monente Daniele Sennerzo decipiuntur Medici, dum pulmonem exulceratum putant, cum thorax saltem laboret & pituita in pulmonibus cumulata, in similem puri substantiam illæsis pulmonibus cumulata sit. Phthisin quoq; morbum esse chronicum & longissimo tempore, durare, antequam ægrum ad interitum deducat, confirmant plurimorum Auctorum exempla: ita ut aliquando secundum Avicennam lib. 3. fen. 10. tractat. 5. cap. 18. ad viginti tres annos: & Matthæum de Gradi cap.

54. commentar. in 9. Rasis ad viginto octo annos
et ultra extendantur; imò uti videre est apud
Cl. Joan. Arnold. Friderici in suis thesibus de phthi-
si editis differentem, quòd in nonnullis à juvenitu-
te ad senectutem durare soleat, ijs scilicet qui fri-
gido sunt corde. Quòd autem non adeo citò pere-
ant et quidem satis diu vitam protrahant, inde
fieri existimo, quòd pulmones sint ampli et totam
ferè pectoris cavitatem repleant. Hinc licet u-
nica particula phthisicam conceperit dispositionem,
tardè tamen progreditur, præprimis, si medica-
mentis convenientibus succurratur, nec in dieta
error committatur. Item morbus contagiosus est:
potest enim esse inquit exercitatissimus DD. Joan.
Schenkius lib. 2. observat. medicinal. observat.
133, de phthisi, ut quis nec destillationibus deten-
tus sit, nec venam fractam gerat, neq; ullo
ulcere circa pectus affectus fuerit, nec pleuritidem
passus, nec demum illo vitio tactus, sed optimè sa-
nus existens, ex consuetudine tamen et convictu
cum phthisico, aut ex fomite labem illam contra-
xerit: nam mirum profectò est, quanta tenacitate,
quanto tempore servatur virus in fomite, ita ut
vestes, quas phthisici gestavere, sæpè visæ sint post
biennium attulisse contagionem: quinimò tales e-
tiamnum fiunt et cameræ et lectuli et tabulata,
ubi phthisici periere. Multas familias hujus mor-
bi ferocia sublatas observavit Hieronymus Fra-
castorius lib. 2. de morbis contagiosis. Acutissi-
mus DD. Joan. Fernelius lib. 5. cap. 10. de mor-
bis pulmonum: vidi inquit Monspelij, cum adhuc juve-

juvenis Medicinæ dare operam, Franciscum Fortianum, divitem hominem, honoratumq; civem, multâ familiâ onustum, phthisicum multos annos miseram vitam duxisse: tandemq; eo morbo vitâ functum, sex illi succedentes liberos in eundem quoq; morbum in medio ætatis flore incidisse, mortis genere, quo pater decessisse. Inter consanguineos refert Doct. Lazarus Riverius praxeos medicæ cap. 7. facilius & promptius communicatur hujusmodi contagium: ut tutum non sit fratribus aut sororibus fratris, aut sororis phthisi laborantis, cubiculum ingredi. Siquidem $\mu\acute{\alpha}\sigma\mu\alpha\tau\alpha$ illa, quæ à phthisicorum pulmonibus exhalant & cubiculi totius aërem inficiunt, ab alijs (præcipuè dispositionem aliquam adhunc morbum habentibus) in pulmonem attracta, similem in eo dispositionem generant. Contagium hoc memorabili & Principibus avertendo confirmat exemplo Philippus Salmuth Archiater quondam Anhaltinus centur: 3 observat. medica 64. Tres ait Marchiones Brandenburgici adolescentes ex phthisi moriuntur & brevi quidem temporis intervallo: unus nimirum post alterum. Causa fuit relata in Præceptorem phthisicum, quocum dies noctesq; convixerant, & eadem mensâ perpetuò usi fuerant. Has quoq; & similes historias hîc Ingolstadij paucis ab hinc annis observavimus in duabus ædibus: nempe apud honestû civem & coriarium Schirner, ubi ipse unâ cû sua uxore, filijs & filiabus phthisi deperibat. Item apud quendam civem Vetter frumenti mensuratorem in dem Summergâßl 2c. duos

duos egregia & optimæ indolis juvenes studiosos unum absolutum Juristam, alterum SS. Theologiæ Studiosum unâcum sorore maritata eandem domum incolente phthisin è medio sustulisse constat. Non ineptè igitur ij admonendi, qui phthisicis adstant, ut semper theriacam, vel simile quid in ore retineant & nares illinant. Nam si Coryzæ habitæ sunt contagiosæ: & propterea vulgus in Germaniâ, non facile ex opoculo, è quo eâ laborantes potum hauriunt, bibit, atq; illos quoq; quorum capita infirma & pituitosa sunt, illâ affici, experientia testatur: Quid est, cur miremur, si phthisici fætidis suis exhalationibus, & cada vero sò ferè odore aërem cubiculi, in quo degunt, cibum & adstantes ipsos inficere possint. Qui plura præsertim de phthiseos cura scire desiderat, is adire & legere poterit Doct. & elaboratiss. Ampl. Viri D. Joan. Jacobi Wepferi Medicinæ Doctoris ac Physici Schaphusij præstantissimi Epistolas, & per Clariss. D. Bernardum Verzascham Scholarcham & Archiatrum Basileensem Celeberrimum &c. editas circa Annum crō 100 LXXVII. de phthisi & raro pulmonis affectu observatione centesima in Serenissimo & Celsissimo Principe CAROLO FRIDERICO MARCHIO BADENSI ET HOCHENBURGENSI &c.

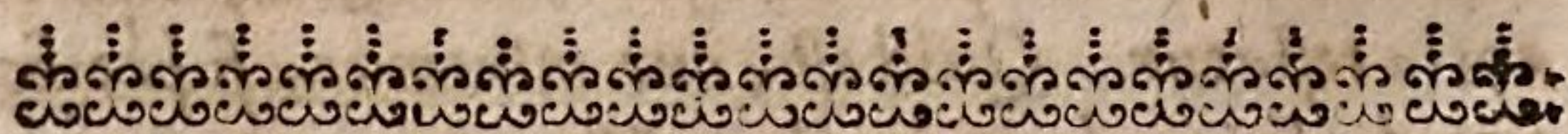

Causa in univ[er]sum contagionis uti & signa incipientis & confirmatæ phthi[si]cos alibi, in libro secundo D E O favente fusius demonstrabuntur.

HISTORIARUM & ENARRATIONUM MEDICARUM LIBRI PRIMI

F I N I S.

Soli Supremo Salvatori sit summa Laus & Gloria Sempiterna Amen !

Errata typi graviora sic emenda.

P Ag. 26. lin. 15. pro Ugaloch. lege Agaloch.
pag. 31. lin. 17. pro Arthitide l. Arthridite.
pag. 32. lin. 15. pro arva. l. parva. pag. 37. lin.
4. pro lioram. l. horam. pag. 38. lin. 8. pro ex-
creatio. l. excretio. ead. lin. 10. pro allissione
l. alissione. pag. 41. lin. 11. pro hororum l. ho-
rarum. ead. lin. 20. pro inungitur. l. inungun-
tur. pag. 43. lin. 10. pro ustone. l. uztione. ead.
lin. 23. pro duos. l. duas. pag. 45. lin. 10. pro
præffet. l. interesset. pag. 49. lin. 7. pro ulte-
riori l. ulteriori. pag. 50. lin. 18. pro flexus. l.
fluxus. pag. 56. lin. 20. pro omittendi l. emit-
tendi. pag. 60. lin. 18. pro quo. l. quod. ead.
lin. 20. pro attrahunt. l. attrahant. pag. 67. lin.
21. pro unicas. l. uncias. pag. 68. lin. 3. pro
trontem. l. frontem. pag. 70. lin. 18. pro ni-
gricantestor. l. nigricantes. pag. 81. lin. 6. pro
cru-

cruentem. l. cruentam. pag. 84. lin. 12. pro
 31. l. 31. p. 84. lin. 16. infine adde expellit. p.
 85. lin. 4. pro capillos. l. lapillos. pag. 87. lin.
 10. pro vexatur. l. vexabatur. pag. 95. lin. 12.
 pro ileum. l. ilium. pag. 96. lin. 2. pro pueralis.
 l. puerulis. ib. lin. 15. pro concomitate. l. con-
 comitante. pag. 97. lin. 19. pro quos. l. quas.
 pag. 98. lin. 6. post semiangustiam adde comā.
 ibid. lin. 10. pro quos l. quas. ibid. lin. 12. pro
 affluere l. effluere. pag. 100. lin. 5. pro plerosq;
 l. plerasq;. ib. lin. 16. pro adoptanda. l. adaptan-
 da. pag. 101. lin. ult. pro vomitem l. vomitum.
 pag. 102. lin. 18. pro dytētis. l. clysteris. pag.
 103. lin. 16. pro consensam l. consensum. pag.
 106. lin. 27 pro dccidunt l. decidunt. ib. linea
 seq. pro uchementior. l. vehementior. pag. 107.
 lin. 16. pro Ingolstadi. l. Ingolstadij. ib. lin. 18.
 pro ctassi l. crassi. pag. 114. lin. 9. pro duo-
 bus l. duabus. p. 115. lin. 12. pro confirman-
 ta. l. confirmant, & pro ccedente. l. cedente. p.
 121. lin. 22. pro præferunt. l. præferant. pag.
 123. lin. 7. pro labefacta. l. labefacta. pag. 127
 lin. ult. post assumebatur, adde, quam egereba-
 tur per urinam. p. 147. lin. 9. pro exscretio. l.
 excretio. pag. 148. lin. 12. pro herbâ. scribe.
 herba. ib. lin. 23. pro delitiosis. l. deliciosis. ib.
 lin. 24. pro propoganda. l. propaganda. pag.
 149. lin. 11. pro absurpserit. l. absumpserit. p.
 154. lin. 6. pro durbus. l. duabus. pag. 155. lin.
 16. pro sunt. l. sint. pag. 158. lin. 6. pro appa-
 reati. l. appareat. pag. 162. lin. 2. pro erectio-
 ne l. erectione. pag. 133. lin. 19. pro fuillæ. l.
 fuillæ

suillæ. pag. 139. in ult. versu pro vigilaro. l. vigilare. ib. lin. 18. pro inpetus. l. impetus. pag. 168. pro Judais. l. Judæis. lin. 3. pag. 173. l. 3. pro anticipondo. l. anticipando. ibid. lin. 9. pro dacocto. l. decocto. ib. lin. 12. pro decpmbbris. l. decembris. ibid. lin. 17. pro annucme. l. annuente. pag. 174. lin. 19. pro promptrā. l. prompta. pag. 177. lin. 10. pro judicium. l. indicium. pag. 179. lin. 9. pro portione l. portio. ib. lin. 22. pro covaluit. l. convaluit. pag. 180. lin. 15. pro crutiatibus. l. cruciatibus pag. 184. lin. 17. pro relation. l. relatione. pag. 185. lin. 15. pro illius. l. illam. pag. 190. lin. 3. pro urgebat. l. urgeat. pag. 194. lin. 14. pro cura l. curæ.

Index I. Authorū Medi-
corum, quorum in Historijs
& Annotationibus facta est mentio.

Abinzoar. pag. 71

Paulus Ægineta. 191

Joan. Rudolphus Albrecht Medic. olim Pro-
fessor Ingolstad. Bavaricus 89. 166169.

Prosper Alpinus 194.

Amatus Lusitanus 51.

Hieronymus ab Aqua pendente. 40.

Joannes Argenterius 106

Aristoteles Stagirita. 191

Averrhoes 71

Avicennas 60. 136. 191.
221. 226.

Calius Aurelianus 30

Guilhelmus Ballonius 210

Banxerus 33

Antonius Benivenius 6

Georgius Bertinus 187

Joan. Nicolaus Binninger 8

Joan. Michael Brenggerus 160

Balthasar Brunnerus 174

Hippolytus Bryllus 9

Hieronymus Cappivaccius 186

Aur. Cornelius Celsus. 34. 60. 69

Julius Cæsar Claudinus 105

Joannes Crato 64. 192
Thomas Erastus 223
Benedict. Victor. Faventinus 44
Joannes Fernelius 136. 227
Petrus Forestus 226 185
Hieronymus Fracastorius 227
Nicol. Abraham Frambesarius 3
Joannes Freitagius 16
Joann. Arnold. Friderici 227
Wolfgang. Gabelkover 152.
Hieronym. Gabucinus 7. 9.
Claudius Galenus 4. 14. 15. 106.
136. 140. 142. 187. 190.
194. 209. 221.
Marcus Gattinaria 60.
Malachias Geigerus Medicus olim E-
lect. Bavar. 36.
Joan. Matth. de Gradibus 226.
Francisc. Oswaldus Grembs 83.
Joan. Baptista van Helmont 187.
Pet. Michael de Heredia 206. 207.
Guil. Fabricius Hildanus 6. 121.
Hippocrates Cous 32. 53.
59. 82. 86. 106. 142. 196.
205. 229.
Wolfgang. Hæferus S. Cæsar. olim
Majest. Aulæ Medicus 8
188.
Wolfgangus Hæferus Med. olim Profes-
for

for & Physicus Ingolstadij 192

Höchstetterus Physicus

Mindelham. 95.

Jacobus Hollerius 30. 38.

Gregorius. Horstius 33. 136. 185.
188.

Andreas Hueber Principis & Epi-
scopi Frising. & Ratisbon.
Archiat. 18. 46. 49. 65.

Franciscus Joel 171.

Philipp. Ludov. Kuczerus Medicus Elect.
Bavar. 219.

Joannes Langius 209.

Joan. Jacobus à Maphæijs Proto Medicus
Elect. Bavar. olim III. 164

Alexander Massarias 121. 132.

Joannes Mesue 191.

Ludovicus Mercatus 205. 207.

Joan. Baptista Montanus 39. 323.

Philippus Mijller Medicus olim E-
lect. Bavar. 143.

Hadrianus à Mynsicht 225.

Julius Palmarius 143.

Aur. Theophrast. Paracelsus 187.

Ambrosius Paræus 6.

Alexius Pedemontanus 43.

Carolus Piso 186

Jul. Casserius Placentinus 16.

<i>Felix</i>	Platerus 121. 132.
<i>Cajus</i>	Plinius 30.
<i>Joannes</i>	Polas chirurgus S. Cæsar. Majest. 61.
<i>Jacobus</i>	Primerosius 106.
<i>Joan. Hieron.</i>	Pulverinus 221.
<i>Josephus</i>	Quercetanus 42. Rasis 60. 191. 227.
<i>Lazarus</i>	Riverius 4. 8. 142. 165. 183. 185. 188. 205. 228.
<i>Guernerus</i>	Rolfincius 188. 185.
<i>Guilielmus</i>	Rondeletius 158.
<i>Michael</i>	Ruckerus 152.
<i>Philippus</i>	Salmuth 228.
<i>Joannes</i>	Scheifflerus Medicus olim Electoralis Bavar. 219.
<i>Joannes</i>	Schenchius 226. 227. Schola Salernitana. 139. 190. 191.
<i>Joannes</i>	Schröderus 205.
<i>Bruno</i>	Seidelius 221.
<i>Daniel</i>	Sennertus 33. 60. 64. 136. 183. 188. 207.
<i>Reinerus</i>	Solenander 49.
<i>Paulus de</i>	Sorbait Medicinæ Profes- sor Viennæ. 33. 61. 136.
<i>Jacobus</i>	Stolzlin Medic. Professor. olim Ingolstadij Bavar. 194.

Vale-

<i>Valescus de</i>	Taranta 224.
<i>Balthasar.</i>	Timæus von Guldenshlee
	136. 174. 188. 197.
<i>Francisc. Ignatius</i>	Thirmair Professor olim
	Ingolstadij & Medicus E-
	lect. Bavar. 72.
<i>Augustinus</i>	Thonerus 149. 160.
<i>Alexander</i>	Trallianus 137. 147.
<i>Victor</i>	Trincavellius 59. 188.
<i>Franciscus</i>	Valleriola 226.
<i>Bernardus</i>	Verzalcha Scholarcha &
	Archiater Basileensiū 158.
	188. 229.
<i>Vidius</i>	Vidus 30.
<i>Joan. Georgius</i>	Volkamer Reipublicæ
	Norimbergenfis Phys. 186
	Weibelius Medicus ducal-
	lis olim Neoburgic, 50. 117
<i>Jacobus</i>	Wepferus diversor. S.R.I.
	Principum Archiater. 229
<i>Joannes</i>	Wolfius 51.
<i>Paulus</i>	Zachias Romanus totius
	Statûs Ecclesiastici Proto-
	Medicus Generalis 169.
	Zacutus Lusitanus 136.
<i>Nicolaus</i>	Zeilmair Chirurgus olim
	Ingolstad. juratus 115.
	171.

Index II.

Rerum præcipuarum & verborum in hoc opusculo con- tentorum.

A.

- Abortum provocare nullo modo aut arte licet
pag. 18
- Et præcavetur, si medijs mensibus in ple-
thoricis vena secetur, 177
- Aceti Rutæ laus in asthma, 174
- Admonitio Barbitonorum & Medicatricum in
oculorum affectibus, 20
- Aer Ingolstad. pthtificis & hypochondriacis in-
salubris, 218
- Mutatio illius in phthificis quid præstat,
226
- Affectus nullus ferè gravior est ipsâ febre, &
quâ de causa explanatur, 155
- Alui adstrictio in hecticis unde? 14
- Anginæ Causa, p. 79
- Apoplexia fortis curari non potest, 32
- Appetitus prostratus in hecticis causa, 14

C.

- Causa proxima cholerae, 196
- Causæ reliquæ ferè omnes, à quibus pravi
generantur, narrantur, 197
- Causæ symptomatum, quæ medijs mensibus &
ultra gravidis accidere solent, 177
- Febriū tertianarum perniciosarum,
205
- Et admonitio in medicos instituitur, 206
- Calor post pastum hecticis familiaris, 14
- Et

Et calorem vix sentiunt,	15
Cerevisia ex tritico quibus nocere potest,	3
Cibi flatulenti crassi &c. herniosis noxij	96
Chirurgus in vulnerum prognosi cautus esse debet,	76
Chlorosis quid?	210 212
Clysteres acres in Apoplexia probantur,	33
Qui & quales esse debeant in gravidis?	93
Varij & diversimodi generis sunt, & qui noxij utero gerentibus,	93
Sunt præ cæteris Medicamentis conducib. & prærogativam habent in colica,	104.
	151. 182.
Si retinenretur, quale remedium	152
Illorum frequens in colica usus noxius, ib.	
Conservæ rosarum laus singular. in tabe & phthisi	16
Columellæ laxatæ remedia, quid sit, & unde proveniat,	157. & 58.
Convulsi in febris maligna rarò evadunt,	142
Corpus sine anima quid?	28
Cura herpetis simplicis.	22

E.

Elixir universale vitæ,	143
Enterocoele quid?	94
Epiphora quid? & ejus Causæ	140
Error Medicorum in Colica & nephritica,	187
Quomodo & quibus signis distingui possint.	188 & 89

F.

Febres lentæ & chronicæ à quo dependeant?	88
Febris lactea quo tempore apparet in puerperis ejus	

ejus cura & quomodo finitur,	100
Febrim quotidianam dari confirmatur,	136
Et à putredine fieri demonstratur,	137
Non statim sisti debet	155 & 56

G.

Gelatina ex cornu cervi &c.	202
Gradus certi assignantur in hectica,	13

H.

Hederæ terrestris Laus in calculo pellendo,	85
Hermodactylorum usus in dolore ischiadico,	40
Hæmorrhoidum fluxus non statim ab initio si-	
sti debet,	49
Hora certa cibandi in hecticis observetur	15. 16

I.

Impotentes qui dicuntur,	168
Et qui steriles, & an curabiles nec ne?	
Incubus quibus familiaris,	28
Quid & ejus causæ	29 & 30
Infusiones copiosius operantur, quàm cætera	
pharmaca scammonæata	160
Cur & quomodo,	161
Ischiadici doloris differentia ab arthritide	63
Judæorum Superstitio	168

M.

Mensium diminutio unde?	97 & 98
Et non debent statim provocari, nisi eo	
tempore, quo ipsi prorumpere soleant	133
Modus applicandi hirudines,	51

N.

Narcoticorum laus in dolore ventriculi,	8
In febribus malignis subinde nociva,	143

O.

Olei Hispanici virtus, modus conficiendi & u-	
tendi,	

tendi,

40 & 41

Violarum prædicatur in hernijs

94

P.

Pallor Virginum non pro fædo sed pulchro habetur colore,

211

Peripneumonia periculosior est pleuritide,

69

Perfica mala etiam raræ magnitudinis & rubicundissimi coloris choleram excitare possunt,

197

Phlebotomia ex vena ischiadica in illius affectu deprædicatur,

4

Phthisis plerumq; morbus lethalis & insanabilis est,

221 222

Causa & cura illius,

223.24 & 25

Item est morbus chronicus & longus,

226 & 27

Causa ipsius longitudinis, ibid. estq; morbus contagiosus,

229. 228 & 27

Podagra quomodo curari possit demonstratur,

59. 60. 61

Purgationes fortiores laudantur in passione ischiadica,

3 & 64

In pleuritide mites esse debent

57

quando & quibus in morbis institui debeant in gravidis,

106 & 107

In prægnantibus non instituantur, si morbus desperatus sit,

106

R.

Rhabarbari masticatio quid conducit & quibus

16

Remedium pro ariditate linguæ,

201

Respirationis necessitas & Utilitas

185

difficil. respirationis causæ proponuntur.

186 187 & 88

Q s

Rob

Rob Cynosbatos laudatur contra deformitatem & faciei rubedinem,	85
Sabulum rubrum aut arenulæ friabiles calculi indicia nunquam esse possunt,	37
Sanguinis per os excretio periculosa & cur?	82
excretio illius non statim inhibenda	40
sanguinis excretio est affectus cognitu dif- ficilis & à tribus potissimum causis excitari solet,	147
Vomitibus illius causa,	81
excreti per urinam causa,	38 & 39
Scroti apertio an tuta in hydropicis,	123
Sitis vehemens hydropicis pestifera,	127
Specierum Episcopi laus in Colica,	105
Sudoris Causæ in hæticis,	15

T.

Tabacus seu Nicotiana herba sana & sancta ab effectu dicitur,	148
ejus abominandus, & non ad morbos pro- fligandos, sed Vitia propaganda adhibe- tur,	148 & 49
Tenesmus quid? & ejus causa	103
Tumor in hæticis cur?	15
Tussis in hæticis unde?	15
ferinæ incommodum	180

V.

Variolas nullus hominum evadere potest & quare?	pag. 71
Venæ sectio in Apoplexia vel occidit vel liberat & quomodo instituenda	34
in pleuritide valde necessaria est,	56
item in Angina.	79
Vinum Austriacum quibus nocivum,	3
Visus multis modis læditur,	189
	hebe-

hebescit & languet tribus de causis,	19
Visui aqua frigidissima nociva	91 & 190
Visum quæ conservant,	191 & 92
Virgines res noxias & absurdas comedunt, ut colorem sibi pallidum concilient,	211

V.

Vni cornu veri raspati effectus,	141
Dotes ac laudes, illiusq; vires, dosis,	143
Vomitoria in ventriculi dolore laudantur	6 & 7
Vomitus causa in infantibus	181
Ufus contharidum noxius in impotentibus	165
Utrum certum signum detur, variolas non amplius redituras.	71 & 72

Index III.

Remediorum seu formularum hinc inde præscriptarum.

A.

Anti febrile specificum Crollij,	pag. 154
Apozema in sanguinis sputo,	145
Aqua in Incubo,	26
Ad Gonorrhæam,	167
Pro animi deliquio & motibus Convulsivis in gravida,	176
In hist. passione,	181
Asyncriti descriptio,	181

B.

Balsamum stomachale exterius.	103
Bolus purgans in Ischiadico dolore	pag. 1
Fluxum Catarrhalem intercipientis	178

C.

Cataplasma in Angina,	52
	Pro

Pro tumore croti in hydropicis.	120. 125
In febris quotidiana.	136
In nephriticis Cruciatibus.	186
Frontale.	200
Cholagon & Melanagogon.	16. 18
Collyrium in oculorum doloribus.	20
In Epiphora.	139
Clyster In Apoplexia forti.	32
In cruentâ Mixtione	36
Clyster In ischiadico dolore.	62
In variolis.	70
In contusione pectoris.	73
In tenesmo.	102
In hydrope.	116
In Colico dolore gravissimo.	150
Domesticus.	151
In febris tertiana exquis.	153
In hysterica passione.	181
In Nephritide.	184
In cholera.	163
In febris tertiana, maligna & perniciofa.	201

D.

Decoctum in febris hectica.	10
In contusione pectoris.	75
In febris Chronica;	78
Columbi.	112
Purgans pector.	172
In nephritide	184
In hydrope & spirandi difficultate.	191

E.

Ectlegma In pleuritide verâ.	54.
In peripneumonia.	65.
In deglutiendi difficultate.	52. 78.
Electuarij Caryocostini laus in dolore ischia-	
dico.	4

Electuarium in Incubo.	26
Confortat.	74
In febre Chronicâ.	87
Ad adstrictam alvum.	110
Expertum in sanguinis sputo.	146
Contra impotentiam.	164
Pro sanguinis mixtione ex Cantharid.	
causat.	166
Pro gonorrhæa.	167
Hydroticon.	191
Hepar confort. alterans & deobstruens ib.	
Emplastrum in hydropicis pro Ventre tumido	126
In ischiadico dolore	63
Stomachale.	193
Emulsio pro ardore urinæ.	36. 109
Laxativa in althmate & hydrope.	129
In sanguinis sputo.	145
In mixtione cruenta.	166
Catarrhum intercipient.	178
Pro somno conciliando, febriliq; calore contemperando & malignitati resisten- do.	201

G.

Gargarisma in Angina,	78
I.	
Infusio purgans in difficili respiratione,	159
in impotente,	162
in febre tertiana perniciofa purg. & alterans,	203
Julapium in sanguinis sputo,	144
in febre tertianâ exquis.	153
in tertiana pern. Vires respiciens, restin- guens	

guens Calorem, sedans sitim & resistens malignitati	199
Linim. præstantissimū pro impotentibus,	164
Lixivium in hydropicis,	116

M.

Morsuli refic. & confort. viscera natural.	112
Nodulus pro naribus in hysterica passione	181

P.

Passulæ laxativæ,	113
Pilulæ in cruentâ mixtione,	37
Weibelij fluxum hæmorrhoid. concitant, & rursus sistunt,	50
Pilulæ in ischiadico dolore,	63
Pro ventriculo debili,	96
In mensium suppressione proficua,	133
Pro Epiphora,	139
In colica,	150
Pro Gonorrhæâ,	167
In visus habetudine,	189
In chlorosi,	208
Pomum excavatum Quercetani in pleuritide spuria extollitur,	42
Et præparandi modus & usus proponitur,	43
Potio vulneraria in omni pleuritide,	55
In contusione pectoris laxans,	74
In vomitu sanguinis lax.	80
Laxans in gravida,	89 & 91
In Enteroccele,	94
Purg. in ictero,	99
In colica ex frigore,	104
In paroxysmo asthmatico,	129
Hippocratica in impotente,	163
	Nun.

Nunquam falax in asthma,	174
Specialis laxans in affectibus pectoris	179
In hysteric. & colica passione,	182
Familiaris in nephriticis cruciatibus,	186
Pulvis contra abortum,	17
Pretiosus stenuatorius,	27
In peripneumonia,	68
Pulvis in vomitu sanguinis,	80
singularis contra nephritidem & lumbo-	
rum dolorem,	84
Laxans pro ventriculo imbecillo,	86
Stomach. confort.	97
Bilem purgans,	99
In vomitu infantum	101
Stomach. ante pastum,	110
Viperinus,	112 165
Optimus pro Vulvæ relaxat:	159
Contra calculum,	186 & 190
cordial. nob.	194
Purgatio blanda, in hæmorrh. fluxu, 46. in an-	
gina,	78
In ictero,	108 113
In febris quotid.	134 & 35
In febris tertiana exquisitâ,	154
Lenitiva pectoral.	172
In cholera,	195
In febris tertiana perniciosâ,	202
R.	
Reguli ♂ fit mentio,	117
Illius præparatio & utendi modus,	132
Remedium divinum in pleuritide,	44
In dolore & tumore venarum hæmorrhoi-	
dal, cæcar,	50 51
	In

Pro urinæ suppress.

90

In phthisi,

219 & 20

S.

Sacculus in ictero,

109

Sacculi pro pulsibus.

200

Sal deobstruens antifebrile in febris quotidianâ,

135

In febris tertianâ exquis.

154

Absynthij in vomitu virtus, 193 94 & 96

In febris tertiana perniciofa,

204

Species pro decocto in tenesmo,

102 & 103

Spermatis ceti laus in asthmate,

174

Spiritus frangendi & expellendi calculum,

83

Succolata indica.

165

Vires illius & dosis,

170 171

Syrupus in contusione pectoris,

73

In asthmate & tensione pectoris,

174

Incrassans & pectus leniens.

179

T.

Tragæa delicatissima,

27

V.

Vinum Chalybentum in chlorosi & pallore

virginum,

189

Euphrasium in visus hebetudine,

189

Unguentum in ischiadico dolore,

63

In febris maligna,

141

In nephritide,

187

Sequitur

Sequuntur adhuc typi menda

ab ipso Authore revisa & correcta.

In Dedicatione pag. 3. adoluit. lege ad voluit.
in Praefat ad Lector lin. 17. comprehendat. l. com-
prehendat. in Approbat. Med. 1. lin. 5. pro laniti-
tate l. latinitate p. 6. lin. 17. lardi l. laridi. p. 11.
latris l. lateris. p. 12. lin. 26. rosor. l. rosar. p. 16.
lin. 21. vulgo NN. l. Nāfiber. ibid. lin. 22. sumptis
l. sumpsit. p. 21. lin. 4. pro Dirshausen. l. Dinshau-
sen p. 22. lin. 2. nulla lege multa. p. 22. lin. 23. Wei-
hepephan. l. Weihestephan. p. 26. lin. 9. pil. No. IV.
l. XLIV p. 32. lin. 16. pro voluit l. valuit. p. 40. lin.
19. Sater tode l. sacerdote. p. 45. lin. 6. Viri l. Viti
Adami l. ibid. per praefati Episcopi lege per praefatis
Episcopum. ibid. lin. 13. pro Pretorii lege Praetoris.
p. 46. lin. 5. loco de l. &c. pag. 49. lin. 1. syrup. ros.
sol. 3B. l. 31. p. 61. lin. 7. Gilus l. Polas. p. 62. lin.
24. Elefcoch. l. Elefscoph. & ibid. mell. anthosat.
31B. l. 31B. p. 71. lin. 10. Arverhoes. l. Auer-
hoes. p. 73. lin. 22. reliquia l. reliquias. ead. lin. ult.
diaphanicon. l. diaphanicon. p. 75. lin. 11. pro bal-
samo somni l. succini. ead. pag. lin. 25. pro anapia. l.
anapi. & charefol ana lege ana 31. p. 76. lin. 7.
Regione l. Regioni. p. 78. lin. 11. lineta l. linctu. p.
80. lin. 10. octa l. facta. ead. pag. lin. 25. desin. l.
closin. p. 83. lin. 12. hernariae l. herniariae. pag. 8
lin. 12. sem. Cynosba
lin. 19. pro Pastore
lege clarissimus. l.
lin. 5. lege clyste
l. scroci. p. 97. l.
lin. 12. pro offi

35. mell. ros. sol. ana 31. l. ana 31. p. 109. lin. 4.
flor. persicar. l. persicor. 120. lin. 19. apml. l. ampl.
pag. 121. lin. 9. pro serori l. scroti. p. 123. lin. 7.
labefacta l. labefactata. p. 124. lin. 4. sassafros l.
sassafras p. 127. in l. penult. plus assumebatur ad-
de adhuc, quàm egerebatur p. 134. l. 22. præscript.
l. præscripsi p. 135. lin. 1. pro excoct l. excort. p. 144.
lin. 21. pro 3111. lege 3111. ead. p. lin. 19. pro
Mechoac. ana 3111. l. ana 3111. pag. 146. lin.
4. flor. rosor. l. rosar. p. 149. l. 20 pro Zollinus l.
Zolling. p. 150. in ultim. lin. pro undecies l. unde-
cim. p. 151. l. 8. pro 3viii. lege 3viii. p. 152.
l. 16. pro scyibala lege squibala. pag. 162. pro ge-
minis l. lin. 1. seminis. l. 2. lege erectione. ibid. l.
20. optime l. optimo. p. 174. lin. 20 prompta lege
promptu 175. lin. 13. expresione l. expressione. p.
176. lin. 19. lege m. f. Aqua. p. 182. lin. 1. pro
accruduerunt l. recruduerunt. p. 186. lin. 17. ap-
plicatur. l. applicetur. p. 190. lin. 10. Francisci.
l. Franciscus. p. 192. lin. 12. pro cupatorio l. eu-
patorio p. 187. lin. 12. fiet. l. fiat. p. 188. lin. 11.
affunduntur l. effunduntur. 188. l. 18. Epistol. 9.
l. 11. & lin. 19. Asthmatici l. asthmaticis. p. 189
lin. 11. pbrasia l. phrasia. p. 190. pro corrufatio-
ne l. corrufcatione. p. 191 l. 4. antur l. vantur. p.
1. l. 11. cinnam. ana gr. v. 11. l. ana viii. p. 197. l.
1. 14. pro cochlera l.
l. chamemille. &
8. pro tartari
l. auxil. p. 208.
n. l. m. p. 213.
eram. p. 218.
mundatur. l.
imbacis.

Schönfeld, Philipp Jacob, ca. um 1670/90

Philippi Iacobi Schenfelder historiarum enarrationum et curationum
medicarum in certis locis & notis personis observatarum

Bd.: 1.

Ratisbonae 1681

Bamberg, Staatsbibliothek -- Misc.med.o.147
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11741825-0